

MUZEUL CIVILIZAȚIEI DACICE ȘI ROMANE

RAPORT DE ACTIVITATE

pentru anul 2024

MANAGER LILIANA ȚOLAȘ

DEVA

MUZEUL CIVILIZAȚIEI DACICE ȘI ROMANE

RAPORT DE ACTIVITATE
pentru anul 2024
MANAGER LILIANA ȚOLAȘ

DEVA

RAPORT DE ACTIVITATE

PENTRU ANUL 2024

Prezentul raport de activitate a fost elaborat pentru evaluarea managementului de către Consiliul Județean Hunedoara, denumit în continuare autoritatea, pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane denumită în continuare MCDR, aflat în subordinea sa, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor publice de cultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 269/2009, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare ordonanța de urgență, precum și cu cele ale regulamentului de evaluare.

Criterii de evaluare:

1. evoluția instituției în raport cu mediul în care își desfășoară activitatea și în raport cu sistemul instituțional existent;
2. îmbunătățirea activității instituției;
3. organizarea/sistemul organizațional al instituției;
4. situația economico-financiară a instituției;
5. strategia, programele și implementarea planului de acțiune pentru îndeplinirea misiunii specifice instituției, conform sarcinilor formulate de autoritate;
6. evoluția economico-financiară a instituției, pentru următoarea perioadă de management, cu menționarea resurselor financiare necesare de alocat de către autoritate.

În conformitate cu prevederile contractului de management, datele și informațiile din prezentul raport sunt aferente perioadei: de la 01.01.2024 la 31.12.2024 reprezentând a doua evaluare.

CUPRINS GENERAL

A.	Evoluția instituției în raport cu mediul în care își desfășoară activitatea	4
1.	Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități	6
2.	Analiza SWOT (analiza mediului intern și extern, puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări)	11
3.	Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia	13
4.	Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari	15
5.	Grupurile-țintă ale activităților instituției	17
6.	Profilul beneficiarului actual	21
B.	Evoluția profesională a instituției și propuneri privind îmbunătățirea acesteia	25
1.	Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității	25
2.	Orientarea activității profesionale către beneficiari	48
3.	Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse	55
C.	Organizarea, funcționarea instituției și propuneri de restructurare și/sau de reorganizare, pentru mai bună funcționare, după caz	60
1.	Măsuri de organizare internă	60
2.	Propuneri privind modificarea reglementărilor interne	60
3.	Sinteza activității organismelor colegiale de conducere	60
4.	Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției (fluctuație, cursuri, evaluare, promovare, motivare/sanționare)	63
5.	Măsuri luate pentru gestionarea patrimoniului instituției, îmbunătățiri/refuncționalizări ale spațiilor	65

6.	Măsuri luate în urma controalelor, verificării/auditării din partea autorității sau a altor organisme de control în perioada raportată	70
D.	Evoluția situației economico-financiare a instituției	73
1.	Analiza datelor financiare din proiectul de management corelat cu bilanțul contabil al perioadei raportate	73
2.	Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată, conform criteriilor de performanță ale instituției	80
E.	Sinteza programelor și a planului de acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin proiectul de management	81
1.	Viziune	81
2.	Misiune	81
3.	Obiective (generale și specifice)	87
4.	Strategie culturală, pentru întreaga perioadă de management	88
5.	Strategie și plan de marketing	90
6.	Programe propuse pentru întreaga perioadă de management	114
7.	Proiecte din cadrul programelor	115
8.	Alte evenimente, activități specifice instituției, planificate pentru perioada de management	151
F.	Previzionarea evoluției economico-financiare a instituției, cu o estimare a resurselor financiare ce ar trebui alocate de către autoritate, precum și a veniturilor instituției ce pot fi atrase din alte surse	161
1.	Proiectul de venituri și cheltuieli pentru următoarea perioadă de raportare	161
2.	Număr de beneficiari estimați pentru următoarea perioadă de management	161
3.	Analiza programului minimal realizat	162

A.	Evoluția instituției în raport cu mediului în care își desfășoară activitatea:

În arealul transilvan, Muzeul Civilizației Dacice și Romane se înscrie ca una dintre cele mai prestigioase instituții de cultură, atât din punct de vedere al vechimii, cât, mai ales, al activității muzeale și științifice.

Muzeul din Deva a luat ființă la 13 mai 1880, din inițiativa *Societății de Istorie și Arheologie a comitatului Hunedoara*.

În decursul timpului, muzeul și-a desfășurat activitatea în mai multe clădiri. În ședința din 20 iulie 1881 s-a hotărât ca muzeul să fie deschis în casa particulară a lui Pogány Adám din Deva, strada Hunedoarei. În această clădire s-a făcut și inaugurarea oficială a muzeului. Sediul muzeului a fost schimbat în anul 1890, acesta fiind mutat în aripa stângă a Liceului Real din Deva, iar din 1896 în 6 săli ale unui edificiu separat al Liceului Real. După mai bine de patru decenii, în anul 2006, în urma unei ample restaurări, muzeul a fost mutat în clădirea-monument istoric „Magna Curia”, în care își desfășoară activitatea și astăzi.

Instituție de anvergură națională, apreciată pentru valoarea, reprezentativitatea și originalitatea patrimoniului deținut, Muzeul Civilizației Dacice și Romane este nu numai un reper, dar și o instituție deschisă, modernă și sincronă cu tendințele și orientările muzeologiei contemporane.

Proiectele și programele culturale inițiate de Muzeul Civilizației Dacice și Romane în anul 2024 au avut în vedere, în primul rând, valorificarea muzeală a pieselor de tezaur, fond și bunuri culturale din colecțiile sale, pentru o mai bună cunoaștere și afirmare a acestora pe plan local, național și european. În acest scop s-a urmărit evidențierea valorilor patrimoniale prin prezentări modeme, menite să aducă un spor de atractivitate, dar și de compatibilitate cu standardele muzeologice impuse de normele în vigoare.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, își desfășoară activitatea și în teritoriu prin Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa, Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie, Complexul Memorial „Aurel Vlaicu”.

Prin întreaga sa activitate desfășurată pe parcursul anului 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a urmărit promovarea patrimoniului istoric național și județean, a valorilor cultural-artistice ale arealului hunedorean, atât la nivel intern cât și internațional.

Pentru a îndeplini misiunea muzeului și a-și atinge scopurile propuse în perioada de referință, politica managerială a Muzeului Civilizației Dacice și Romane a urmărit în detaliu dezvoltarea unei culturi organizaționale bazată pe o comunicare eficientă atât în interiorul instituției, cât și în exteriorul acesteia. Alte direcții urmărite de echipa managerială a muzeului împreună cu specialiștii muzeului au fost cele care au privit îmbunătățirea parametrilor de calitate a tuturor activităților instituției, promovarea instituției prin toate modalitățile și căile de publicitate, dezvoltarea continuă a relațiilor comunitare și inter-instituționale, protejarea, conservarea și restaurarea patrimoniului propriu în vederea punerii lui în valoare.

În cursul anului 2024, specialiștii muzeului au avut în planul de lucru diverse teme de cercetare, precum și continuarea unor programe și proiecte culturale, menite să îmbogățească patrimoniul cultural deținut, dar și să contribuie la educarea publicului în spiritul respectului și al aprecierii valorilor culturale hunedorene și naționale.

Promovarea patrimoniului s-a realizat prin intermediul site-ului web al muzeului (www.mcdr.ro), acesta fiind actualizat constant cu informație grafică și text adresat atât publicului larg, presei, dar și specialiștilor interesați de activitatea instituției.

De asemenea, pagina de facebook care este împrăștiată periodic, reflectă nu numai activitatea curentă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, dar și alte date de interes general. Pagina de Facebook constituie una dintre legăturile vii ale instituției cu publicul, cu cetățenii. Promovarea s-a mai realizat și prin intermediul canalului de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane (mcdrtube) și Instagram, precum și prin intermediul unor site-uri de profil internaționale: ViMuseo ([Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo](#)), Museums of the World, Google Arts and Culture.

Activitățile desfășurate de specialiștii instituției muzeale cunosc o mare diversitate, fiind atât de natură științifică și de cercetare, cât și expozițională, cultural-educativă, evidență, conservare și restaurare.

Cercetarea științifică constituie o componentă esențială a activității muzeale, motiv pentru care i se acordă o importanță deosebită. Specialiștii muzeului au avut în planul de lucru diverse teme de cercetare, majoritatea valorificate prin publicare în cadrul articolelor, studiilor și cărților.

Rezultatele cercetării științifice s-au concretizat într-un număr de 37 rapoarte de cercetare, note, lucrări, articole și studii publicate sau aflate în curs de publicare, la care se adaugă și Anuarul științific *Sargetia, Acta Musei Devensis*.

De asemenea, în cursul anului 2024, specialiștii muzeului au participat la manifestări științifice desfășurate fizic sau on-line, unde au fost prezentate 43 de rapoarte de cercetare și comunicări.

1.	Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități:

Prin întreaga sa activitate desfășurată pe parcursul anului 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a urmărit promovarea patrimoniului istoric național și județean, a valorilor cultural-artistice ale arealului hunedorean, la nivel intern și internațional. Astfel, în derularea programelor și proiectelor culturale, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a desfășurat diverse colaborări ce au avut la bază protocolul sau acordul de colaborare, încheiat fie punctual, pentru o anumită activitate, fie anual.

În cursul anului 2024 au fost încheiate protocoalele de colaborare și contracte de parteneriat cultural, după cum urmează:

1	LICEUL CU PROGRAM SPORTIV „CETATE – DEVA”
2	U.A.T. JUDEȚUL HUNEDOARA
3	LICEUL DE ARTE „SIGISMUND TODUȚĂ” DEVA
4	COLEGIUL NAȚIONAL „DECEBAL” DEVA
5	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „REGINA MARIA”
6	PALATUL COPIILOR DEVA
7	COLEGIUL TEHNIC „TRANSILVANIA” DEVA
8	ȘCOALA GIMNAZIALĂ ANDREI ȘAGUNA DEVA
9	LICEUL TEHNOLOGIC ENERGETIC „DRAGOMIR HURMUZESCU” DEVA
10	LICEUL TEORETIC „TEGLAS GABOR” DEVA
11	LICEUL TEHNOLOGIC „GRIGORE MOISIL” DEVA
12	LICEUL TEHNOLOGIC „CRIȘAN”, LICEUL TEHNOLOGIC „TRANSILVANIA” - DEVA
13	MUZEUL SATULUI BANATEAN TIMISOARA
14	MUZEUL OLTENIEI CRAIOVA
15	LICEUL TEHNOLOGIC „CRIȘAN” CRIȘCIOR
16	COLEGIUL NAȚIONAL PEDAGOGIC „REGINA MARIA” DEVA

17	ASOCIAȚIA PENTRU PROMOVAREA TURISMULUI DIN DEVA ȘI REGIUNE
18	P.F.A. NUȚIU EMANUEL VALENTIN
19	UNIVERSITATEA DE VEST TIMIȘOARA
20	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIRCEA SÂNTIMBREANU” BRAD
21	PALATUL COPIILOR DEVA
22	ȘCOALA GIMNAZIALĂ VAȚA DE JOS
23	LICEUL TEHNOLOGIC DE TRANSPORT FEROVIIAR „ANGHEL SALIGNY” - SIMERIA
24	CENTRUL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ AL JUD. HUNEDOARA
25	ȘCOALA GIMNAZIALĂ RAPOLTU MARE
26	INTERACT CLUB DEVA
27	LICEUL DE ARTE „SIGISMUND TODUȚĂ” DEVA
28	EPISCOPIA DEVEI ȘI HUNEDOAREI – CENTRUL DE TINERET ORTHOCAFFÈ DEVA
29	COLEGIUL NAȚIONAL „IANCU DE HUNEDOARA”
30	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
31	ASOCIAȚIA CASA BUNICILOR RETEZAT
32	PRIMĂRIA ORAȘULUI GEOAGIU
33	CENTRUL CULTURAL „DRĂGAN MUNTEAN”
34	INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE „VASILE PÂRVAN”
35	LICEUL TEHNOLOGIC AGRICOL „ALEXANDRU BORZA” GEOAGIU
36	PAROHIA ORTODOXĂ AUREL VLAICU
37	ASOCIAȚIA ROTARY CLUB HUNEDOARA
38	ASOCIAȚIA TERRA DACICA AETERA
39	ASOCIAȚIA CULTURALĂ DÉL ERDÉLYÉRT
40	MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE ȘI ARTĂ ZALĂU

41	ASOCIAȚIA PRO EDUCAȚIE, ISTORIE ȘI CULTURĂ CORVINIAS
42	MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A TRANSILVANIEI, CLUJ-NAPOCA (DIAGNOSTIC ARHEOLOGIC SARMIZEGETUSA)
43	GRĂDINIȚA FLOARE DE COLȚ BRAD
44	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 7 DEVA
45	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ANDREI ȘAGUNA” DEVA

Alături de proiectele cultural-educative desfășurate cu partenerii externi, muzeul a participat și la diverse proiecte cu fonduri nerambursabile:

1. Proiectul Ruta Împăraților Romani care face parte din proiectul mai larg Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene (23/G/ENT/CIP/11/B/N02S008) „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes” și care are ca obiectiv principal diversificarea ofertei turistice europene și creșterea vizibilității zonei Dunării inferioare și de mijloc ca o destinație atractivă și durabilă, prin dezvoltarea unei rute culturale în Bulgaria, Croația, România și Serbia. În 2015, Ruta Împăraților Romani, alături de Ruta dunăreană a vinului, din care fac parte 12 regiuni viticole, a fost certificată ca și rută culturală europeană a Consiliului Europei. Colaborarea între partenerii proiectului continuă și în perioada 2024 - 2027.

2. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Ardeu– „Cetățuie”, com. Balșa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2022 – 2027, finanțat de Ministerul Culturii.

3. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Micia, com. Vețel, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2021 – 2025, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

4. Proiect de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar Ulpia Traiana Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2019 – 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

5. Proiect de cercetare arheologică sistematică Uroi – Măgura Uroiului, perioada de derulare 2013 – 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

6. Proiect de cercetare arheologică sistematică în comuna Rapoltu Mare – La Vie, județul Hunedoara, perioada de derulare 2013 - 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

7. Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara.

Scopul realizării proiectului constă în conectarea celor două capitale dacice și romane prin intermediul acestui spațiu expozițional. Comasarea patrimoniului cultural imobil al Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie cu patrimoniul arheologic descoperit în ultimii 50 de ani în cadrul sitului arheologic Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia și punerea în valoare expozițională la nivelul standardelor

sec. XXI. De asemenea în viitorul spațiu expozițional vor fi organizate depozite pentru păstrare a materialului arheologic.

Realizarea acestui proiect va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării durabile a comunității locale:

- Dezvoltarea turismului cultural în context european, dezvoltarea durabilă în zona Orăștiei;

- Realizarea unor expoziții cu artefacte aparținând civilizației dacice;

- Creșterea interesului pentru cultura și civilizația antică;

- Integrarea acestui muzeu în zona istorică cu vestigii de epocă medievală din municipiul Orăștie.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 46/2018, s-a aprobat preluarea imobilului „Spital Orăștie” din domeniul public al Municipiului Orăștie în domeniul public al județului Hunedoara, în vederea reabilitării și modernizării pentru a corespunde noii destinații de sediu pentru Muzeul Civilizației Dacice Orăștie – secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva.

Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 13, iar implementarea acestuia se va realiza în parteneriat de către Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Local al Municipiului Orăștie.

8. Proiectul „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane este parte a primei rute europene din România, „Ruta Împăraților Romani” care poate fi considerat punctul de plecare către cercetarea interdisciplinară și formarea profesională îmbinată cu practica în teren.

Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic are ca scop atragerea specialiștilor din mediul academic, universitar și al cercetărilor științifice din Europa și lume către cel mai important sit arheologic de epocă romană din România.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 202 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

În acest sens, pentru realizarea acestui obiectiv de investiții, în urma întocmirii expertizei tehnice atașate proiectului cu nr. 628/2008 a rezultat faptul că cea mai eficientă măsură este demolarea clădirii Muzeului vechi „Constantin Daicoviciu” Sarmizegetusa deoarece costurile de reabilitare depășesc cu mult construirea unei clădiri noi.

Obiectivul de investiții propus va consta în construirea unei clădiri noi pentru crearea de spații necesare cercetării arheologice, a unor spații de cazare pentru cercetători/studenti, amenajarea unor spații de depozitare și expunere artefacte, amenajarea unei parcuri atât pentru obiectivul propus cât și pentru vizitatorii sitului Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

În luna noiembrie 2019 a fost realizat Studiul de fezabilitate (SF) pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”, iar cu adresa nr. 302/27.01.2020 această documentație a fost înaintată Consiliului Județean Hunedoara în vederea aprobării prin hotărâre.

S-a solicitat Consiliului Județean Hunedoara continuarea finanțării multianuale a obiectivului de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”.

9. Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara.

Documentația de avizare a lucrărilor de intervenții a proiectului „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa” a fost achiziționată de către Muzeul Civilizației Dacice și Romane în baza Hotărârii Consiliului Județean Hunedoara nr. 156/2013.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane a obținut avizarea documentației la faza D. A. L. I. de către Ministerul Culturii prin Avizul nr. 203 din 20.10.2014. În anul 2016, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a predat Consiliului Județean Hunedoara, această documentație prin Contractul de cesiune drepturi de autor nr. 106/13838/2016 și care a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 114/2016.

Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014 - 2020, Axa prioritară 5, conform Contractului de finanțare nr. 4426/16.07.2019, iar implementarea acestuia se va realiza de către Consiliul Județean Hunedoara.

10. Parteneriat încheiat între Muzeul Civilizației Dacice și Romane și Universitatea Politehnica Timișoara privind proiectul "Realizare de modele 3D prin utilizarea tehnologiilor fotogrametrice și scanare terestră pentru obiectivele din zona Sarmisegetuza -Hațeg Județul Hunedoara" perioada de derulare 2025 – 2026.

11. Parteneriat încheiat între Muzeul Civilizației Dacice și Romane și Universitatea Politehnica Timișoara privind facsimilarea digitală și expunerea online a publicațiilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Expunerea materialelor digitizate se realizează pe site-urile web Discover Europe's digital cultural heritage, Europeana, administrate de Uniunea Europeană în Biblioteca Digitală Europeană: www.europeana.eu, perioada de derulare 2025 – 2026.

2.	Analiza SWOT (analiza mediului intern și extern, puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări):

Acest tip de analiză, reprezintă cel mai important instrument managerial prin care se pot evalua factorii de influență interni și externi, în vederea evidențierii punctelor tari și slabe ale instituției, corelate cu oportunitățile și amenințările existente, raportate în general la buna funcționare a muzeului, pentru îndeplinirea misiunii sale instituționale.

Puncte tari:

- Muzeul Civilizației Dacice și Romane reprezintă un centru cultural cu îndelungată tradiție în județul Hunedoara;
- Patrimoniul bogat, format din colecții ce cuprind toate perioadele istorice, la care se adaugă patrimoniul colecțiilor de științe ale naturii;
- Rețea muzeală diversificată ca ofertă, existentă pe tot teritoriul județului Hunedoara;
- Cantitatea, calitatea și diversitatea ofertei culturale și a serviciilor oferite către populație;
- Personal calificat și specializat în domeniul de activitate al instituției;
- Laboratorul de restaurare este acreditat;
- Beneficiază de mai mulți ani de un site propriu, care îi permite să fie în legătură permanentă cu utilizatorii;
- Beneficiază și de o pagină de facebook unde cei interesați pot găsi informații referitoare la evenimentele culturale organizate pe parcursul anului;
- Bună colaborare cu autoritățile județene în vederea obținerii sprijinului logistic, financiar, de consiliere necesar;
- Participarea la expoziții naționale și internaționale;

- Capacitatea de a organiza și găzdui evenimente de nivel național și internațional.

- O relație foarte bună cu parteneri externi materializată prin protocoale de colaborare încheiate pe diverse activități, cu instituții similare din țară, O.N.G.-uri, universități, școli și participarea în calitate de partener la proiecte cu finanțare guvernamentală și europeană.

Puncte slabe:

- Salarizarea nemotivată existentă în sistemul bugetar;

- Lipsa personalului de specialitate în întocmirea proiectelor de accesare a fondurilor europene;

- Lipsa personalului de specialitate necesar evaluării colecțiilor din cadrul instituției.

Oportunități:

- Pe teritoriul județului Hunedoara se găsesc cele două capitale antice Sarmizegetusa Regia și Ulpia Traiana Sarmizegetusa, puncte forte de atracție pentru publicul vizitator;

- Posibilitatea de a se constitui în pol de atracție și interes ca centru istoric datorită amplasării sediului central al muzeului și a deținerii unui patrimoniu bogat, format din colecții ce cuprind toate perioadele istorice, la care se adaugă patrimoniul colecțiilor de științe ale naturii, precum și deținerea unei rețele muzeale diversificată ca ofertă, existentă pe tot teritoriul județului Hunedoara;

- Posibilitatea dezvoltării turismului cultural, un element semnificativ pe baza căruia județul Hunedoara poate atinge o dezvoltare economică și socială durabilă;

- Posibilitatea organizării de conferințe sau congrese, vizite de studiu, evenimente socio-culturale tematice și tururi turistice;

- Posibilitatea participării în parteneriat în programe de anvergură națională și internațională;

- Posibilitatea încheierii de noi parteneriate, în condițiile în care Muzeul Civilizației Dacice și Romane este singura instituție de profil capabilă de o ofertă culturală la nivelul cerințelor tot mai manifeste ale instituțiilor partenere și de spații adecvate desfășurării unor evenimente deosebite;

- Capacitatea de a se prezenta în fața comisiilor din cadrul Ministerului Culturii cu proiecte de anvergură privind conservarea și restaurarea a patrimoniului muzeal;

- Capacitatea de a fi partener în proiecte cu finanțare guvernamentală și europeană în domeniul cercetării, restaurării, protecției și conservării patrimoniului cultural.

Amenințări:

- Reducerea personalului din sistemul bugetar prin blocarea posturilor și plecarea naturală a personalului angajat;

- Reducerea veniturilor din subvenții.

3.	Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia:

Modul în care o instituție, cu atât mai mult una de cultură, se prezintă publicului este dat de o serie de factori, care însumăți creează cartea sa de vizită.

Plecând de la imaginea exterioară, care poate crea o impresie vizuală plăcută, ce te îndeamnă să afli mai multe și până la modul în care cel care trece pragul muzeului percepe spațiile expoziționale sau cele conexe altor activități, muzeul a încercat să transmită un mesaj clar vizitatorilor privind rolul său în societate. Deloc de neglijat este comportamentul personalului vis-à-vis de public, profesionalismul acestuia, modul în care intervine discret dar convingător în relația cu publicul vizitator sau cu participanții la diferitele activități culturale.

Politica managerială a manifestat o preocupare continuă pentru tot ceea ce înseamnă imaginea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, au fost regândite modalitățile de comunicare cu societatea civilă și instituțiile statului, reușind astfel să fim prezenți săptămânal în mass-media locală cu informații de specialitate privind activitatea și evenimentele organizate. Prin recurgerea la modalități de comunicare eficiente, precum pagina oficială de Facebook a instituției și actualizarea permanentă a informațiilor pe site-ul muzeului, prin portaluri on-line și prin linkuri inter-instituționale, specialiștii din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane au reușit să împărtășească comunității numeroasele cunoștințe despre inestimabilul patrimoniu al județului Hunedoara, oferind publicului un program zilnic de informare în mediul online.

Îmbunătățirea imaginii este o preocupare permanentă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, vizându-se în egală măsură promovarea activităților culturale cât și corecta și eficienta comunicare a patrimoniului muzeal. Pentru dezvoltarea permanentă a audiențelor, pentru creșterea vizibilității acțiunilor în toate mediile este necesară implementarea unei strategii anuale de promovare, adaptată noilor tendințe și nevoilor de informare ale publicului. Nu este vorba numai despre calitatea activităților sau de conținutul transmis cât și despre eficiența mediilor de comunicare și adaptarea continuă a mesajului la cele mai utilizate canale mediatice sau de socializare.

Publicitatea permanentă și constantă este unul din dezideratele politicii manageriale a Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Instituția muzeală pune un deosebit accent pe activitatea de publicitate deoarece de modul cum este aceasta desfășurată depinde și imaginea muzeului, modul cum este perceput de comunitatea locală sau de turiști, feed-backul acțiunilor cultural-științifice și educative organizate pentru aceștia.

În acest sens, o sinteză a aparițiilor în presa de specialitate, cu referire la diferitele tipuri de mass-media este prezentată după cum urmează.

- emisiuni și știri TV (Antena 1, Info HD, Antena 3 Deva)
- presa scrisă și on-line (Accent Media, Servus Hunedoara, Mesagerul Hunedorean, Info HD Replica, Go Hunedoara)

Conform dosarului de presă, în perioada, au apărut 80 de articole în presa scrisă și on-line, 70 comunicate de presă și 26 apariții la emisiuni și știri TV referitoare la activitățile desfășurate sau organizate de instituția muzeală.

Pe lângă publicitatea realizată prin intermediul mass-media, s-a asigurat în permanență activitatea de promovare și mediatizare prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), profilul Instagram, site-uri de profil internaționale: ViMuseo ([Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo](#)) și Museums of the World, Google Arts and Culture.

Articolele publicate și emisiunile TV vizează atât popularizarea acțiunilor și a manifestărilor desfășurate de muzeu, popularizarea unor monumente istorice sau a altor bunuri de patrimoniu, cât și educarea publicului în privința valorii lor istorice și a ocrotirii acestora. Secția de Marketing și Relații cu Publicul a mediatizat fiecare acțiune și manifestare cultural-științifică desfășurată de instituție, uzând de toate canalele media de care instituția dispune. La activitatea de promovare a Muzeului Civilizației Dacice și Romane au participat și alți angajați ai instituției de la celelalte secții. De asemenea, activitate de publicitate s-a făcut și prin intermediul diverselor materiale destinate vânzării, cu însemnele muzeului, cu imagini ale obiectivelor muzeale sau a unor obiecte din patrimoniul muzeului.

Fără îndoială că intenția tuturor componentelor Muzeului Civilizației Dacice și Romane este de a deschide căi stabile a unor conexiuni cu toate categoriile societății, de vârstă, din interior și exterior, de a atrage și apropia publicul, de ceea ce înseamnă muzeul și de a face cunoscută această instituție în rândul comunității locale, naționale și internaționale, alături de fabulosul și specialul patrimoniu istoric-arheologic și etnografic al județului Hunedoara.

Calitatea și diversitatea activităților desfășurate de muzeu s-au reflectat în principal în numărul de vizitatori care au participat la acestea, atât fizic cât și în mediu virtual. Astfel, numărul de vizitatori înregistrați în anul 2024 sunt după cum urmează:

- Persoane de toate vârstele care au vizitat în această perioadă obiectivele Muzeului Civilizației Dacice și Romane au fost în număr de 53.209 din care: 43.409 cu bilete și 9.800 cu bilete gratuite.

- Vizitatori în mediul online au fost în număr de 2.059.933 : - site-ul web al muzeului (www.mcdr.ro) a avut 1.920.600 vizualizări; - pagina de Facebook a muzeului a avut un număr de 124.800 vizualizări; - canalul mcdrtube a avut un număr de 12.950 vizualizări, iar impactul pe Instragram a fost de 1.583.

4.	Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari:

Datorită misiunii deosebit de complexe pe care o are instituția, ea se adresează unor categorii de public largi și diverse: de la preșcolari care trebuie inițiați în tainele artelor, istoriei și a culturii, până la cei mai vârstnici locuitori ai județului, care sunt nu numai consumatori de cultură, ci și păstrători și transmițători ai acesteia.

Publicul vizitator constituie unul dintre stâlpii de susținere a fiecărui muzeu. Nu este vorba numai despre vizitatori ci despre toate instituțiile și persoanele care pot susține Muzeul. Muzeele atrag diverse categorii de public: populația locală, elevi, studenți, vizitatori individuali, familii cu copii, turiști și alte categorii. Făcând o analiză a structurii și provenienței publicului un muzeu își poate schița o imagine a situației sale actuale. Publicul muzeal, ca entitate abstractă, a existat dintotdeauna, încă de la apariția muzeului ca instituție publică. Interesul publicului pentru actul cultural muzeal s-a manifestat cu o intensitate graduală, într-o evoluție permanentă, în funcție de nivelul de educație. Pentru a înțelege ceea ce dorește publicul, raportat la categoriile de beneficiari ai actului cultural, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a efectuat o serie de cercetări sociologice prin metodele clasice de analiză și decizie utilizate de marketingul cultural. În cercetarea publicului vizitator s-au folosit sondajul de opinie și analiza statistică. Astfel, în vederea cunoașterii categoriilor de beneficiari ai actului cultural s-au desfășurat sondaje și anchete sociologice ale căror rezultate constituie baza proiectelor de viitor.

De asemenea, un alt instrument de lucru privind părerile publicului referitoare la calitatea ofertei culturale îl reprezintă „*Caietul de impresii*”, în care vizitatorii își scriu impresiile și sugestiile asupra ofertei culturale a muzeului deven.

Mesajul instituției, în concordanță cu funcțiile clasice ale muzeului, este clar definit și ușor de înțeles. El are în centru cea mai mare avuție națională, *patrimoniul cultural național*, moștenirea materială și imaterială lăsată generațiilor noastre de strămoși. Transmiterea mesajului Muzeului se realizează într-un mod științific, prezentarea valorilor patrimoniului se realizează atât prin expozițiile de bază ale muzeului cât și prin expoziții și manifestări cu caracter temporar. La acestea se adaugă toate manifestările cu caracter științific și cultural care au drept scop conștientizarea valorilor autentice, educarea publicului vizitator, în spiritul cunoașterii

și respectării patrimoniului național, stimularea creativității și înțelegerea necesității păstrării identității naționale. Percepția mesajului instituției se reflectă în dinamica numărului de vizitatori, nivelul educației acestora, structura socială a categoriilor de vizitatori etc. Sondajele și anchetele sociologice realizate în ultimii ani relevă interesul tot mai crescut al publicului și deplasarea acestui interes pentru grupele de vârstă tinere. Modalitățile de sondare a opiniei publice sau diversificate și rezultatele acestora au demonstrat creșterea interesului tuturor categoriilor de vizitatori în creșterea și dezvoltarea Muzeului.

Statisticele realizate la intrarea în Muzeu sunt utilizate în scopul evaluării și cercetării publicului ca răspuns dat de acesta la oferta culturală. În sinteză, rezultatele au fost următoarele:

În anul 2024, ponderea cea mai mare o reprezintă elevii, 60%. Din categoria adulților, - cei mai numeroși vizitatori aveau vârsta cuprinsă între 30 și 50 de ani. Un procent de 40% vizitează des Muzeul, iar 30% numai ocazional. Pentru motivul recreării în cadrul natural au optat 70%. Manifestările culturale erau preferate de 80%, iar pentru cunoașterea patrimoniului muzeal au optat 40%.

Concluziile rezultate din anchetele sociologice evidențiază faptul că ponderea cea mai mare o au elevii și vizitatorii cu vârste cuprinse între 18 și 50 de ani.

Conform datelor statistice, numărul de vizitatori înregistrați în cursul anului 2024, care au participat la activitățile desfășurate de muzeu, atât fizic cât și în mediu virtual, sunt după cum urmează:

- Persoane de toate vârstele care au vizitat în această perioadă obiectivele Muzeului Civilizației Dacice și Romane au fost în număr de 53.209 din care: 43.409 cu bilete și 9.800 cu bilete gratuite.

- Vizitatori în mediul online au fost în număr de 2.059.933 : - site-ul web al muzeului (www.mcdr.ro) a avut 1.920.600 vizualizări; - pagina de Facebook a muzeului a avut un număr de 124.800 vizualizări; - canalul mcdrtube a avut un număr de 12.950 vizualizări, iar impactul pe Instragram a fost de 1.583.

Cu privire la numărul vizitatorilor care au vizitat Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva și secțiile din teritoriu, analizând datele statistice, precum și impresiile și sugestiile asupra ofertei culturale a muzeului, înscrise în „Caietul de impresii”, se poate realiza o distincție între mai multe categorii de vizitatori, cu trăsăturile lor specifice:

- Vizitatorul local individual vine cu regularitate la muzeu pentru a vedea noile expoziții temporare sau noutățile din Muzeul. Acest vizitator poate să aducă și invitații care se pot transforma în vizitatori fideli.

- Turiștii din afara localității vin pentru cunoașterea Muzeului sau pentru o manifestare sau expoziție specială. Aceștia nu au mult timp la dispoziție și solicită

cele mai importante atracții. Ei doresc să cumpere un suvenir sau să primească informații.

- Familiile cu copii vin în grupuri de câte 2-6 persoane, și au vârste diferite. Familiile preferă destinderea într-o ambianță plăcută, un spectacol sau acumularea de cunoștințe pentru copii.

- Pentru vizitatorii cu dizabilități trebuie să existe facilități speciale (căi de acces, rampe, toalete adecvate etc.)

- Școlarii vin în grupuri conduși de cadre didactice care preferă să le predea copiilor lecții cu caracter practic-aplicativ. Cadrele didactice preferă un tur ghidat sau un traseu prestabilit de vizitare.

- Studenții pot veni în grupuri, dar sunt interesați de teme individuale în vederea pregătirii unei tematici documentare.

- Persoanele în vârstă caută relaxarea și petrecerea plăcută a timpului liber în compania altor persoane de vârstă apropiată.

Un muzeu trăiește mai ales prin vizitatorii săi. Expozițiile, simpoziunile, dezbaterile și prezentările realizate și susținute de-a lungul timpului au fost dedicate publicului, iar dorința noastră a fost ca acesta să fie perceput ca o instituție păstrătoare de patrimoniu și creatoare de identități culturale.

Destinatarii proiectelor și programelor culturale derulate de Muzeul Civilizației Dacice și Romane sunt alcătuiți din publicul divers, participant constant la activitățile derulate, persoane de toate vârstele și toate categoriile socio-profesionale.

5.

Grupurile-țintă ale activităților instituției:

Pe termen scurt, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în vedere vizitatorii de vârstă școlară - elevi și studenți, care reprezintă deja aproape jumătate din vizitatorii activi ai serviciilor noastre. Pe termen lung, Muzeul Civilizației Dacice și Romane răspunde cerințelor europene privind realizarea echipelor mixte de arheologi români și străini în vederea cercetărilor arheologice și restaurării în cadrul siturilor având ca grup țintă cetățenii europeni, iubitori de istorie și arheologie.

Propunerile de activități muzeale au avut în vedere necesitățile culturale ale publicului vizitator, la care s-a adăugat componenta educațională a acestora. De aceea, activitățile muzeului s-au adresat tuturor categoriilor de vârstă.

Diversitatea publicului muzeului este dată pe de o parte de diversitatea patrimoniului, iar pe de altă parte de scopul vizitei acestora la muzeu. Ținând cont de aceste criterii putem structura grupurile țintă ale activităților Muzeului Civilizației Dacice și Romane astfel:

- Vizitatori ai unităților muzeale - cu scop educațional: participanții la programele educaționale pentru copii; participanți la programele educaționale pentru adulți (demonstrații practice în cadrul târgurilor, ateliere, vizite ghidate etc.); participanți la concursuri și ateliere; participanți la programele de practică pedagogică (elevi și studenți)

- Copii cu vârste cuprinse între 6 și 10 ani – principalii beneficiari ai activităților de educație muzeală, un grup țintă care se bucură de o atenție deosebită în vederea pregătirii vizitatorului de mâine.

- Copii cu vârste cuprinse între 11 și 14 ani – preferă activitățile educaționale care corelează fixarea cunoștințelor din una sau mai multe arii curriculare cu patrimoniul muzeal sau care implică deprinderea de noi abilități.

- Adolescenții și studenții – participă de asemenea la activități educaționale cu o aplicabilitate practică, dar sunt considerați și vizitatori individuali. Preferă să participe la activități inedite, recreative de tipul Noptii Europene a Muzeelor.

- Adulții cu vârste între 25-40 de ani sunt principalii participanți la activitățile interactive organizate în cadrul animațiilor culturale. Preferă din ce în ce mai mult angajarea participativă în cunoașterea patrimoniului, dar consideră în același timp muzeul ca un loc pentru recreere.

- Seniorii cu vârste peste 55 de ani participă în general la manifestările culturale care cuprind spectacole, concerte, se lasă ușor angrenați în special în activități care valorifică patrimoniul gastronomic și implică uneori nepoții în atelierele interactive, transmitând experiența personală în paralel cu noile cunoștințe dobândite în cadrul acestora.

Vizitatori ai Muzeului - cu scop recreativ:

- Familiile tinere reprezintă principalul grup țintă al serviciilor recreative. Vizitează în special Muzeul, cu frecvență cel puțin săptămânală. Atuurile care determină frecvența de vizitare sunt calitatea patrimoniului, calitatea serviciilor și siguranța desfășurării unor activități împreună cu copiii de vârste mici.

- Persoanele cu vârste peste 60 de ani – pentru acest grup țintă muzeul reprezintă un element principal în activitățile de recreere și socializare. Vizitează muzeul cu frecvență ridicată în perioada verii și apreciază facilitățile oferite de muzeu.

- Participanți la manifestări cu teme culturale diverse: conferințe sau aniversări ale unor evenimente de interes național/internațional, spectacole de teatru sau muzicale etc. Chiar dacă la aceste tipuri de manifestări participă și alte grupuri țintă, vom trata aici vizitatorul unic, de eveniment, care pășește pragul muzeului doar pentru că este atras de un moment artistic anume sau de un eveniment inedit găzduit de muzeu, nu pentru patrimoniul sau programele culturale ale acestuia. El este tratat din perspectiva non-vizitatorului și se urmăresc noi măsuri de includere a acestora în rândul vizitatorilor potențiali.

- Grupul țintă al vizitatorilor – românii plecați la muncă peste granițele țării care revin în țară pentru concedii, de obicei împreună cu prieteni din țara gazdă. Scopul acestor vizite este în general prezentarea unei imagini pozitive a țării de origine și îmbunătățirea imaginii României peste hotare. Acest grup țintă este în general interesat de frumusețea patrimoniului muzeal. Un punct important în această vizită este magazinul muzeului, care trebuie să ofere suveniruri de cea mai bună calitate.

- Turisții străini – vin în general în grupuri organizate. Durata vizitei este predefinită de tur-operator, la fel și traseu urmat în cadrul vizitării obiectivelor culturale, sau celelalte servicii contractate (de obicei tur ghidat). Se remarcă însă o creștere la nivelul turistului individual (sau familie) care își croiește propria vizită, apelând pentru un plus de informație la publicațiile în limbi străine ale muzeului mai des decât la serviciile unui ghid. Utilizează de asemenea audioghidurile și preferă aplicațiile digitale care pot fi rulate pe propriile device-uri mobile (telefoane sau tablete). Impun o dezvoltare a serviciilor web oferite de muzeu (un site mai interactiv, cu posibilitatea rezervării on-line a serviciilor conexe, aplicații pentru accesibilizarea patrimoniului, calendarul activităților în limbi străine). Se remarcă prezența într-un număr mare a seniorilor, fapt care va conduce la adaptarea condițiilor de vizitare, accesibilizarea și dezvoltarea de facilități noi pentru această categorie de public.

O reușită a acestor demersuri muzeologice o constituie fidelizarea publicului vizitator pe categorii de evenimente, fapt reflectat de numărul și categoriile socio-profesionale ale vizitatorilor sau participanților la evenimentele organizate de Muzeul Civilizației Dacice și Romane.

În perioada de referință, pe lângă grupul țintă constituit din vizitatorii interesați de frumusețea patrimoniului muzeal, un important grup țintă a fost vizitatorul virtual, care este o categorie de public în continuă creștere. Serviciile on-line oferite de muzeu sunt din ce în ce mai căutate: turul virtual al muzeului este utilizat ca element important în stabilirea deciziei de vizitare, căile de comunicare de tip social media atrag prieteni numeroși și constituie o adevărată comunitate de susținători ai muzeului. În același timp, vizitatorul virtual este bine informat dorește să primească informație în timp real despre oferta culturală, să fie abordat la modul empatic și participativ, să se simtă parte dintr-o mare familie. Comunitatea virtuală de specialiști apreciază postările de tip profesional în prima parte a zilei, iar postările emoționale, de atmosferă atrag un număr mare de susținători în cea de-a doua parte a zilei.

Pentru fidelizarea publicului țintă al Muzeului Civilizației Dacice și Romane, managementul instituției va trebui să aibă ca prioritate lărgirea bazei de servicii și produse culturale, extinderea gamei de programe și proiecte pentru categoriile deja menționate – public de la nivelul local și publicul de tranzit, de proveniență națională sau străină. Pentru toate categoriile de public, principalul element de interes îl va

constitui atât expoziția de bază, cât și expozițiile temporare, a căror calitate științifică, dar mai ales cultural-educativă, va trebui să fie din ce în ce mai atractivă și provocatoare la reflecție. În urma anchetelor de marketing se va proceda la segmentarea publicului Muzeului Civilizației Dacice și Romane în funcție de frecvența cu care recurg la oferta muzeului. Accentul va fi pus pe creșterea numărului vizitatorilor frecvenți și diminuarea așa-zisilor non-vizitatori. Se știe că Muzeul Civilizației Dacice și Romane este un obiectiv cultural de tranzit, atât pentru vizitatorii români cât și pentru cei străini. Vizitatorii ocazionali trebuie să reprezinte beneficiarul țintă pe termen lung, aceștia trebuind atrași să revină la muzeu printr-o mediatizare mai largă a tuturor ofertelor culturale și prin intermediul reprezentanților agențiilor de turism, oferindu-le acestora o serie de facilități. Vizitatorii frecvenți reprezintă beneficiarul țintă pe termen mediu, deoarece ei pot fi fidelizați doar prin diversificarea ofertei culturale a Muzeului Civilizației Dacice și Romane și prin creșterea calității manifestărilor culturale organizate de muzeu.

Pentru sporirea și câștigarea atașamentului publicului local, pe termen, mediu și lung, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în vedere creșterea numărului de programe educative, expoziții temporare, tematice, ateliere de lucru, vizite ghidate, întâlniri, conferințe, mese rotunde, toate acestea într-un mediu mult mai primitiv și dotat cu utilitățile necesare. Acest obiectiv va fi una dintre preocupările de bază ale strategiei integrative a managerului. De asemenea, se are în vedere lărgirea accesului gratuit al publicului, în anumite zile care sunt semnificative pentru istoria națională sau în intervale orare speciale, seara.

Trebuie extins și rafinat dialogul cu tânăra generație, în vederea dezvoltării pasiunii pentru istoria României, a prețuirii patrimoniului cultural românesc, ca parte a moștenirii creației umane.

Pentru atragerea publicului de vârstă școlară în special, este necesară diversificarea ofertelor educative și interactive pentru acești vizitatori, prin dialogul constant cu cadrele didactice, pentru sprijinirea activităților extra-școlare și elaborarea unor programe educative care să vină în completarea curriculei școlare.

De asemenea, Muzeul Civilizației Dacice și Romane facilitează și va facilita, într-un mod cât mai generos, accesul tuturor categoriilor de public la serviciile sale prin prețul biletelor de vizitare pentru unele categorii (elevi, studenți, pensionari, persoane cu handicap mediu sau ușor).

În vederea creșterii interesului pentru sectorul turismului cultural, pe lângă diversificarea produselor și programelor culturale pe care instituția le pune la dispoziția vizitatorilor, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, a introdus o nouă taxă sub formă de „Bilet unic de vizitare”, la valoarea de 50 lei, valabil pentru toate obiectivele din administrare: Palatul „Magna Curia”, Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa, Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie, Complexul Memorial „Aurel Vlaicu”.

Atunci când schițezi portretul beneficiarului țintă al acțiunilor culturale ale Muzeului trebuie să faci distincție între mai multe categorii de vizitatori, cu trăsăturile lor specifice. Dat fiind profilul distinct al unităților muzeale din componența Muzeului Civilizației Dacice și Romane, cât și diversitatea produselor culturale aflate în oferta acestora, dezvoltate cu și pentru public, categoriile de audiențe sunt diverse și foarte dinamice.

Vizitatorul local individual vine cu regularitate la muzeu pentru a vedea noile expoziții temporare sau noutățile din Muzeul. Acest vizitator poate să aducă și invitați care se pot transforma în vizitatori fideli. Este deja familiarizat cu facilitățile oferite și își programează următoarea vizită la muzeu în funcție de oferta culturală a sfârșitului de săptămână pe durata vizitei curente. Solicită informații despre programele din sezon și utilizează serviciile conexe ale muzeului.

Turiștii români din afara localității vin pentru cunoașterea Muzeului sau pentru a participa la o manifestare sau expoziție specială. Aceștia nu au mult timp la dispoziție și solicită cele mai importante atracții. Ei doresc să cumpere un suvenir sau să primească informații. Se constată o creștere constantă a vizitatorilor din regiune, județele limitrofe Hunedoarei, care optează pentru city break-uri dedicate acțiunilor muzeului pe timpul zilei combinate cu oferta culturală a municipiului pe timpul serii.

Famiile cu copii vin în grupuri de câte 2-6 persoane, și au vârste diferite. Familiile preferă destinderea într-o ambianță plăcută, un spectacol sau acumularea de cunoștințe pentru copii. De asemenea această categorie de public își dorește să petreacă un timp de calitate, implicați în acțiuni creative, pentru toate vârstele, fiind consumatorii fideli ai programelor culturale și programe educative.

Vizitatorii locali au devenit publicul fidel ai programelor culturale prin acțiuni interactive și educative, de cunoaștere a produselor locale, a oamenilor și poveștilor din spatele acestora.

Pentru **vizitatorii cu dizabilități** trebuie să existe facilități speciale (căi de acces, rampe, toalete adecvate etc.)

Școlarii vin în grupuri conduși de cadre didactice care preferă să le predea copiilor lecții cu caracter practic-aplicativ. Vizita copiilor în muzeu o decid cadrele didactice, copii nefiind întotdeauna motivați să vină la muzeu. Cadrele didactice preferă un tur ghidat, un traseu prestabilit de vizitare sau participarea la atelierele educaționale.

Studentii pot veni în grupuri, dar sunt interesați de teme individuale în vederea pregătirii unei tematici documentare. Participă de regulă la manifestări interactive, dinamice, care fac legătura între tradiții și viața cotidiană. Un trend ascendent se remarcă în ceea ce privește practica de specialitate a studenților din unitățile de învățământ cu profile socio-umaniste, arhitectură, care folosesc muzeul

drept atelier de formare profesională și documentare, documentele aflate în arhiva muzeului sunt o sursă de documentare pentru această categorie de public.

Persoanele în vârstă caută relaxarea și petrecerea plăcută a timpului liber în compania altor persoane de vârstă apropiată. Revin cu regularitate și folosesc muzeul ca spațiu de întâlnire cu persoane cu preocupări comune.

Grupurile de turiști străini sunt în general aduse de tur operatori și au program prestabilit de vizitare și un timp impus de ghidul care îi însoțește.

Turiștii străini individuali sunt de obicei bine informați și aleg să petreacă mai mult timp, explorând amănunțit. Vin atrași de patrimoniul muzeului și mai puțin pentru un anume eveniment.

Vizitatorul virtual este o categorie de public în continuă creștere. Serviciile on-line oferite de muzeu sunt din ce în ce mai căutate: turul virtual al muzeului este utilizat ca element important în stabilirea deciziei de vizitare, căile de comunicare de tip social media atrag prieteni numeroși și constituie o adevărată comunitate de susținători ai muzeului. În același timp, vizitatorul virtual este bine informat dorește să primească informație în timp real despre oferta culturală, să fie abordat la modul empatic și participativ, să se simtă parte dintr-o mare familie. Comunitatea virtuală de specialiști apreciază postările de tip profesional în prima parte a zilei, iar postările emoționale, de atmosferă atrag un număr mare de susținători în cea de-a doua parte a zilei.

Turistul de afaceri este beneficiarul unor pachete de servicii asociate congreselor sau conferințelor la care participă, vine cu precădere în muzeul și solicită vizite ghidate.

Studierea publicului, mai exact a dorințelor și așteptărilor acelora care consumă cultură, nu a fost până de mult, o temă de reflexie pentru instituțiile culturale. Tendința de a comunica cu vizitatorul a apărut odată cu conștientizarea necesității unui dialog cu privire la eficiența economică a activității culturale, în strânsă corelație cu identificarea, anticiparea și satisfacerea cerințelor consumatorilor, în mod profitabil. În acest sens marketingul cultural răspunde, prin activitățile sale, la întrebările privind dorințele și interesele unor grupuri țintă, dezvoltând soluțiile pentru îmbunătățirea activității și eficientizarea serviciilor muzeului. Pentru a ajunge la înțelegerea dorințelor publicului, muzeul deschide o serie de dialoguri structurate științific, prin metodele clasice de analiză și decizie utilizate de marketingul cultural. În cercetarea publicului vizitator sunt utilizate două metode de analiză: sondajul de opinie și analiza statistică. Pe baza rezultatelor acestor activități se realizează proiectele și programele culturale în acord cu preferințele vizitatorilor. Anual sunt realizate anchete sociologice cu privire la practicile culturale și consumul de servicii culturale la nivelul Muzeului Civilizației Dacice și Romane și a secțiilor din teritoriu, prin care sunt analizate orientările și preferințele publicului vizitator în ceea ce privește consumul de servicii culturale. S-a urmărit, de asemenea realizarea profilului social, al consumatorului de cultură din

municipiul Deva. Pentru aceasta au fost urmărite, în anchetă, preocupările de timp liber ale oamenilor, frecvența participării lor la acțiunile culturale și satisfacția în legătură cu oferta culturală de veche. Prin studiul sociologic efectuat s-a urmărit cunoașterea beneficiarului actual cu privire la gradul de frecventare a instituțiilor de cultură, motivele pentru care aceștia vizitează muzeul, măsura în care sunt familiarizați cu manifestările organizate, precum și opinia acestora privind importanța instituțiilor de cultură. O sinteză a acestor anchete arată că participarea la evenimente și manifestări culturale este determinată pozitiv de educația vizitatorilor, veniturile acestora și existența timpului liber.

Conform sondajelor de opinie imaginea Muzeului este bună, indiferent de vârsta subiecților chestionați, iar publicul apreciază nivelul manifestărilor culturale organizate de Muzeu și nu consideră că prețurile practicate sunt exagerate.

Informațiile referitoare la cunoașterea profilului beneficiarului actual rezultă în urma analizei și studiilor comparative, a situației vânzărilor de bilete pe categorii de vizitatori, din datele cu privire la activitățile educative și participarea la evenimentele și manifestările culturale.

În vederea petrecerii cât mai plăcute a timpului liber, obiectivul principal pe care l-au urmărit vizitatorii a fost informarea cu privire la actul cultural pe care îl poate oferi muzeul, respectiv, cunoașterea patrimoniului muzeal mobil, imobil și arheologic. Astfel, publicul tânăr și familiile cu copii au avut un interes deosebit în a cunoaște colecțiile permanente, expozițiile temporare precum și patrimoniul arheologic. În acest sens, la Deva în spațiul muzeal Palatul Magna Curia, atracția vizitatorilor a fost:

- **„Camera de tezaur”** care cuprinde câteva sute de exponate dintre cele mai valoroase existente în colecțiile muzeului de veche. Printre acestea se numără piesele care compun tezaurul de la Sărăcsău (comuna Șibot, astăzi în județul Alba), datat în secolul I a. Chr., între care se numără nouă fibule, trei colane, patru brățări și șase inele plurispiralice dacice din argint. Nu lipsesc nici celebrele plăcuțe din foițe de aur descoperite la Germisara (Geoagiu-Băi, județul Hunedoara) sau aplica cu reprezentarea Gorgonei-Medusa, descoperită la Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Expoziția prezintă diferite obiecte realizate din metale prețioase care au fost utilizate pe meleagurile hunedorene pe parcursul mai multor milenii, din preistorie, până în evul mediu.

- **Lapidarium**-ul muzeului, amplasat în spatele palatului Magna Curia este compartimentat în 5 incinte care expun piese arheologice de tip funerar, monumente inscripționate, statui etc. din preistorie, perioada dacică și romană.

- Expozițiile temporare organizate pe tot parcursul anului și care au avut o tematică diversă, precum și expozițiile organizate pe termen lung: - **„Matrița de la**

Sarmizegetusa Regia” această expoziție a fost dedicată matriței descoperite în anul 2013 la Sarmizegetusa Regia, unică în țară și chiar în Europa, obiect unealtă de epocă dacică. Cu ajutorul matrițelor de acest tip se ornamentau foi subțiri din metale prețioase (aur și argint) sau din aliaj pe bază de cupru. Imprimarea motivelor se făcea prin presarea acestor foițe în interiorul modelului redat în negative, cu ajutorul unor unelte realizate din materiale relativ moi. În antichitate cu o astfel de matriță se puteau realiza medalioane, aplici ornamentale pentru vase, casete și mobilier, elemente ale unor bijuterii; - **„Exponatul lunii”** este un proiect care se desfășoară pe tot parcursul anului, având un caracter de particularitate diferențiată și constă în expunerea în fiecare lună a anului a celor mai reprezentative piese din colecțiile muzeului.

Pentru copii obiectivul cel mai atractiv a constituit **Colecția de Științele naturii**, care se compune din: - **Colecția paleontologică** ce cuprinde 5965 piese din care 1631 exemplare de melci și scoici provenite din punctele fosilifere de la Lăpugiu de Sus și Buituri, 531 eșantioane de impresii foliare, insecte și pești descoperite în situl fosilifer de la Tâmpa și 2019 resturi osteologice aparținând diferitelor specii de mamifere preistocenice; - **Colecția herbarium** care este alcătuită în prezent din 11465 piese reprezentând specii de plante superioare colectate în diferite ecosisteme naturale ale județului Hunedoara; - **Colecția de Lepidoptere** care cuprinde 10917 exemplare colectate în ecosisteme naturale din județul Hunedoara dar și din alte regiuni ale României; - **Colecția de minerale** ce este alcătuită din 1063 eșantioane provenite în cea mai mare parte din zonele miniere Brad și Baia Mare - Baia Sprie; - **Colecția ornitologică** care este alcătuită din 571 de exemplare de păsări (naturalizate și balguri); - **Colecția Coleoptere** ce cuprinde 30579 exemplare provenite din diferite zone și habitate naturale ale României dar și din alte regiuni ale Terrei; - **Colecția de mamifere care** este alcătuită dintr-un număr redus de exemplare, dar se remarcă prin prezența zimbrilor (*Bison bonasus*), proveniți din rezervația naturală Pădurea Slivuț (Hațeg); - **Colecția de moluște actuale** cuprinde 2492 piese provenite din diferite regiuni ale României precum și exemplare exotice colectate din zone tropicale ale Terrei; - **Colecția herpetologică** care este alcătuită din 1792 exemplare provenite majoritatea din ecosisteme acvatice și terestre ale județului Hunedoara.

De asemenea, un interes major al publicului tânăr și familiile cu copii s-a îndreptat spre cunoașterea patrimoniului arheologic ce este constituit în situl Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa, fostă capitală a provinciei romane Dacia.

B.	Evoluția profesională a instituției și propuneri privind îmbunătățirea acestuia:

1.	Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității:

a). proiecte proprii realizate la sediul instituției:

• **Proiecte în cadrul programului expoziții temporare:**

- Lunar - Proiectul „Exponatul Lunii”
- expoziția „Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu”, 4 ianuarie - 31 august 2024, Deva
- expoziția temporară „Aspecte din viața beduinilor”, Ianuarie – Martie 2024, Orăștie
- expoziția temporară „Alianța polono-română în perioada interbelică”, 13 martie-13 aprilie 2024, Deva
- expoziția temporară „Puncte de Vedere”, 14 martie 2024, Orăștie
- expoziția temporară „Aspecte din industria casnică textilă hunedoreană”, aprilie - septembrie 2024, Orăștie
- expoziția eveniment „Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”, 25 aprilie – 25 august 2024, Deva
- expoziția „Interior zărăndean-utilitate și simț artistic”, 18 mai 2024, interiorul casei tradiționale Brad (Noaptea Muzeelor)
- expoziția temporară de pictură „Paint it Black”, 28 august – 13 noiembrie 2024, Deva
  - „Ipostaze în creația artistului Marcel Olinescu”
- expoziția temporară „Miros de pâine caldă. Pâinea în epoca regatului dac”, 12 septembrie 2024, Zalău (colaborare a CSt I.V. Ferencz)
- „Perspective artistice ale arheologiei”
- „50 de ani de arheologie hunedoreană în imagini”
- expoziția temporară „Șoimăritul între tradiție multimilenară și Patrimoniul Spiritual UNESCO”, 23 septembrie 2024 (-martie 2025), Deva
  - „800 de ani de la atestarea documentară a municipiului Orăștie”
- expoziția temporară „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, 24 octombrie – 24 noiembrie 2024, Deva

- expoziția temporară itinerantă „Cum respiră pământul”, 3 – 14 noiembrie 2024, Deva
- expoziția temporară de artă bizantină „Zilele icoanei”, 16 noiembrie – 13 decembrie 2024, Deva (Vechi cărți românești de școală)
- expoziția de restaurare „Restituiri Istorice 2024”, Deva, 29.11.2024 - 31.12.2025 (Obiecte restaurate în anul 2024 în laboratorul de restaurare al MCDR)
- expoziția de fotografie „Salonul de iarnă al membrilor AAFH”, Ediția a VIII-a, Deva, 14 decembrie 2024.

- **Proiecte culturale promovate online**

În perioada de referință s-a asigurat în permanență activitatea de promovare și mediatizare prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, profil Instagram, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo), Museums of the World, Google Arts and Culture, precum și prin intermediul presei scrise sau online, după cum urmează:

- 4 ianuarie 2024, ora 11.00, să participați la vernisajul expoziției „Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu” - <https://www.replicahd.ro/sculpturi-realizate-de-ioan-seu.../>
- 15 ianuarie 2024, celebrarea Zilei Culturii
- 17 ianuarie 2024, prezentare catalogul de expoziție, „Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu” scris de dr. Diana Loredana Pantea, muzeograf Secția de Istorie și Artă a MCDR și curatorul expoziției
- 19 ianuarie 2024, prezentare expoziție Cetatea Deva, 750 de ani cde la prima atestare documentară(dr. Ionuț Codrea, arheolog MCDR)
- 23 Ianuarie 2024, „Ziua Unirii Principatelor Române celebrată la Muzeu” - masă rotundă, organizată de specialiștii Secției de Istorie și Artă a MCDR, împreună cu elevii și profesorii de istorie de la Liceul de Arte „Sigismund Toduță” Deva, în cadrul căreia se va ține o lecție deschisă de istorie referitor la Unirea de la 1859
- 23 ianuarie lecție de istorie susținută de dr. Daniel Iancu, cercetător științific MCDR
- 24 ianuarie 2024, Reflectarea Unirii de la 1859 în presa internațională, articol publicat de Dr. Daniel I. Iancu, Cercetător științific III, MCDR
- 26 ianuarie 2024, prezentare expoziție „Aspecte din viața dacilor din Munții Orăștiei” (dr. Cristina Bodó, Cercetător Științific în cadrul MCDR, este cea care a conceput și alcătuit această expoziție)
- 29 ianuarie 2024, serie de povestiri despre OMUL Avram Iancu, ep. 1 „Când a venit în lume Avrămuț” (texte redactate și scrise de către Monica Dușan, muzeograf la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad)
- 2 Februarie 2024, prezentare expoziție „Piese reprezentative din colecția de Arheologie a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva” (Curatorul expoziției:

dr. Nicolae Cătălin Rișcuța, Șef Secția Arheologie MCDR, împreună cu specialiștii în arheologie ai Muzeului)

- 5 februarie 2024, „Ziua Internațională a Cititului Împreună ZICI, Atelier de lectură. La atelier, vor fi elevii Clasei a II-a A, din cadrul Liceului cu Program Sportiv „Cetate” Deva, coordonați de profesor învățământ primar, d-na Veronica Ștefan. (din partea muzeului, dr. Georgeta Deju, Șef Secția de Istorie și Artă)

- 6 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 2 „Copilăria lui Avrămuț”

- 8 februarie 2024, „Pieșe reprezentative din colecția de Arheologie a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva”, prezentare carte

- 8 februarie 2024, prezentare Sursa video: Replica InfoHD despre Ziua Cititului Împreună

- 9 februarie 2024, prezentare expoziție tezaur „Matrița din bronz de la Sarmizegetusa Regia (curatorul C.S. dr. Cristina Bodó, MCDR)

- 12 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep 3, „Avram Iancu la școală”

- 13 februarie 2024, a treia întâlnire bilaterală din cadrul proiectului „Capitala Daciei - Muzeu Viu al Patrimoniului Cultural European” derulat de Consiliul Județean Hunedoara, în parteneriat cu Møre og Romsdal Council, Norvegia și Fundația Mihai Eminescu Trust, Sighișoara

- 14 februarie 2024, sesiune de discuții între partenerii proiectului „Capitala Daciei - Muzeu Viu al Patrimoniului Cultural European”

- 16 februarie 2024, prezentare expoziție tezaur „Obiecte de tezaur din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva” (expoziție realizată de: dr. Oana Tutilă, dr. Iosif Vasile Ferencz, conservator Adrian Stroia, Viorel Papp, curatorul permanent fiind Adrian Stroia)

- 19 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 4 „Copilul de moț pornit în lume să învețe carte. Avram Iancu la Zlatna”

- 21 februarie 2024, prezentare „Atelier de confecționare a mărtișoarelor” eveniment organizat la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie a MCDR

- 23 februarie 2024, prezentare expoziție „Restituiri Istorice – 2023” (expun specialiștii Laboratorului de Restaurare ai MCDR)

- 26 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 5, „Avram Iancu nepotul lui Horea”

- 1 martie 2024, prezentare expoziție „Ceramica fină de Batiz din patrimoniul Muzeului din Deva” (curatorii expoziției dr. Diana Loredana Pantea, muzeograf și dr. Georgeta Deju, șef-serviciu Secția de Istorie și Artă).

- 4 martie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 6 „Iancu la Târgu Mureș”

- 5 martie 2024 - redeschiderea expoziției Lapidarium

- 7 martie 2024, elevii Liceului de Arte „Sigismund Toduță” Deva, împreună cu doamna prof. Marinela Iosub au participat la prezentarea „Evoluția statutului femeii de-a lungul istoriei, din cele mai vechi timpuri până azi”

- 11 martie 2024, Institutul Polonez din București în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, anunț expoziția temporară „Alianța polono-română în perioada interbelică”, organizată la Deva în perioada 13 martie - 13 aprilie 2024 (eveniment organizat de către Compartimentul de Cercetare și Documentare în Studii Culturale)

- 12 martie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 7 „Marea Adunare de la Blaj din 15 mai 1848”

- 13 martie 2024, anunț vernisaj expoziție Alianța polono-română în perioada interbelică”, azi , la ora 11.00, în Sala Șemineului, Palatul Magna Curia Deva

-13 martie 2024, foto Vernisajul expoziției „Alianța polono-română în perioada interbelică”, azi, 13.03.2024, Palatul Magna Curia Deva (Compartimentul de Cercetare și Documentare în Studii Culturale al MCDR, dr. Gherghina Boda și dr. Cătălin Rogoianu, curatorii expoziției)

- 13 martie 2024, anunț vernisaj al unei alte expoziții, expoziția de fotografie „Puncte de Vedere”, organizată la Orăștie, în clădirea fostei Sinagogi, situată pe Strada Cetății, nr. 1

- 14 martie 2024, vernisaj expoziția de fotografie „Puncte de Vedere”, organizată de Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie, parte a MCDR, în colaborare cu Asociația Artiștilor Fotografi Hunedoreni (AAFH) (Curatorii expoziției sunt: dr. Mihai Căstăian, Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie, dr. Daniel I. Iancu, MCDR și Grigore Roibu, președinte AAFH)

- 15 martie 2024, prezentare expoziție „Natura statică în Colecția de Artă Plastică a Muzeului din Deva”

- 15 martie 2024 foto despre expoziția de fotografie „Puncte de Vedere”

- 19 martie anunț despre „Conferința Ospitalității - Turism Creativ. Viziune în Comunitate”, organizată de Deva360

- 19 martie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 8 „Iancu la Câmpeni”

- 20 martie 2024 prezentare eveniment Brad, sâmbătă 23 martie, începând cu ora 11.00, la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie, unde, într-un cadru extrem de plăcut, veți putea asculta, deopotrivă versuri din creațiile literare ale marilor poeți români și cele ale poezilor locali

Vor fi acolo, pe lângă colegele noastre, membrii ai Clubului „Dialogul Artelor” din Brad și elevi ai Școlii Gimnaziale „Mircea Sântimbreanu” din Brad, însoțiți de doamna profesor învățământ primar, Nadina Guga

- 22 martie 2024, prezentare eveniment ieri, 21 Martie 2024, Magna Curia a fost gazda unui eveniment de excepție, pus la cale de Deva360: „Conferința Ospitalității. Turism Creativ. Viziune în Comunitate”

- 25 martie 2024 fotografii din timpul evenimentului „Conferința Ospitalității. Turism Creativ. Viziune în Comunitate”

- 25 martie 2024, vizită elevii clasei a VII-a B a școlii gimnaziale Dr. Aurel Vlad” din Orăștie. Invitați la un alt eveniment, la Palatul Copiilor, au decis să treacă

și pe la muzeu, unde au fost primiți cu mare plăcere de colegii noștri, dr. Cătălin Rogojanu și dr. Cristina Mitar

- 27 martie 2024, Avram Iancu, OMUL ep. 9 „Avram Iancu - Gândurile unui moț. Pregătiri de luptă”

- 29 martie 2024, prezentare expoziție „Trecut și prezent în natura hunedoreană”

- 29 martie 2024, elevii clasei a IV-a B de la Colegiul National Pedagogic „Regina Maria”, însoțiți de doamna profesor Claudia Giorgiana Dan, au venit la muzeu, pentru a afla cât mai multe informații despre restaurarea unui artefact, în proiectului „O privire spre trecut...Un pas spre viitor” (coord. doamnele profesor Claudia Giorgiana Dan și profesor Anca Borită). Colegii noștri de la Secția de Restaurare, Investigații și Conservare i-au ghidat pe cei mici prin lumea fascinantă care este laboratorul de restaurare

- 1 aprilie 2024 prezentare nou proiect Istoria altfel. La muzeu”, a debutat vineri, 29 martie, cu participarea elevilor de la Liceul Tehnologic "Grigore Moisil" Deva, însoțiți și coordonați de d-na profesor Șortan Joca Violeta.

Elevii clasei a X-a B, profilul turism, au participat la desfășurarea modulului „Patrimoniul turistic, lecția – Muzeul – obiectiv turistic cultural!”

- 1 aprilie 2024, Avram Iancu-Omul ep. 10 „Povestiri”

- 9 aprilie 2024, prezentare vizită Asociația culturală din Timișoara, ARIERGARDA, care promovează patrimoniul local și regional prin literatură, muzică și turism, a ajuns la muzeu, sâmbăta trecută, în 6 Aprilie, cu un grup de turiști, într-o excursie tematică, „Famiile nobile în Hunedoara medievală”

- 10 aprilie reminder expoziție „Alianța polono-română în perioada interbelică”

- 12 aprilie 2024, prezentare expoziția „140 de ani de la înființarea Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara” (Curatorul expoziției este dr. Cristina Bodó, cercetător științific, Secția de Arheologie a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva)

- 16 aprilie 2024, Avram Iancu - Omul ep.11 „Iancu ascuns în huda de la izvoarele Crișului Alb”

- 18 aprilie 2024, prezentare eveniment Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad, colega noastră Monica Dușan pregătește, din nou, o activitate minunată, în apropierea Sărbătorilor Pascale! Este vorba de un „Atelier de împistrire a ouălor”, începând cu marți, 23 aprilie, fiind deschis până vineri 26 aprilie

- 19 aprilie 2024 prezentație expoziție „Dantela: Răbdare, Îndemânare, Rafinament” în care pot fi admirate piese de dantelărie, realizate manual, „de toate felurile și mărimile cu un decor de o varietate nepuizabilă: margini late cu colți pentru cearșafuri, lați de dantelă pentru fețe de masă, pentru margini de ștergere, perini sau merindare”, „dantelele frumoase ce împodobeau piesele costumului popular, ferestrele casei, uneori și pereții”, provenite din zona Zarandului, obiecte care „ne leagă strâns de mamele, bunicile și străbunicile noastre, având alături de

valoarea lor decorativă, utilitară și artistică, o valoare sentimentală deloc de neglijat” (inf. muzeograf Monica Dușan)

- 22 aprilie 2024, anunț pentru Expoziția - eveniment „Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”. Organizatori: Muzeul Civilizației Dacice și Romane în parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a României. Vernisaj: joi, 25 aprilie 2024, ora 12:00, Palatul Magna Curia, Deva. Deschisă în perioada: 25 aprilie 2024 – 14 iulie 2024. Curatorii expoziției: Georgeta Deju (Muzeul Civilizației Dacice și Romane), Raluca Mălăncioiu (Muzeul Național de Istorie a României)

- 24 aprilie zilele de joi și vineri, 18-19 aprilie 2024, în ambianța Muzeului Satului Bănățean, 11 meșteri populari hunedoreni și-au demonstrat măiestria în fața publicului timișorean. Au fost coordonați de Monica Dușan, muzeograf la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, care a și organizat un mic atelier în care au fost încondeiate ouă

- 24 aprilie 2024, Expoziția temporară „Aspecte din industria casnică textilă hunedoreană” prezintă publicului o evoluție istorică a tehnicilor de țesut, din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre. Fibrele, animale sau vegetale, prelucrate, în mod special, cu ajutorul unor instrumente și tehnici variate căpătau forma țesăturilor folosite drept îmbrăcăminte sau cu alte utilități practice. Vopsitul folosea coloranți naturali iar maniera de ornamentare distingea diversele comunități. Țesăturile casnice, foile de perete, covoarele întregesc tabloul general în care piesele cele mai reprezentative, frumoase și delicate, se află în costumele populare. Expoziția este deschisă în perioada Aprilie – Septembrie 2024 la Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie. Șef serviciu Dr. Mihai Căstăian

- 25 aprilie 2024, Imagini de la vernisajul expoziției „Omagiu Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”

- 26 aprilie vizita delegației provinciei Shaanxi, Republica Populară Chineze

- 28 aprilie 2024, elevii participanți la Olimpiada Națională de limba engleză organizată în aceste zile la Deva au vizitat astăzi muzeul nostru

- 29 aprilie 2024, săptămâna 22-28 aprilie 2024 a fost plină de animație la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva. Intervalul a coincis cu desfășurarea evenimentelor: Săptămâna Școala Altfel, Săptămâna Verde și proiectul „Istoria Altfel. La muzeu”

- 30 aprilie 2024, Universitatea de Vest din Timișoara, împreună cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva organizează în perioada 12-19 mai cea de a treia ediție a Școlii non-formale de arheologie interdisciplinară din Valea Alunului. Experiența personalului de specialitate, Cercetător Științific II Dr. Iosif Vasile Ferencz și Arheolog IA Dr. Marius Barbu din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva aduce un plus de valoare evenimentelor

- 9 mai 2024, Conferința Internațională Avram Iancu

- 13 mai 2024, popularizare permanentă a evenimentului din 25 aprilie 2024: expoziția-eveniment „Omagiu Avram Iancu: 200 de ani de la naștere”, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane, rodul unui parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a

României. Exponatele evocă figura eroului național Avram Iancu, dar și pe alți participanți la evenimentele din 1848-1849. Echipa de realizare a expoziției a cuprins specialiști ai ambelor instituții. Astfel, de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva: Georgeta Deju, Viorel Papp, Adrian Stroia, Costin Țuțuianu, Călin Ștefan, Luana Stâncel, Ion Bianga, Constantin Posteuca iar de la Muzeul Național de Istorie a României: Raluca Mălăncioiu, Flavius Roaită. Expoziția poate fi vizitată până în 14 iulie 2024

- 14 mai 2024, Universitatea de Vest din Timișoara în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva și Fundația Dacica, organizează în perioada 12-19 mai 2024 Școala non-formală de arheologie interdisciplinară din Valea Alunului, jud. Hunedoara. Între activități se vor număra prelegeri, ateliere practice și vizite la obiectivele arheologice din zona Munților Șureanu și Munții Metaliferi. Beneficiarii evenimentului cultural-didactic vor fi studenții din anul întâi, doi și trei, precum și cei de la programul de master, care au ales să se specializeze în arheologie în cadrul Facultății de Litere, Istorie și Teologie, în cadrul Universității de Vest. Organizatorii urmăresc sporirea gradului de cunoștințe aplicate ale studenților, cu privire la civilizația dacică, modul de viață al dacilor și monumentele cele mai importante din zonă

- 17 mai 2024, Proiectul „Istoria altfel. La muzeu” continuă. Elevii claselor a VIII-a de la Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” au avut parte de o călătorie în timp unde, însoțiți de colegul nostru, au povestit despre istoria banilor și rolul acestora de-a lungul vremii

- 28 mai 2024, vizionare film „The movie must go on... la muzeu”, prin Interact Club a fost organizată o nouă seară de proiecție de film. De data aceasta tinerii au avut parte de mega filmul Bohemian Rhapsody, dedicat vieții genialului Freddie Mercury și legendarei trupe britanice de rock, Queen. We will rock you!

- 29 mai 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu Liceul de Arte „Sigismund Toduța” organizează începând cu data de 03.06.2024, ora 10.00 la sediul muzeului „Școala de vară de Restaurare”, ediția a - VII-a. În acest an, vor fi prezenți elevi de la Liceul de Arte „Sigismund Toduța” – clase de ceramică (clasa XI și a XII-a), coordonați de prof. Ana Iancu și bibl. Bocșe Loredana iar acțiunea se desfășoară pe o perioadă de 6 zile în laboratoarele MCDR Deva

- 30 mai 2024, prezentare Proiectul „Istoria altfel. La muzeu” merge mai departe .Elevii clasei a VIII-a C de la Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”, însoțiți de colegul nostru au continuat poveștile despre istoria banilor

- 31 mai 2024, anunț - invitație intrare liberă pentru copii de „1 iunie”

- 3 iunie 2024, în zilele de 31 mai și 1 iunie, Muzeul Satului Bănățean din Timișoara împreună cu Centrul de Cultură și Artă al județului Hunedoara și Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva au organizat pentru copii din Timișoara două noi ateliere creative. Evenimentele prilejuite de ziua copilului l-au avut în centru pe domnul profesor Mircea Lac, dascăl a cărui activitate se întinde pe parcursul multor

decenii. Pe parcursul întregii activități a îndrumat, cu răbdare și dăruire numeroase generații de elevi. Domnia sa este unul dintre puținii dascăli de arte tradiționale din România căruia i s-a acordat în anul 2018 titlul onorific de „tezaur uman viu” de către Ministerul Culturii, pentru contribuțiile decisive în domeniul salvagădării, păstrării și transmiterii patrimoniului cultural imaterial

- 3 iunie 2024 - Deschiderea oficială a „Școlii de vară de Restaurare” , Ediția a VII-a

- 4 iunie 2024, Artele în dialog, la a doua ediție a evenimentului „Carusel Artistic”, la Brad. Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, în parteneriat cu Centrul pentru Pace și Prevenirea Violenței (CPVP) și Clubul „Dialogul Artelor” din Brad, organizează sâmbătă, 8 iunie 2024, de la ora 11.00, în curtea Muzeului de Istorie Locală și Etnografie din Brad, a doua ediție a evenimentului „Carusel Artistic”. Manifestarea reunește, în cadrul unor ateliere interactive, artiști plastici, scriitori, meșteri populari și momente de dans sub îndrumarea unui coregraf

- 5 iunie 2024, „Școala de vară de Restaurare” - Ziua a 2-a fotografii

- 5 iunie 2024 - „Școala de vară de Restaurare” - Ziua a 3-a fotografii

- 7 iunie 2024, Palatul Magna Curia- Muzeul Civilizației Dacice și Romane participă la Târgul European al Castelelor, în 7-8 iunie, ediția a IX-a, la Castelul Corvinilor

- 8 iunie 2024, postare <https://www.gohunedoara.com/list/viziteaza-in-hunedoara/muzee/sarmizegetusa/muzeul-de-arheologie-sarmizegetusa-incursiune-in-lumea-romana-de-la-ulpia-traiana/?fbclid>

- 9 iunie 2024, Caruselul artistic a început! Cultura contează! Vă așteptăm la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad

- 10 iunie 2024, s-a încheiat cu succes ediția a-VII-a a Școlii de vară de Restaurare. Felicităm colectivul de restauratori ai MCDR Deva: Popițiu Ioana, Burz Carmen, Preda Simona, Bogdan Luminița, Legrand Flavius. Mulțumim sponsorilor cu ajutorul cărora s-a desfășurat acțiunea în bune condiții: „Prăvălia cu Amintiri și AXE DESIGN”

- 10 iunie 2024, „Caruselul artistic” a adus multă veselie la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, sâmbătă, 8 iunie 2024! Am jucat țarina de la Abrud, am învățat să cântăm la tulnic și am dansat pe ritmuri moderne antrenate de trupele de dans „Step by step” și „Let’s Dance”, instruite de coregraful Valentina Lorinți.

- 11 iunie 2024, anunț Muzeul din Deva parte din „Zilele Europene ale Arheologiei” și Ziua Porților Deschise pe Șantierul Arheologic Rapoltu Mare – *La Vie*, jud. Hunedoara, vineri, 14 iunie 2024, orele 9.00-16.00

- 13 iunie 2024, Zilele Europene ale Arheologiei

- 14 iunie Zilele europene ale arheologiei - Ziua Porților Deschise pe Șantierul Arheologic Rapoltu Mare – *La Vie*

- 14 iunie 2024, Concert de pian la muzeu, susținut de elevii Cercului de pian din cadrul Palatul Copiilor Deva coordonați de d-na profesoară Cornea Cristina, cu prilejul Zilei Eroilor

- 14 iunie 2024, Muzeul Național de Artă Contemporană găzduiește expoziția „Răsucirea. Triumful provinciei, amurgul imperiilor”, între 13 iunie 2024 și 10 noiembrie 2024. Suntem onorați să anunțăm că Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva participă la expoziție cu 7 obiecte din patrimoniul său ce acoperă vasta lume a Preistoriei și Istoriei Antice. Neoliticul, Antichitatea dacică și romană sunt reflectate prin cele 7 piese ce reprezintă o greutate pentru războiul de țesut, brățara de gleznă cu semi-ove, din bronz, elemente arhitectonice (calotă semi-sferică decorată, fragment de capitel corintic, două fragmente de coloane romane), relieful mitraic (Mithras Tauroctonus) din marmură. Evenimentul este organizat la parter și în Sala de Marmură a Muzeului Național de Artă Contemporană

- 17 iunie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, la invitația Primăriei orașului Geoagiu, a participat duminică, 16 iunie 2024, la evenimentul de omagiere a celui dintâi zburător al Ardealului, Aurel Vlaicu. Evenimentul a avut loc la Complexul Memorial „Aurel Vlaicu” din satul natal al inginerului, sat care astăzi îi poartă numele.

- 17 iunie 2024, anunț eveniment: Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, instituție de cultură aflată în subordinea Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu membrii Clubului „Dialogul artelor” din Brad, organizează miercuri, 19 iunie 2024, ora 12, la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie din Brad, manifestarea cu titlul „Iancu în spirala timpului”, ca un omagiu adus eroului la împlinirea a 200 de ani de la naștere

- 19 iunie 2024, eveniment pentru 21 iunie 2024, Institutul de Cercetare Dezvoltare și Inovare din cadrul Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu în colaborare cu Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău, Universitatea din Kragujevac, Serbia, Universitatea Națională „Iuri Fedkovych” Cernăuți, Ucraina, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău, Universitatea de Stat „Ion Creangă” Chișinău, Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva și Facultatea de Management Hotelier și Turism Vrnjačka Banja, organizează conferința internațională „Identitate, Tradiție și Interferențe Culturale. Simbolistica Iei”

- 20 iunie 2024, imagini de la manifestarea cu titlul „Iancu în spirala timpului”. La Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva prin Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, Avram Iancu a fost omagiat la 200 de ani de la naștere. Au citit din creațiile proprii dedicate eroului, următorii scriitori brădeni: Nicu Crepcia, Ileana Cornelia Neaga, Florin Faur, Cornelia Marta (Maria Oprea), Mărtica Roșca, Letiția Jula, Salvina Pașca, Monica Dușan, precum și elevii Școlii Gimnaziale „Mircea Sântimbreanu” Brad, coordonați de doamna profesoară Nadina Guga

- 5 iulie 2024, articol Go Hunedoara despre matrița de la Sarmizegetusa

- 20 iulie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva împreună cu Universitatea de Vest din Timișoara și Institutul de arheologie Vasile Pârvan din București organizează șantierul arheologic Ardeu-Cetatuie și în acest an

-17 iulie 2024, Anunț Festivalul (De)vară, 1-4 August 2024

- 26 iulie 2024 perioada de vizitare pentru expoziția „Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere” se prelungește până în data de 25 august 2024

- 30 iulie 2024, anunț eveniment Festival DEVARă - piesă teatru

- 31 iulie 2024, anunț prelegere Festival DEVARă

- 2 august 2024, Prima seară a acestei ediții a Festivalul DEVARă s-a încheiat cu spectacolul de teatru „Adevărata poveste a Spânului” cu și de Cristina Bordeanu și filmul „Amsterdam”

- 3 august 2024, a doua seară a Festivalul DEVARă a continuat cu proiecția filmului documentar intitulat „The King” și s-a încheiat cu o prelegere „Familia Regală română și începuturile sporturilor în România” prezentată de Istoricul Nicolae Pepene.

- 3 august 2024 prezentare prelegere Festivalul DEVARă

- 4 august 2024, a treia zi a Festivalului DEVARă ne-a purtat înapoi în timp, la începuturile aviației civile române, prin prelegerea: Regalitatea și aviația civilă din România a invitatului de excepție dr. Daniel Nazare. Seara la muzeu s-a încheiat cu proiecția filmului documentar The Lost Leonardo, 2021

- 5 august 2024, ultima zi a Festivalului DEVARă a culminat la muzeul nostru cu prelegerea: Viața cotidiană la Curtea Regală a României: mese și meniuri regale (1866-1930) susținută de invitat dr. Ștefania Dinu, director științific Muzeul Național Cotroceni

- 20 august 2024, anunț Complexul Memorial „Aurel Vlaicu”, sâmbătă 31 august 2024, la cea de-a doua ediție a evenimentului „Noaptea Muzeelor la Sate”

Organizată de Rețeaua Națională a Muzeelor din România, inedita nocturnă muzeală urmărește descoperirea unui spațiu rural neștiut, din România, care adăpostește sute de case memoriale, muzee și colecții etnografice, cetăți, biserici monument istoric, colecții de artă religioasă etc., toate cu un excepțional potențial educativ

- 26 august 2024, comunicat de presă și afiș „Noaptea Muzeelor la Sate”

- 27 august 2024, vernisaj expoziție de pictură „Paint it Black”, miercuri, 28 august 2024, ora 18.00, comunicat și afiș

- 29 august 2024, Complexul Memorial Aurel Vlaicu este și anul acesta gazda celei de-a doua ediții a evenimentului NOAPTEA MUZEELOR LA SATE. Vă așteptăm sâmbătă, 31 august, începând cu ora 18.00 să vizitați expoziția, iar Cuvântul de deschidere, momentul artistic și activitățile vor începe de la ora 19:00

- 31 august 2024, vizionare în premieră documentarul „Aurel Vlaicu. Scene din spatele filmului”, documentar realizat de dr. Daniel I. Iancu, CS în cadrul Secției de Istorie și Artă a MCDR

- 31 august 2024, fotografii Noaptea Muzeelor la Sate 1

- 31 august 2024, fotografii Noaptea Muzeelor la Sate 2

- 1 septembrie 2024, fotografii Noaptea Muzeelor la Sate 3

- 2 septembrie 2024, anunț conferință de presă eveniment „Micia Rediviva”

- 3 septembrie 2024, anunț eveniment „Micia Rediviva”

- 4 septembrie 2024, Cea de-a VI-a ediție a festivalului Micia Rediviva a debutat cu prezentarea proiectului CultMuse, finanțat de Uniunea Europeană prin Corpul European de Solidaritate, proiect realizat și implementat de Muzeul Național de Istorie a României prin coordonatorii Marius Neculae și Mihaela Simion. În cadrul proiectului colaborează 14 voluntari din Europa care își desfășoară activitatea la Muzeul Național de Istorie a României și pe situl arheologic Micia - Vețel, județul Hunedoara. CultMuse evidențiază rolul muzeului în educația nonformală, rol care a câștigat mult în importanță și în România în ultimii ani

- 6 septembrie 2024, Publicul iubitor de artă poate admira o nouă expoziție, Paint It Black, lucrările de pictură fiind semnate de către Dorina și Diana Pantea

Pe simezele muzeului din Deva sunt expuse 44 de lucrări realizate în ulei și în acrilic pe pânză și hârtie, cu abordări ce variază de la compoziții figurative la expresionism abstract și suprarealism

- 10 septembrie 2024 anunț vernisaj expoziție „Miros de pâine caldă. Pâinea în Epoca Regatului Dac”, în data de 12 septembrie 2024, la sediul Muzeului de Istorie și Artă din Zalău. Produsul muzeal este rodul colaborării Muzeului din Zalău, Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva și a Institutului de Arheologie și Istoria Artei, din Cluj-Napoca

- 13 septembrie 2024, documentarul „Aurel Vlaicu. Scene din spatele filmului”, vizionat în premieră cu ocazia evenimentului Noaptea Muzeelor la Sate, 31 august 2024, la Complexul Memorial Aurel Vlaicu. Realizat de: dr. Daniel Iancu, cercetător științific și Raul Poenar

- 18 septembrie 2024, Asociația Culturală Dél-Erdélyért, în parteneriat cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane, vă invită în data de 21 septembrie 2024 la Ziua Valorilor Culturale Maghiare din Județul Hunedoara

- 19 septembrie anunț comunicat de presă expoziție Șoimăritul între tradiție milenară și Patrimoniul spiritual UNESCO

- 20 septembrie 2024, promovare și descriere expoziția „Răsucirea. Triumful provinciei, amurgul imperiilor” vă întâmpină încă dinainte de a intra în Muzeu. După cum poate ați observat, o serie piese de arheologie romană din perioada ocupării Daciei de către Imperiul Roman prezentate publicului în fața scărilor de acces în clădire. Acestea sunt, de fapt niște coloane și un capitel corintic din colonada forului vechi de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, orașul principal al acestei colonii, unde veți descoperi multe astfel de ruine. Vă recomandăm să priviți cu atenție aceste două fusuri de coloane: ele au o materialitate cu totul specială și emoționantă. Mulțumim pentru amabilitate celor de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, care a pus la dispoziție acest capitel corintic și fragmentele de coloană, aflate în colecția sa, pentru această expoziție

- 20 septembrie 2024, anunț eveniment: Muzeul Civilizației Dacice și Romane împreună cu Asociația Terra Dacica Aeterna, filiala Deva și Primăria Comunei Balșa organizează prima ediție a Festivalului „Dava Fest – Ardeu”. 28-29 septembrie 2024

- 22 septembrie 2024, nouă expoziție dedicată șoimăritului, pregătită de specialistul în domeniu, Dorin Cărăbeș, va putea fi vizitată din 23 septembrie 2024
- 23 septembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în colaborare cu membrii Clubului „Dialogul artelor” din Brad, organizează sâmbătă, 28 septembrie 2024, ora 11, la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, manifestarea cu titlul „Omagiu satului zărăndean”
- 24 septembrie 2024, Asociația Tattoo and Piercing România, sub egida Council of European Tattoo Associations, a acordat anul acesta „Certificat de Excelență” instituției noastre ca recunoaștere a activității în domeniu, Muzeul din Deva fiind printre puținele instituții culturale românești care a adus în prim plan istoria tatuajelor, intrând în familia europeană a celor care studiază și promovează tradițiile artei corporale
- 25 septembrie 2024, Muzeul Național de Istorie a României și partenerii săi anunță organizarea unei prezentări a proiectului „Tradiție în lut – În siajul artiștilor ceramiști” și a catalogului „Revendicând Pământul”. 27 septembrie 2024, începând cu orele 11:00
  - 26 septembrie 2024, prezentare cetate și festival Ardeu
  - 26 septembrie 2024 Video postat de Servus Hunedoara. Muzeul Civilizației Dacice și Romane împreună cu Asociația Terra Dacica Aeterna, filiala Deva și Primăria Comunei Balșa organizează prima ediție a Festivalului Dava Fest – Ardeu
  - 27 septembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a fost astăzi gazda proiectului „Tradiție în lut – În siajul artiștilor ceramiști”, proiect susținut și organizat de către Muzeul Național de Istorie a României și partenerii săi. Tot acum a fost prezentat și catalogul „Revendicând Pământul”. Scurta incursiune în arta ceramicii românești a fost susținută de Sergiu-Sorin Popescu, restaurator în cadrul Muzeului Național de Istorie a României
  - 27 septembrie 2024 video postat de Servus Hd despre Festivalul Dava Fest Ardeu
  - 28 septembrie 2024, fotografii Festivalul Dava Fest Ardeu 1
  - 28 septembrie 2024, fotografii Festivalul Dava Fest Ardeu 2
  - 29 septembrie 2024, sâmbătă, 28 septembrie 2024, un nou spațiu expozițional, sub titlul „Interior zărăndean – utilitate și simț artistic- a fost pus la dispoziția vizitatorilor Muzeului de Istorie Locală și Etnografie din Brad, parte a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, în cadrul evenimentului numit „Omagiu satului zărăndean”. Este vorba despre căsuța din lemn din curtea muzeului, o casă de miner din Țebea construită la sfârșitul secolului al XIX-lea, care de acum este gata să primească pe cei dornici să-i afle povestea prezentată de Adriana Adam. Alese mulțumiri colegelor Monica Dușan și Adriana Adam care s-au ocupat de amenajarea interiorului
    - 1 octombrie 2024, fotografii Festivalul Dava Fest Ardeu 3
    - 3 octombrie 2024, video Antena 3 știri

- 8 octombrie 2024, Prezentare expoziție expoziție Șoimăritul între tradiție milenară și Patrimoniul spiritual UNESCO

- 11 octombrie 2024, cu prilejul Zilei Naționale de Comemorare a Holocaustului un grup de elevi ai Școlii Gimnaziale „Hadrian Daicoviciu” din Orăștioara de Sus, sub îndrumarea profesorului de istorie Alin Bruzan, au vizitat Sinagoga din Orăștie. Elementele de arhitectură, tradiții culturale legate de comunitatea evreiască din Orăștie au fost prezentate de dr. Mihai Căstăian de la muzeul orăștian. Tinerii au luat la cunoștință și aspectele dramatice ale Holocaustului populației evreiești și rome de pe teritoriul României într-un dialog pe tema genocidului și a suferinței umane. Conștientizarea unor astfel de episoade are ca scop împiedecarea în viitor a unor astfel de fapte

- 13 octombrie 2024, fotografie muzeu

- 23 octombrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara și în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, vernisează expoziția temporară „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, organizată de Institutul Polonez din București și Muzeul celui de-al Doilea Război Mondial din Gdańsk

- 27 octombrie 2024, săptămâna 21-25 octombrie, fiind organizate Școala Altfel și Săptămâna Verde, peste 1200 de copii au vizitat muzeul nostru

- 29 octombrie 2024, Vernisajul expoziției temporare „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, organizată de Institutul Polonez din București și Muzeul celui de-al Doilea Război Mondial din Gdańsk, a avut loc în data de 24 octombrie 2024 la Muzeul Civilizației Dacice și Romane, în Sala Șemineului

- 30 octombrie 2024, interviu Iosif Vasile Ferencz la emisiunea „În lumina adevărului” din 22 octombrie 2024

- 31 octombrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, vă invită duminică, 3 noiembrie 2024, ora 1200, să participați la vernisajul expoziției itinerante de fotografie „Cum respiră pământul”, eveniment ce se va desfășura în cadrul sălilor de expoziție dedicate Artelor Vizuale ale Palatului Magna Curia din Deva. Cu ocazia vernisajului expoziției personale de fotografie „Cum respiră pământul” invităm publicul iubitor de artă fotografică să admire cele 20 de lucrări realizate de către regizorul Dan Mihalcea la Vulcanii Noroiși de la Pâclele Mici, județul Bacău

- 31 octombrie 2024 tinerii frumoși ai asociației Interart s-au costumat în cele mai spectaculoase personaje și au venit pentru o noapte de groază la muzeu. Chiar acum a început filmul „Nightmare on Elm Street”

- 3 noiembrie 2024, promovare eveniment de artă inedit: expoziția „Luminile lui Caravaggio. Începutul modernității în pictura europeană”, organizată de Muzeul Național de Artă Timișoara, în colaborare cu Fondazione di Studi di Storia dell'Arte Roberto Longhi din Firenze și Civita Mostre e Musei din Roma, în perioada 16 noiembrie 2024 - 28 februarie 2025

- 5 noiembrie 2024, interviu Dorin Cărăbeț „REPERE și PUNCTE DE VEDERE | prof. Gh. MIHUT”: despre arta șoimăritului

- 6 noiembrie 2024, Restaurarea și conservarea Amfiteatrului roman din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa fotografii și video. Amfiteatrul roman a beneficiat de finanțare prin POR 2014-2020 în valoare de circa 5 milioane de euro și de fazare pe programul Regional Vest 2021-2027, lucrările fiind aproape de finalizare

- 11 noiembrie 2024, 11 noiembrie 1784. Ultimatumul de la Deva (text redactat de dr. Daniel I. Iancu, Cercetător Științific III, Secția de Istorie și Artă)

- 12 noiembrie 2024, Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, Deva, 16-17 noiembrie 2024. Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu Academia de Arte și Studii Bizantine din Cluj Napoca și cu Episcopia Devei și Hunedoarei vă invită să participați la evenimentul „Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, ce se va desfășura anul acesta în perioada 16-17 noiembrie, la Deva. Academia de Arte și Studii Bizantine din Cluj-Napoca împreună cu Grupul „Sfântul Ioan Damaschin” invită toți pasionații de artă și cultură bizantină, dar nu numai, la o inițiativă ce își propune să aducă în atenția omului contemporan, frumusețea Bizanțului prin pacea și monumentalitatea specifică. Manifestările vor debuta prin vernisajul expoziției de artă bizantină ce va avea loc sâmbătă, 16 noiembrie 2024, ora 17.00, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva. Vor expune studenții și colaboratorii Academiei de Arte și Studii Bizantine din Cluj

- 13 noiembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane vă invită luni, 18 noiembrie 2024, orele 10.00, în Sala Șemineului din Palatul Magna Curia, la o întâlnire de poveste cu peisajele selenare și oamenii calzi ai Islandei, așa cum au fost văzute și cum i-a cunoscut colegul nostru, Cătălin Cristescu. Prezentarea „Secvențe culturale islandeze” a rodit în urma vizitei de studiu la care a luat parte între 27 octombrie - 3 noiembrie 2024 și care a fost organizată prin Programul RO-Cultura în cadrul inițiativei bilaterale STORYTELLING IN MUSEUMS, oportunitate oferită prin Granturi SEE & Norvegiene. STORYTELLING IN MUSEUMS este o inițiativă bilaterală implementată de Unitatea de Management a Proiectului din cadrul Ministerului Culturii, în calitate de Operator al Programului RO-CULTURA, finanțată cu sprijinul Granturilor SEE 2014– 2021 prin Fondul Național Bilateral, gestionat de Punctul Național de Contact din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene

- 13 noiembrie 2024, cu ocazia Zilei Internaționale a Patrimoniului Cultural Imaterial, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara și în parteneriat cu Centrul de Cultură și Artă al Județului Hunedoara, organizează evenimentul: „Profesorul Mircea Lac, TEZAUR UMAN VIU, Meșter în prelucrarea lemnului și a metalelor”

- 14 noiembrie 2024, promovare prin fotografii a expoziției „Luminile lui Caravaggio. Începutul modernității în pictura europeană”

- 15 noiembrie 2024, Ziua Patrimoniului Mondial UNESCO din România (16 noiembrie) este marcată prin anunțarea uneia dintre cele mai importante descoperiri

arheologice din ultimii ani în aria Cetăților Dacice din Munții Orăștiei. În ultima parte a campaniei arheologice din anul 2024, la Costești-Cetățuie au fost descoperite in situ două baze de calcar ale unui templu necunoscut până în prezent. Vestigiile noului edificiu au fost identificate pe una dintre terasele din partea sud-vestică a dealului, în locul numit Mălăiște, străbătut de drumul antic

- 16 noiembrie 2024, Anual, la 16 noiembrie, este sărbătorită Ziua Patrimoniului Mondial UNESCO din România. Data a fost aleasă pentru a rememora ziua de 16 noiembrie 1972, când Conferința Generală a UNESCO a adoptat Convenția privind Protecția Patrimoniului Mondial Cultural și Natural

- 18 noiembrie 2024, fotografiile ale prezentării „Secvențe culturale islandeze” organizată prin Programul RO-Cultura în cadrul inițiativei bilaterale STORYTELLING IN MUSEUMS (CS dr. Cătălin Cristescu)

- 20 noiembrie 2024, Un excepțional fragment din frumusețea artei bizantine am redescoperit-o în cadrul vernisajului expoziției „Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, eveniment ce a avut loc anul acesta în perioada 16-17 noiembrie, la Deva. Concertul de cânt bizantin susținut de membrii Grupului „Sfântul Ioan Damaschin” al Academiei de Arte și Studii Bizantine din Cluj-Napoca, conduși de lect. univ. dr. protopsalt Sorin Albu a fost susținut la ceas de seară, în Sala Șemineului a Palatului Magna Curia

- 26 noiembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în colaborare cu membrii Clubului „Dialogul artelor” din Brad organizează sâmbătă, 30 noiembrie 2024, ora 15, la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, manifestarea cu titlul „Colindăm, ne bucurăm!”, ca un omagiu adus Zilei Naționale a României și valorilor perene ale poporului român. Această manifestare va reuni artiștii plastici și scriitorii brădeni, membri ai Clubului „Dialogul artelor”, care vor citi din propriile creații literare și se vor bucura colindând, așa cum făceau străbunicii noștri în serile de șezători din Postul Crăciunului

- 10 decembrie 2024, colindători sosiți la muzeul nostru au fost elevii Școlii Gimnaziale Andrei Șaguna din Deva. Cei 20 de copii ai clasei a IV -a C și-au susținut cu mult talent proiectul istoric pregătit special pentru muzeu și apoi ne-au colindat în Sala Șemineului din Palatul Magna Curia

- 12 decembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu Primăria Municipiului Orăștie, Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara și Școala Gimnazială „Dr. Aurel Vlad” Orăștie, vernisează expoziția temporară „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, organizată de Institutul Polonez din București și Muzeul celui de-al Doilea Război Mondial din Gdańsk. Vernisajul va avea loc luni, 16 decembrie 2024, ora 17.00, la Sinagoga din Orăștie (str. Cetății, nr. 1). Expoziția poate fi vizitată în perioada 16 – 22 decembrie 2024 (Compartimentul de Cercetare și Documentare în Studii Culturale)

- 17 decembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, vă invită marți, 17 decembrie 2024, la

vernisaajul celei de-a VIII-a ediție a Salonului de Iarnă a membrilor Asociației Artiștilor Fotografi Hunedoreni (AAFH). Evenimentul va avea loc începând cu ora 17.30, în sălile din Palatul Magna Curia destinate artelor plastice și vizuale. Evenimentul, intitulat „FOTO Vera Visio” se desfășoară sub patronajul Asociației Artiștilor Fotografi din România (AAFR), fiind rodul colaborării dintre AAFH și MCDR, prezentând publicului printuri de mari dimensiuni (100×70 cm), lucrări de un înalt nivel artistic și tehnic.

- 22 decembrie 2024, colindători din Deva, Hunedoara, Gurasada, Hășdău, Toplița (Ținutul Pădurenilor).

- **Promovarea unor proiecte cu posibilitate de finanțare locală, guvernamentală și europeană**

- 1. Proiectul: Digitalizarea valorilor aferente, marcarea și semnalizarea în cadrul Traseului Castrelor romane a Castrului roman Micia**

Proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C11 - Turism și Cultură.

Prin acest proiect se dorește includerea obiectivului Castrul roman Micia în ruta turistic culturală - Traseul castrelor romane și promovarea acestui obiectiv prin intermediul digitalizării rutelor, semnalistică și aplicații pentru telefon.

Micia a constituit unul dintre cele mai însemnate centre ale Daciei Romane, ansamblul locuirii de aici compunându-se dintr-o fortificație, constituită încă din timpul lui Traian, alături de care s-au dezvoltat, pe parcursul secolelor al II-lea și al III-lea, un vicus și, mai apoi, un pagus important. Castrul de la Vețel, jud. Hunedoara, una dintre cele mai mari garnizoane de trupe auxiliare din Dacia (peste 7 ha), este amplasat la aproximativ 3 km în spatele Defileului Mureșului. Incinta are forma unui dreptunghi alungit, proporționat atipic, laturile lungi însumând de două ori lățimea acesteia.

Importanța sa strategică a impus, încă de la început, o garnizoană numeroasă, însă odată cu trecerea timpului, numărul trupelor a fost suplimentat, astfel că cel puțin începând cu perioada severiană aici au cantonat concomitent trei unități auxiliare distincte (Coh. II Flavia Commagenorum Equitata Sagittariorum, Ala I Hispanorum Campagonum și Numerus Maurorum Miciensium).

Datorită amplasării și importanței sale, Micia s-a bucurat de atenția mai multor specialiști în utilizarea imaginilor aeriene, care au adus noi date cu privire la planimetria așezării, necropolele și castrului de pe Valea Mureșului.

Turiștii au posibilitatea să observe Platoul Amfiteatrului roman, să participe la evenimente specifice de punere în valoare a sitului (exemplu MICIA REDIVIVA), să participe activ la taberele militare și ateliere de jocuri romane, gastronomie și meșteșuguri specifice epocii romane, reconstituirea unui Ritual antic dansuri antice, prezentarea taberelor militare și simularea confruntării armatelor.

Valorificarea durabilă a obiectului de patrimoniu CASTRUL ROMAN MICIA prin activități de promovare – digitalizarea sitului, crearea unei aplicații dedicate vizitatorilor, marcarea și semnalizarea sitului, crearea unei oferte culturale comune, punerea în valoare a peisajului natural din zonă, abordarea centrată pe nevoile turiștilor, îmbunătățirea portofoliului de servicii, scurtarea semnificativă a timpilor de răspuns, automatizarea proceselor repetitive, creșterea gradului de descentralizare și integrarea facilă și rapidă în procesele instituționale ale actorilor externi, marketing și management.

Digitalizarea prin scanare laser 3D asigură copia fidelă în format digital a Castrului Roman Micia și îi ajută pe arhitecții și specialiștii din domeniu să restaureze acest monument istoric cu o precizie foarte bună și cu costuri mult mai mici, contribuind la conservarea și protejarea patrimoniului național și totodată poate fi transmisă viitoarelor generații, în cel mai precis mod.

Procesul de digitalizare este complex și presupune în prima fază, scanarea laser 3D a amplasamentului, apoi procesarea datelor și crearea fișei de metadate. Ulterior, materialele digitizate cu ajutorul scanării laser 3D sunt disponibile, în format digital, în platforme specializate, fiind accesibile pentru utilizatorul final, dar și pentru specialiștii în domeniu: arhitecți, arheologi, proiectanți care pot accesa informațiile necesare direct din platformă fără a fi nevoie de o vizită pe teren.

Scanările 3D vor include și piese din patrimoniul MCDR, care au fost descoperite în cursul cercetărilor, pentru a fi incluse în aplicația dedicată.

Avantajele oferite de digitalizarea acestui patrimoniu istoric „Castrul roman Micia” sunt:

- promovarea locală și națională pe plan turistic, contribuind implicit la dezvoltarea economică
- în urma scanării rezultă un model 3D metric real, oferind posibilitatea de analiză spațială a acestuia
- norul de puncte obținut în urma scanării laser 3D permite realizarea unui model real cu precizie milimetrică
- posibilitatea monitorizării obiectivului prin realizarea de scanări succesive și implicit urmărirea comportării în timp a construcției
- datele pot fi ulterior folosite sub forma de imagini 3D virtuale în scopul creării unui muzeu virtual 3D și pentru dezvoltarea turismului.

2. Proiectul: Restaurare, revitalizare și promovare prin digitalizare în cadrul traseului castrelor romane pentru obiectivul: „Intrare Forul lui Traian din cadrul sitului Arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”

Proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C11 -Turism și Cultură.

Situl arheologic de la Sarmizegetusa a fost inclus într-un traseu tematic istoric județean, selectat de către Danube Competence Center pentru a face parte din circuitul european „Ruta împăraților romani”, parte din proiectul mai larg „Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării”, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes”.

În imediata apropiere a sitului arheologic se regăsește Muzeul de arheologie Sarmizegetusa al fostei colonii, în care sunt expuse obiecte aparținând acesteia.

Obiectivul face parte din Lista Monumentelor Istorice (104 HD-I-s-A-03205) și este protejat de legea nr. 422/2001, ca monument de categoria A, adică de interes național. Importanța națională a acestui sit îl plasează pe primele locuri între destinațiile traseelor de turism istoric dar este și o bază permanentă de cercetare arheologică. Complexul arheologic oferă vizitatorilor imaginea vestigiilor romane: amfiteatrul, palatul augustalilor, forul, templele unor divinități.

După restaurare, destinația monumentului va rămâne aceeași, având funcțiune principală mixtă, culturală și istorică și nu în ultimul rând turistică.

În urma investiției care se va face prin acest proiect, restaurarea, revitalizarea și digitalizarea intrării în Forul lui Traian, se va simți efectul valorii adăugate, va crește impactul vizual în fața turiștilor ceea ce va conduce la un plus de atracție a Complexului arheologic, având ca rezultat creșterea numărului de turiști, mai ales că acest proiect este complementar cu investiția realizată de către Consiliul Județean Hunedoara prin POR 2014-2020 și care vizează restaurarea Amfiteatrului din cadrul sitului arheologic și digitalizarea acestuia. Majorarea numărului de turiști se va resimți și în cifra de afaceri a pensiunilor din comună, lucru care încurajează creșterea numărului de pensiuni turistice în întreaga zonă.

Obiectivul general al proiectului este de a valorifica durabil obiectul de patrimoniu COLONIA ULPIA TRAIANA AUGUSTA DACICA SARMIZEGETUSA, prin lucrări de conservare și restaurare, cu impact direct în creșterea numărului de vizitatori după intervenția asupra sa, impulsționând dezvoltarea locală și implicit a județului Hunedoara.

Pentru a fi atins se au în vedere următoarele obiective specifice:

- Conservarea și Restaurarea Intrarea în For: Situația propusă prevede realizarea unei structuri care să sugereze forma inițială a monumentului și care să includă elementele care-l formau in situ. Se propune utilizarea fundațiilor din piatră existente.

- Promovarea valorii adăugate aduse sitului arheologic prin activități de digitalizare și promovare, cu rol în creșterea gradului de atractivitate și implicit a numărului de vizitatori.

- Vor fi realizate reconstituiri 3D ale întregului For, de asemenea scanări 3D ale celor mai importante obiecte arheologice descoperite aici, în vederea includerii acestora în aplicația dedicată.

3. Proiectul: Restaurare, revitalizare și promovare prin digitalizare în cadrul traseului castrelor romane pentru obiectivul: „Clădire cu spații muzeale și anexe, acces sit arheologic Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa”

Proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C11 - Turism și Cultură.

Complexul arheologic Sarmizegetusa Ulpia Traiana face parte din Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa și este menționat pe Lista Monumentelor Istorice cu indicativul 104 HD-I-s-A-03205. Monumentul se încadrează în grupa A de monumente istorice și este protejat de legea nr. 422/2001.

Compusă din 14 edificii vizibile și mult mai multe încă necercetate care descriu o așezare romană de 20000 de locuitori, Colonia Sarmizegetusa Ulpia Traiana a fost capitala spirituală a Daciei romane și locul unde își avea sediul procuratorul financiar al provinciei.

Situl este emblematic în categoria monumentelor arheologice din epoca romană și reușește să atragă turiști prin forța puternică a trecutului istoric.

Ruinele evocă o așezare de 200000 de locuitori, cu edificii care odinioară compuneau capitala Daciei romane. Ele sunt dovezile unei civilizații avansate.

Proiectul Restaurare, revitalizare și promovare prin digitalizare pentru obiectivul inclus în cadrul traseului castrelor romane: “Clădire cu spații muzeale și anexe, acces sit arheologic Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa” își propune construirea unei clădiri la intrarea în sit. Clădirea va avea o suprafață desfășurată de cca. 700 mp și va funcționa ca un muzeu de sit adăpostind totodată și funcțiuni necesare zonei de acces în sit (punct info, anexe administrative, grupuri sanitare).

Construcția va trebui să fie cât mai puțin invazivă, reversibilă, din materiale sustenabile și să îndeplinească standardul NZEB.

Principala funcțiune adăpostită este cea de muzeu de sit – va găzdui, în condiții de expunere adecvate, exponatele aflate acum în clădirea de peste drum. Totodată se preconizează amenajarea unui lapidariu cu principalele piese din lapidariul aflat acum în incinta muzeului existent și cu piese aflate în ruina forumului și care au nevoie urgentă de protecție. Muzeul va avea nevoie de anexe – spații administrative

A doua funcțiune adăpostită va fi cea de punct info și acces în sit care ar trebui să conțină spații de primire/recepție/eliberare bilete, spații de odihnă, sală multifuncțională (proiecții, prelegeri pregătitoare pentru tururi ghidate, expoziții temporare). Această funcțiune va fi completată de spații anexe - magazin de suveniruri, punct de alimentație publică, oficiu, depozitare, grupuri sanitare. Totodată, proiectul își propune documentarea, cercetarea, promovarea, digitalizarea și protejarea monumentului arheologic și de arhitectură care să acopere o perioadă cronologică din epoca preistorică până în epoca modernă. Metodele propuse constau

în folosirea noilor tehnologii precum digitalizarea 2D și 3D (OrtoFotoPlanuri – imagini aeriene cartate). Proiectul mizează pe digitalizarea 3D ca fiind o metodă inovatoare pentru promovarea monumentului istoric – fiind un element cheie al unui model sustenabil de protejare al acestuia.

Obiectivul general al proiectului este de a valorifica durabil obiectul de patrimoniu COLONIA ULPIA TRAIANA AUGUSTA DACICA SARMIZEGETUSA, prin lucrări punere în valoare a sitului, cu impact direct în creșterea numărului de vizitatori după intervenția asupra sa, impulsționând dezvoltarea locală și implicit a județului Hunedoara.

4. Proiectul: „Creșterea eficienței energetice și reabilitarea imobilului Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva - Magna Curia”

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 119 din 28 aprilie 2022 s-a aprobat depunerea, valoarea maximă eligibilă și a cheltuielilor aferente proiectului „Creșterea eficienței energetice și reabilitarea imobilului Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva - Magna Curia”, în cadrul apelului de proiecte PNRR/2022/C5/2/B.2.1/1, PNRR/2022/C5/2/B.2.2/1, componenta 5 - Valul renovării, axa 2 — Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice. operațiunea B.2: Renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor publice.

Astfel, proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 5 - Valul renovării.

b). proiecte în colaborare:

Alături de proiectele cultural-educative desfășurate cu partenerii externi, muzeul a participat și la diverse proiecte cu fonduri nerambursabile:

1. Proiectul Ruta Împăraților Romani care face parte din proiectul mai larg Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene (23/G/ENT/CIP/11/B/N02S008) „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes” și care are ca obiectiv principal diversificarea ofertei turistice europene și creșterea vizibilității zonei Dunării inferioare și de mijloc ca o destinație atractivă și durabilă, prin dezvoltarea unei rute culturale în Bulgaria, Croația, România și Serbia. În 2015, Ruta Împăraților Romani, alături de Ruta dunăreană a vinului, din care fac parte 12 regiuni viticole, a fost certificată ca și rută culturală europeană a Consiliului Europei. Colaborarea între partenerii proiectului continuă și în perioada 2024 - 2027.

2. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Ardeu– „Cetățuie”, com. Balșa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2022 – 2027, finanțat de Ministerul Culturii.

3. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic **Micia**, com. Vețel, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2021 – 2025, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

4. Proiect de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar **Ulpia Traiana Sarmizegetusa**, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2019 – 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

5. Proiect de cercetare arheologică sistematică **Uroi – Măgura Uroiului**, perioada de derulare 2013 – 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

6. Proiect de cercetare arheologică sistematică în comuna **Rapoltu Mare – La Vie**, județul Hunedoara, perioada de derulare 2013 - 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

7. Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara.

Scopul realizării proiectului constă în conectarea celor două capitale dacice și romane prin intermediul acestui spațiu expozițional. Comasarea patrimoniului cultural imobil al Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie cu patrimoniul arheologic descoperit în ultimii 50 de ani în cadrul sitului arheologic Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia și punerea în valoare expozițională la nivelul standardelor

sec. XXI. De asemenea în viitorul spațiu expozițional vor fi organizate depozite pentru păstrare a materialului arheologic.

Realizarea acestui proiect va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării durabile a comunității locale:

- Dezvoltarea turismului cultural în context european, dezvoltarea durabilă în zona Orăștiei;

- Realizarea unor expoziții cu artefacte aparținând civilizației dacice;

- Creșterea interesului pentru cultura și civilizația antică;

- Integrarea acestui muzeu în zona istorică cu vestigii de epocă medievală din municipiul Orăștie.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 46/2018, s-a aprobat preluarea imobilului „Spital Orăștie” din domeniul public al Municipiului Orăștie în domeniul public al județului Hunedoara, în vederea reabilitării și modernizării pentru a corespunde noii destinații de sediu pentru Muzeul Civilizației Dacice Orăștie – secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva.

Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 13, iar implementarea

acestua se va realiza în parteneriat de către Consiliului Județean Hunedoara și Consiliul Local al Municipiului Orăștie.

8. Proiectul „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane este parte a primei rute europene din România, „Ruta Împăraților Romani” care poate fi considerat punctul de plecare către cercetarea interdisciplinară și formarea profesională îmbinată cu practica în teren.

Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic are ca scop atragerea specialiștilor din mediul academic, universitar și al cercetărilor științifice din Europa și lume către cel mai important sit arheologic de epocă romană din România.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 202 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

În acest sens, pentru realizarea acestui obiectiv de investiții, în urma întocmirii expertizei tehnice atașate proiectului cu nr. 628/2008 a rezultat faptul că cea mai eficientă măsură este demolarea clădirii Muzeului vechi „Constantin Daicoviciu” Sarmizegetusa deoarece costurile de reabilitare depășesc cu mult construirea unei clădiri noi.

Obiectivul de investiții propus va consta în construirea unei clădiri noi pentru crearea de spații necesare cercetării arheologice, a unor spații de cazare pentru cercetători/studenti, amenajarea unor spații de depozitare și expunere artefacte, amenajarea unei parcuri atât pentru obiectivul propus cât și pentru vizitatorii sitului Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

În luna noiembrie 2019 a fost realizat Studiul de fezabilitate (SF) pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”, iar cu adresa nr. 302/27.01.2020 această documentație a fost înaintată Consiliului Județean Hunedoara în vederea aprobării prin hotărâre.

S-a solicitat Consiliului Județean Hunedoara continuarea finanțării multianuale a obiectivului de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”.

9. Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara.

Documentația de avizare a lucrărilor de intervenții a proiectului „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa” a fost achiziționată de către Muzeul Civilizației Dacice și Romane în baza Hotărârii Consiliului Județean Hunedoara nr. 156/2013.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane a obținut avizarea documentației la faza D. A. L. I. de către Ministerul Culturii prin Avizul nr. 203 din 20.10.2014. În anul 2016, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a predat Consiliului Județean Hunedoara, această documentație prin Contractul de cesiune drepturi de autor nr. 106/13838/2016 și care a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 114/2016.

Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014 - 2020, Axa prioritară 5, conform Contractului de finanțare nr. 4426/16.07.2019, iar implementarea acestuia se va realiza de către Consiliul Județean Hunedoara.

10. Parteneriat încheiat între Muzeul Civilizației Dacice și Romane și Universitatea Politehnica Timișoara privind proiectul „Realizare de modele 3D prin utilizarea tehnologiilor fotogrametrice și scanare terestră pentru obiectivele din zona Sarmisegetuza-Hațeg, Județul Hunedoara” perioada de derulare 2025 – 2026.

11. Parteneriat încheiat între Muzeul Civilizației Dacice și Romane și Universitatea Politehnica Timișoara privind facsimilarea digitală și expunerea online a publicațiilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Expunerea materialelor digitizate se realizează pe site-urile web Discover Europe's digital cultural heritage, Europeana, administrate de Uniunea Europeană în Biblioteca Digitală Europeană: www.europeana.eu, perioada de derulare 2025 – 2026.

c). participări la târguri:

1. Participare la Târgul European al Castelelor, ediția a IX-a:

În perioada 7 – 8 iunie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a participat în calitate de expozant la Târgul European al Castelelor -ediția a IX-a.

Târgul European al Castelelor este un eveniment unic în România care dorește să promoveze frumusețea monumentelor istorice din țară și din Europa. Castelele și muzeele din România, participante, se prezintă publicului în cadrul unor standuri dedicate, amplasate în Curtea Husarilor (curtea exterioară a Castelului Corvinilor).

Muzeul Civilizației Dacice și Romane a participat la acest târg cu un stand propriu, fiind prezentate și distribuite vizitatorilor și participanților la acest eveniment, materiale publicitare produse de Muzeul Civilizației Dacice și Romane prin intermediul cărora se promovează propriul patrimoniu. Participarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane la târgul european de la Hunedoara constituie un eveniment important în politica de promovare a patrimoniului deținut, precum și o bună ocazie de extindere a colaborărilor cu parteneri externi.

În ceea ce privește cercetarea arheologică, cea mai mare pondere a avut-o domeniul arheologiei preventive, arheologii onorând toate solicitările venite din partea unor instituții, firme sau persoane fizice. În cursul anului 2024 arheologii deveni au întocmit numeroase documentații pentru rapoarte de evaluare teoretică, proiecte de supraveghere sau cercetare arheologică preventivă, supravegheri și cercetări arheologice preventive finalizate prin rapoarte de supraveghere, rapoarte de evaluare teren (diagnostic arheologic) sau cercetare arheologică preventivă.

Atât în cadrul proiectelor de arheologie preventivă, cât și ca parte a cercetării științifice cuprinsă în planurile anuale de cercetare individuală, au fost efectuate cercetări de teren (periegheze) în mai multe localități din județul Hunedoara.

Astfel, în anul 2024 proiectele de cercetare arheologică au fost:

- **Cercetare arheologică de teren pentru verificarea informațiilor arheologice vechi sau delimitarea de noi situri arheologice (periegheze)**

1. Deva, Archia – Dealul Bejan, Dealul Archiei, verificare posibile structuri tumulare reperate prin Proiectul LiDAR – Apele Române; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța, Antoniu Tudor Marc; Perioada: iulie 2024.

- **Cercetare arheologică sistematică**

1. Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Răzvan Mateescu – responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca); Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca); Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă (Muzeul Civilizației Dacice și Romane); Ovidiu Țentea (Muzeul Național de Istorie a României); Despina Măgureanu (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București); Dan Cioată (Muzeul Județean Mureș); Emanuel Malinescu (Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a județului Hunedoara), Edmund Nogyi, Darius Sima. Instituția organizatoare a cercetării arheologice: Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca; instituții partenere: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Muzeul Județean Mureș.; Perioada de desfășurare: august-septembrie 2024.

2. Luncani – *Piatra Roșie*, com. Boșorod, jud. Hunedoara. Colectiv: Răzvan Mateescu – responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva), Daniel Cioată (Muzeul Județean Mureș,

Târgu Mureș), Despina Măgureanu (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, București), Edmond Nogyi, Emanuel Malinescu (Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara, Deva), Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Darius Sima; Perioada de desfășurare: iunie-iulie 2024.

3. Costești – *Cetățuie*, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Colectiv: Răzvan Mateescu – responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva), Edmond Nogyi, Daniel Cioată (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș), Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Emanuel Malinescu (Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara, Deva), Darius Sima; Perioada de desfășurare: septembrie 2024.

4. Ardeu – *Cetățuie*, comuna Balșa, jud. Hunedoara. Colectiv: Iosif Vasile Ferencz – responsabil științific (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva), Mihai Căstăian – (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva); Dorel Micle (Universitatea de Vest Timișoara); Daniel Spânu (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București), Vasile Palaghie (Muzeul Brukenthal Sibiu), Andreea Drăgan, Diandra-Natalia Pall-Both (Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca), Cristian Roman, Ionuț Socol; Perioada de desfășurare: 21-29 mai 2024; 11 iulie – 9 august 2024.

5. Rapoltu Mare – *La Vie*, com. Rapoltu Mare, județul Hunedoara; Colectiv: Gică Băeștean – responsabil științific; Marius Gheorghe Barbu, Ioana Lucia Barbu, Mihaela Maria Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin-Daniel Țuțuianu, Romică Pavel, Roxana Stăncescu (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva); Perioada: iunie – august, octombrie 2024.

6. Vețel (*Micia*), comuna Vețel, jud. Hunedoara. Colectiv: Mihaela Simon – responsabil științific, Ionuț Bocan, Cătălina Neagu, Decebal Vleja (Muzeul Național de Istorie a României), Marius Gheorghe Barbu, Mihaela-Maria Barbu, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin Daniel Țuțuianu (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva); Perioada: august – septembrie 2024.

- **Cercetare arheologică preventivă**

- **Diagnostic arheologic (Evaluare teoretică și de teren)**

1. Diagnostic arheologic „Dezvoltare de rețele inteligente de distribuție a gazelor naturale pentru autoritățile publice locale: Crișcior, Ilia și Dobra” – U.A.T. Dobra, județul Hunedoara”; Colectiv: Ionuț-Cosmin Codrea, Bodó Cristina; Perioada: aprilie 2024.

2. Diagnostic arheologic „Construirea unui complex cu funcțiune turistică, pavilioane exterioare de agrement, împrejmuire teren, racorduri și bransamente la utilități”,

faza PUZ, Câmpu lui Neag, orașul Uricani, jud. Hunedoara; Colectiv: Bodó Cristina, Ionuț-Cosmin Codrea; Perioada: februarie 2024.

3. Diagnostic arheologic „Regenerare urbană a zonei *Micro 15*”, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Municipiul Deva, reprezentat prin S.C. Agropolis S.R.L. Constanța, în calitate de proiectant; Colectiv: Bodó Cristina, Antoniu Tudor Marc; Perioada: septembrie 2024.

4. Diagnostic arheologic „Modernizare DJ 705A: Orăștie – Costești – Sarmizegetusa Regia, km 2+200 – km 19+465”, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana Cornelia Tutilă; Perioada: iulie 2024.

5. Diagnostic arheologic „Construire Anexă”, strada 22 Decembrie, nr. 96, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Tonța Adrian Marin; Colectiv: Antoniu Tudor Marc; Perioada: aprilie 2024.

6. Diagnostic arheologic „Amenajare cimitir”, zona străzii Matyas Iosif (Micro 15), extravilan, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Spitzel Robert Claudiu; Colectiv: Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie 2024.

7. Diagnostic arheologic „Înființare unitate de procesare fructe și legume”, sat Bălata, com. Șoimuș, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Corporation Rom-Cons Equipment S.R.L. Ghiroda, jud. Timiș; Colectiv: Nicolae Cătălin Rîșcuța, Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie-noiembrie 2024.

8. Diagnostic arheologic „Înființare unitate de procesare miere”, sat Bălata, com. Șoimuș, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Corporation Rom-Cons Equipment S.R.L. Ghiroda, jud. Timiș; Colectiv: Nicolae Cătălin Rîșcuța, Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie-noiembrie 2024.

9. Diagnostic arheologic „Construire locuință familială”, zona străzii Zăvoi, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Pandelea Dorin; Colectiv: Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie-noiembrie 2024.

10. Diagnostic arheologic „Construcții de turism și funcțiuni complementare. Faza PUZ”, or. Hațeg, jud. Hunedoara; Beneficiar: SC Ghencian Design SRL; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă; Perioada: septembrie 2024.

11. Diagnostic arheologic „Alimentare cu apă, sat Homorod, oraș Geoagiu, proiect 1343/2023, faza SF”, or. Geoagiu, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria Geoagiu; Colectiv: Cristina Mitar.

12. Diagnostic arheologic „Rețea canalizare, sat Homorod, oraș Geoagiu, proiect 1343/2023, faza SF”, or. Geoagiu, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria Geoagiu; Colectiv: Cristina Mitar.

13. Diagnostic arheologic „Zonă servicii”, sat Bejan, comuna Șoimuș, jud. Hunedoara; Beneficiar: SC BEJAN SERV SRL; Colectiv: Nicolae Cătălin Rîșcuța; Perioada: august 2024.

14. Diagnostic arheologic „Construire locuință unifamilială, complex turistic, zonă de agrement, împrejmuire teren, racord la utilități și comasare teren”, sat Nucșoara, comuna Sălașu de Sus, jud. Hunedoara; Beneficiari: Săcârcea Vasile și Săcârcea Diana; Colectiv: Nicolae Cătălin Rîșcuța (responsabil științific); Perioada: iulie 2024.

15. Diagnostic arheologic „Construire pensiune agroturistică, anexe”, sat Ruda, comuna Ghelari, jud. Hunedoara; Beneficiari: Baloșin Nicolae și Baloșin Aurelia Claudia; Colectiv: Nicolae Cătălin Rîșcuța (responsabil științific); Perioada: iunie 2024.

16. Diagnostic arheologic „Dezvoltare de rețele inteligente de distribuție a gazelor naturale pentru autoritățile publice locale: Crișcior, Ilia și Dobra” – U.A.T. Dobra, județul Hunedoara”; Beneficiar: Primăria Ilia; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: aprilie-mai 2024.

17. Diagnostic arheologic „PUZ – Zonă instituții și servicii publice. Construirea unei școli verzi în satul Nandru, com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria Peștișu Mic; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: martie 2024.

18. Diagnostic arheologic „Locuință familială, anexe, împrejmuire parțială și amenajare incintă”; sat Cristur, mun. Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Negrii Marius; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: mai 2024.

19. Diagnostic arheologic „Construire instalație de stocare a energiei electrice”, în satul Strei, or. Călan, jud. Hunedoara; Beneficiar: Power Chain SRL; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: februarie 2024.

20. Diagnostic arheologic „Lotizare zonă industrială și funcțiuni complementare”, or. Simeria, jud. Hunedoara; Beneficiar: Dimu Robert Ciprian; Colectiv: Romică Pavel (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie 2024.

21. Diagnostic arheologic „Construire hală industrială cu destinația de magazin, adăposturi pentru prezentare porumbei, Simeria, jud. Hunedoara; Beneficiar: Radu Mircea Florin; Colectiv: Romică Pavel (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie 2024.

- Supraveghere arheologică

1. Supraveghere arheologică privind situația terenului afectat de realizarea obiectivului „Locuință D+P+M, anexe, amenajări exterioare și împrejmuire” – lucrări edilitare, Costești, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara; Colectiv: Cristina Bodó (responsabil științific), Ionuț-Cosmin Codrea;

2. Supraveghere arheologică a terenului afectat de realizarea proiectului „Intervenție de urgență, de punere în siguranță, consolidare și reabilitare imobil Simeria Veche, nr. 1” – Lucrări rămase de executat – 2024, în sat Simeria Veche, nr. 1, oraș Simeria, județul Hunedoara; Colectiv: Ionuț-Cosmin Codrea (responsabil științific), Cristina Bodó;

3. Supraveghere arheologică a terenului afectat de realizarea proiectului „Desființare imobile existente. Locuință unifamilială și racorduri la utilități – și în vederea obținerii acordului administratorului drumului (AAD)”, municipiul Deva, județul Hunedoara; Beneficiar: Boldor George-Alexandru și Boldor Andreea-Maria; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil științific), Ionuț-Cosmin Codrea, Cătălin Cristescu, Antoniu Tudor Marc, Romică Pavel; Perioada: aprilie 2024.

4. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Capitala Daciei – Muzeu viu al patrimoniului cultural european” – Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a cetății Sarmizegetusa din cadrul sitului arheologic Sarmizegetusa Regia, punct „Dealul Grădiștii”, derulat de Consiliul Județean Hunedoara și finanțat prin programul RO-Cultura, Mecanismul Financiar SEE 2014-2021. Beneficiar: Consiliul Județean Hunedoara. Colectiv: Răzvan Mateescu (responsabil științific), Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache, Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă, Daniel Cioată, Edmond Nogyi, Emanuel Malinescu; Perioada: martie-noiembrie 2024 (activitate în desfășurare).

5. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Modernizare LEA 20kv IMO Zăvoi – Derivație Turdaș+Boiu+Folt+Cigmău”, com. Turdaș, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Rețele Electrice Banat S.A. – U.T. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie-decembrie 2024.

6. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Realizare branșament electric în vederea obținerii acordului administratorului drumului (AAD)”, B-dul 22 decembrie, nr. 100, mun. Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Ada Invest S.R.L. Deva; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil științific), Oana Cornelia Tutilă, Cristina Bodó, Ionuț Cosmin Codrea; Perioada: noiembrie-decembrie 2024.

7. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Reabilitarea liniei de cale ferată Frontieră-Curtici-Simeria, componentă a coridorului IV Pan European, Tronson III Gurasada-Simeria,, com. Vețel, jud. Hunedoara, Beneficiar: Asocieria FCC CONSTRUCCION – ASTALDI – CONVENSA; Colectiv: Marius Gheorghe Barbu, Mihaela-Maria Barbu; Perioada: ianuarie - octombrie 2024.

- Diagnostic arheologic intruziv

1. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Modernizare DJ 705A: Orăștie – Costești – Sarmizegetusa Regia, km 2+200 – km 19+465”, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu (responsabil științific), Cristina

Bodó, Oana Cornelia Tutilă, Ionuț-Cosmin Codrea; Perioada: februarie - octombrie 2024.

2. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Zonă de agrement”, sat Gothatea, com. Gurasada, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Agro Smart S.R.L.; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil științific), Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu; Perioada: mai – iunie 2024.

3. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică Băiești 1, sat Băiești, comuna Pui, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar: SC RUALEN VERDE SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iunie – iulie 2024.

4. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică Băiești 2, sat Băiești, comuna Pui, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar: SC RUALEN VERDE SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iulie 2024.

5. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică Băiești 3, sat Băiești, comuna Pui, județul Hunedoara” (28 ha); Beneficiar: SC RUALEN VERDE SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iulie 2024.

6. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire parc fotovoltaic, sat Hobița, comuna Pui, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar: SC SERELEN GREEN SRL; colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iunie 2024.

7. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire parc fotovoltaic 1, sat Sântămăria de Piatră, oraș Călan, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar TICASCARE ENERGY MB SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: mai – iunie 2024.

8. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire parc fotovoltaic 2, sat Sântămăria de Piatră, oraș Călan, județul Hunedoara” (35 ha); Beneficiar SIOAL ENERGY MB SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: mai - iunie; august 2024.

9. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică, sat Șerel, comuna Pui, județul Hunedoara” (49 ha); Beneficiar: EN GREENPLO SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iulie 2024.

10. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Zonă rezidențială-Faza PUZ” , în orașul Călan, extravilan, F.N., C.F. 60598, C.F. 60516, C.F. 63184, C.F. 63182, C.F.63182, C.F. 63182, C.F.63185, C.F. 63181, C.F. 60509, C.F. 60154, Județul Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc.

- Cercetare arheologică preventivă

1. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Capitala Daciei – Muzeu viu al patrimoniului cultural european. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a Cetății Sarmizegetusa din cadrul sitului arheologic Sarmizegetusa Regia, punct „Dealul Grădiștii”, Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Jos (derulat de Consiliul Județean Hunedoara și finanțat prin programul RO-Cultura); Colectiv: Răzvan Mateescu (responsabil științific), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru, Gabriela – Liliana Gheorghiu, Luca Paul Pupeză, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana-Cornelia Tutilă, Daniel Mihai Cioată, Despina Daniela Măgureanu, Emanuel-Sorin Malinescu, Ovidiu Țentea, Edmund Nogyi, Darius Sima; Perioada: martie - octombrie 2024; Instituția organizatoare a cercetării arheologice: Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca; Instituții partenere: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Muzeul Județean Mureș.

2. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Biserica de la Streisângeorgiu în context. De la studii de fundamentare la proiect de conservare și valorificare”, Călan, jud. Hunedoara; Colectiv: Daniela Marcu-Istrate (responsabil științific) (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București), Ionuț-Cosmin Codrea, Cristina Bodó (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva); Perioada: septembrie 2024.

3. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Modernizare LEA 20kv IMO Zăvoi – Derivație Turdaș+Boiu+Folt+Cigmău”, com. Turdaș, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Rețele Electrice Banat S.A. – U.T. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie 2024.

4. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Construire casă de locuit unifamilială, împrejmuire teren, racorduri și bransamente la utilități”, CF 60410, sat Vețel, comuna Vețel, județul Hunedoara; Beneficiar: Serdiuc Marian; Colectiv: Marius Gheorghe Barbu (responsabil științific), Mihaela-Maria Barbu; Perioada: februarie 2024.

Potrivit obiectului de activitate, competențelor și structurii sale de organizare, Muzeul are următoarele funcții principale:

- constituirea științifică, administrarea, conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal;
- cercetarea științifică, evidența, documentarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal;
- punerea în valoare a patrimoniului muzeal în scopul cunoașterii, educării și recreerii.

În anul 2024 strategia activității cultural-științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane a constatat în următoarele direcții de acțiune:

- valorificarea expozițională a patrimoniului arheologic prin expoziția permanentă de arheologie amenajată la Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa;
- valorificarea expozițională a colecției de științele naturii prin expoziția permanentă amenajată în Palatul Magna Curia;
- valorificarea expozițională a patrimoniului memorialistic prin expoziția permanentă amenajată la Muzeul Memorial „Aurel Vlaicu”;
- îmbunătățirea valorificării patrimoniului propriu și dezvoltarea relațiilor de colaborare în vederea realizării unui program cuprinzător și diversificat de expoziții temporare;
- diversificarea activităților culturale educative prin inițierea unor programe și proiecte educaționale în spiritul unei noi deschideri către publicul beneficiar;
- protejarea, conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural mobil și integrarea în circuitul național și internațional prin participarea la expoziții itinerante;
- îmbogățirea calitativă a activității de cercetare științifică și de valorificare acesteia;
- promovarea permanentă a imaginii muzeului, ca parte componentă a valorilor și tradițiilor hunedorene;
- promovarea permanentă a patrimoniului cultural în mediu virtual prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo) și Museums of the World, Google Arts and Culture.

➤ **Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural aflat în gestiunea Muzeului Civilizației Dacice și Romane:**

Opera de protejare a patrimoniului cultural mobil are în vedere ansamblul de măsuri menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, conservarea, asigurarea securității, întreținerea, prepararea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului muzeal în vederea asigurării accesului democratic la cultură și a transmiterii acestui patrimoniu generațiilor viitoare.

În acest sens, în cursul anului 2024, s-a realizat restaurarea și conservarea preventivă curativă de bunuri de patrimoniu, prin laboratorul propriu al instituției, după cum urmează:

- RESTAURARE MATERIALE ORGANICE - RESTAURARE CARTE VECHE

616 pagini restaurate

1) Motiva Quinquaginta Romano – Catholicum Religionem, Cluj, 1736

p. 154, Nr inv. 15599, cota 8651

2) Atlas German (cu Ex Libris I. Olariu) [ante 1842]

p. 24, Nr inv. 6482, cota 4666

3) Oskolai Magyar Uj Atlas, Debreczen, 1804

p. 50, Nr inv. 7392, cota 5134

4) Stieler's Schul- Atlas, Gotha, 1853

p. 94, Nr inv. 6387, cota 4295

5) Ceaslov, Sibiu 1849

p. 294, Nr inv. 17531, cota 9990

- CONSERVARE CURATIVĂ MATERIALE ORGANICE

1) Egy Ditserendo Aszszonynak, Cluj 1806, Cota 6500 Nr inv. 8821

2) Die deutschen kleinstadler, Cota 6460, Nr inv. 4540

3) Hat hetre ,Cota 6520/2, Nr inv. 8843

4) Molitvelnic , Cota 9715, Nr inv. 17016

5) Primae liniaem Principatus Transilvaniae historiam, Cota 6263, Nr inv 8622

6) Evanghelie, Halle, 1754, cota 6312, Nr inv 4937.

- RESTAURARE MATERIALE ANORGANICE

a) Restaurare ceramică, sticlă, porțelan

- 16 obiecte restaurate ceramică

Efectuarea de operațiuni de curățire umedă asupra materialului arheologic provenit din șantierul de cercetare preventivă și sistematică de la Grădiștea de Munte, 2023 – 20 cutii și Piatra Roșie, 2023 – 10 cutii, precum și 10 cutii ceramică, tegule - Grădiștea de Munte, 2024

Sortare, curățire umedă, aplicare de tratamente chimice, după caz, asamblare a materialului arheologic provenit din:

- Șantierul de supraveghere de la Călan – ceramică, tegule - 30 pungi
- Cercetare sistematică Micia - Castru, 2024 - 30 de pungi ceramică, os

Operațiuni de curățire umedă a materialului arheologic –ceramică, sticlă, porțelan, provenit din supravegherea Han -Simeria Veche, 2024-20 de pungi, precum și a 5 pipe din șantierul Cetate.

Curățirea și selecționarea fragmentelor ceramice și a oaselor provenite de pe șantierele arheologice Micia și descărcare arheologică Deva - strada Aurel Vlaicu. Curățirea pietrelor de zid de la Zarmisegetusa Regia, curățirea mecanică a atacurilor biologice de pe suprafața pieselor.

b) Restaurare metal

90 - obiecte pe suport metalic

116 – obiecte pe suport metalic

4 - obiecte din fier, descoperite la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia

- FIȘE DE RESTAURARE

- 10 fișe – ceramică
- 60 fișe – metal
- 5 fișe – carte veche, document

- DOCUMENTAȚIE

- efectuarea de teste de solubilitate și studii asupra materialului arheologic, solicitate de restauratori.

- CONSERVARE PREVENTIVĂ

- Completarea, documentarea și întocmirea dosarelor de expoziție cu lista obiectelor expuse,
- Activități de inventariere, organizare, etichetare a Colecției.
- Activități în cadrul depozitelor și întocmirea documentelor: preluare/primire piese de la expoziții, îmbogățirea patrimoniului și înregistrarea pieselor noi, preluate în gestiune (achiziție, donație); completarea/ întocmirea fișelor analitice de evidență, completarea registrului de inventar (baza de date/împrumut/restituiri), întocmirea răspunsurilor privind diverse solicitări, propuneri expoziționale, întocmirea materialelor statistice, completarea documentelor specifice (referate necesitate, previziuni buget, rapoarte de activitate, propuneri de activități și expoziții etc.), activități de conservare a colecțiilor (desprăfuirea pieselor, organizarea locației bunurilor culturale, întreținere și curățenie în depozite etc); primirea/expedierea pieselor/bunurilor culturale (împrumutate) în interiorul muzeului, cât și în exterior.
- Verificarea periodică a stării de conservare a colecției MCDR și stabilirea priorităților de restaurare sau conservare primară. Arhivarea documentelor ce au intrat în arhiva instituției și organizarea acesteia. Monitorizarea permanentă a condițiilor de microclimat pentru păstrarea în parametrii optimi a colecțiilor.

- **Protejarea, spațiilor expoziționale**, echipamentelor și a sediilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane de pe teritoriul județului, în cursul anului 2024, s-a realizat prin acțiunile de reabilitare a acestora efectuându-se diverse lucrări de reparații interioare și exterioare.

• **Expunerea obiectelor din patrimoniul muzeal** se realizează prin activitatea expozițională a muzeului atât prin expozițiile de bază cât și prin expozițiile tematice temporare. Astfel, există în permanență preocuparea ca piesele din patrimoniul muzeal să aibe un mediu expozițional corespunzător, respectându-se în acest sens, normele legale în vigoare.

• **Asigurarea condițiilor de pază**, securitate și monitorizare 24h/zi a patrimoniului cultural aflat în gestiunea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, se realizează prin:

- montarea sistemelor de securitate cu monitorizare 24h/zi prin sisteme video și digitale, stocate într-o bază de date;

- crearea condițiilor de securitate conform legislației în vigoare privind obiectele depozitate în depozitul subteran al castelului Magna Curia cât și în depozitul aflat la parterul Corpului Administrativ (iluminat, aparatură de măsură a umidității în depozite, dulapuri speciale pentru Carte Veche).

➤ **În vederea îndeplinirii funcției de cercetare**, muzeul efectuează cercetări științifice în domeniul istoriei, arheologiei și muzeologiei prin investigarea monumentelor arheologice, vestigiilor istorice, mărturiilor documentare și memoriale, artistice și tehnice, păstrate de-a lungul timpului sau descoperite prin cercetări de specialitate, semnificative pentru istoria și cultura națională cu scopul teaurizării, conservării, dezvoltării colecțiilor muzeale, valorificării lor științifice și publice. Sferele principale de activitate ale muzeului sunt axate pe: cercetări științifice în domeniul arheologiei, istoriei, muzeologiei; efectuarea săpăturilor arheologice; achiziționarea, colectarea, evidența științifică și conservarea bunurilor culturale; valorificarea științifică și publică a patrimoniului; activitatea expozițională în țară și peste hotare; elaborarea și publicarea lucrărilor științifice și a materialului de promovare a instituției.

Direcțiile principale în domeniul cercetării ale muzeului sunt:

- Cercetarea, conservarea, protejarea și valorificarea științifică a patrimoniului istorico-cultural în dimensiunile unui dialog național și internațional; - Cercetarea problemelor majore ale muzeologiei contemporane în context local, regional, internațional;

- Sistematizarea, documentarea științifică a colecțiilor de patrimoniu, dezvoltarea și perfecționarea permanentă a sistemului informațional, a Bazei de date a patrimoniului muzeal;

- Valorificarea publică a colecțiilor muzeale prin expunere, organizând demersuri expoziționale naționale și internaționale. Direcțiile de cercetare nominalizate sunt dictate de nivelul de cunoaștere și cercetare a unor probleme de istorie, muzeologie și arheologie; de necesitatea cercetării și promovării permanente în plan național și internațional a valorilor culturale pe care le posedă muzeul, de

utilitatea asigurării unui dialog științific continuu cu comunitatea științifică din țară și de peste hotare.

➤ **Includerea Muzeului Civilizației Dacice și Romane în circuitul cultural național și european.**

• **Participarea la manifestări științifice naționale și internaționale:**

În cursul anului 2024, specialiștii muzeului au participat la manifestări naționale și internaționale desfășurate fizic sau on-line, unde au fost prezentate 43 comunicări și rapoarte de cercetare.

• **Participarea la expoziții naționale** realizate în colaborare cu instituții muzeale:

- participare cu 7 obiecte la expoziția „Răsucirea. Triumful provinciei, amurgul imperiilor”, 13 iunie - 10 noiembrie 2024, Muzeul Național de Artă Contemporană, București

- participare cu 2 obiecte la expoziția „Luminile lui Caravaggio. Începutul modernității în pictura europeană”, 16 noiembrie 2024 - 28 februarie 2025, Muzeul Național de Artă Timișoara, în colaborare cu Fondazione di Studi di Storia dell'Arte Roberto Longhi din Firenze și Civita Mostre e Musei din Roma.

• **Evenimente culturale la nivel european**

- Participare la Târgul European al Castelelor, ediția a IX-a, în perioada 7 - 8 iunie 2024.

➤ **Continuarea finanțării** din bugetul Muzeului Civilizației Dacice și Romane în vederea asigurării semnalizării prin marcarea și inscripționarea monumentelor istorice, indicarea zonei căilor de acces spre monumentele istorice, situri și puncte muzeale prin panouri indicatoare și bannere.

➤ **Asigurarea finanțării** din bugetul propriu în funcție de alocările bugetare repartizate de Consiliul Județean Hunedoara, a sumelor necesare desfășurării activității de cercetare arheologică sistematică în cadrul siturilor arheologice aflate în administrarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, cât și a publicațiilor de specialitate.

➤ **Continuarea demersului** de obținere a statutului de muzeu județean de importanță națională pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane.

C.	Organizarea, funcționarea instituției și propuneri de restructurare și/sau de reorganizare, pentru mai buna funcționare, după caz:

1.	Măsurile de organizare internă:

Ca măsuri de reglementare internă menționăm:

- actualizarea Procedurilor operaționale privind controlul managerial intern conform Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;

- modificarea Organigramei, Statului de funcții și a Regulamentului de Organizare și Funcționare ale Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

În exercitarea atribuțiilor sale managerul instituției, în perioada 01.01.2024 – 31.12.2024 a emis 301 decizii dintre care, pe perioada absenței din instituție a Managerului 6 decizii au avut ca obiect delegarea de atribuții ale Managerului către Director iar 3 decizii au avut ca obiect delegarea de atribuții ale Managerului către șef serviciu.

În principal, ca urmare a modificărilor legislative intervenite în domeniul financiar și resurse umane, au fost emise decizii care au vizat:

- constituirea comisiilor de concurs și soluționare contestații pentru ocupare posturi vacante; - constituirea comisiilor de recepție a serviciilor și produselor achiziționate; - constituirea comisiilor pentru inventarierea patrimoniului Muzeului Civilizației Dacice și Romane; - reglementarea efectuării muncii suplimentare; - acordarea tranșei de vechime.

2.	Propuneri privind modificarea reglementărilor interne:

În perioada raportată, propunerile privind modificarea unor reglementări interne au fost analizate, după caz, în organismele colegiale ale instituției, respectiv Consiliul de Administrație și Consiliul științific, fiind aprobate prin hotărârile emise de acestea.

Modificarea unor reglementări interne a intervenit și ca urmare a modificării actelor normative ce reglementează domeniul de activitate a instituției.

3.	Sinteza activității organismelor colegiale de conducere:

➤ În cadrul Muzeului este organizat și funcționează Consiliul de Administrație, ca organ deliberativ de conducere. Atribuțiile specifice și domeniului de activitate al acestuia sunt stabilite în Regulamentul de organizare și funcționare al Muzeului Civilizației Dacice și Romane aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 201/2024 și sunt următoarele:

- decide direcțiile de dezvoltare ale Muzeului;
- aprobă programele și proiectele de cercetare muzeografice și istorice;
- stabilește prioritățile în investiții, aprobă planul de dotări generale și cel de reparații capitale și curente;
- aprobă proiectul bugetului de venituri și cheltuieli;
- propune spre aprobare Consiliului Județean Hunedoara bugetul anual de venituri și cheltuieli;
- aprobă Agenda culturală a instituției;
- aprobă planul de expoziții permanente și temporare ale Muzeului;
- aprobă colaborările muzeului cu alte instituții din țară și străinătate;
- aprobă sau respinge pentru întregul personal dreptul la cumul de funcții în alte instituții, în condițiile legii, în situația în care programele de lucru se suprapun;
- analizează și aprobă măsuri de pază, securitate, protecție contra incendiilor, precum și orice alte măsuri de protejare a publicului și a bunurilor Muzeului în diverse situații specifice;
- analizează și soluționează sesizările primite din partea salariaților și care au legătură cu condițiile generale de administrare și funcționare a Muzeului;
- aprobă constituirea de colecții muzeale pe domenii;
- propune spre aprobare Consiliului Județean Hunedoara taxele de intrare în Muzeu, de fotografiere și filmare și stabilește sistemul prin care se fac vânzările prin stand;
- propune spre aprobare Consiliului Județean Hunedoara organigrama, statul de funcții, precum și Regulamentul de Organizare și Funcționare ale instituției;
- aprobă Regulamentul Intern;
- răspunde de respectarea prezentului regulament, precum și a oricăror alte norme și normative specifice;
- aprobă măsurile tehnice și organizatorice necesare pentru asigurarea securității și pentru conservarea patrimoniului general al Muzeului și urmărește modul de aplicare a lor;
- aprobă deplasările în străinătate în interes de serviciu ale personalului Muzeului;
- aprobă organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante, precum și metodologia de organizare a concursurilor, data și componența nominală a comisiilor de examinare;

- aprobă orarul de vizitare a Muzeului pentru public.

În perioada de referință Consiliul de Administrație a funcționat și și-a exercitat atribuțiile specifice astfel încât s-a întrunit într-un număr de 14 ședințe în care au fost emise 30 hotărâri.

➤ Ca organism colegial, în cadrul instituției este organizat și funcționează Consiliul Științific, organ de specialitate alcătuit din specialiști de profil, cu rol consultativ în domeniul cercetării științifice, organizării sau structurării serviciilor, colecțiilor muzeale și activităților culturale.

Consiliul Științific sprijină Managerul și Consiliul de Administrație în toate problemele importante ale desfășurării activității instituției iar atribuțiile specifice și domeniului de activitate al acestuia sunt stabilite în Regulamentul de organizare și funcționare al Muzeului Civilizației Dacice și Romane aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 201/2024 și sunt următoarele:

- Dezbate programele științifice anuale și de perspectivă ale Muzeului, propunând măsuri organizatorice, bugete și materiale pentru punerea lor în aplicare; sprijină și alte programe de interes pentru instituție;

- Avizează programele și proiectele de cercetare muzeografice și istorice;

- Examinează proiecte muzeologice și formulează aprecieri;

- Se pronunță asupra ponderilor și activităților instituției și specialiștilor săi în domenii de importanță majoră ca: orientarea cercetărilor de teren și noile achiziții de bunuri de patrimoniu, starea colecțiilor și măsurilor ce se impun, diversitatea modalităților de valorificare a patrimoniului de obiecte, date și informații, formarea profesională a personalului, tematica tipăriturilor și publicațiilor, relații de specializare, congrese, cercetări în echipe cu cercetători străini etc.;

- Avizează bunul de tipar pentru toate tipăriturile apărute sub egida muzeului;

- Face evaluări periodice asupra contribuției compartimentelor și specialiștilor acestora la dezvoltarea vieții științifice, cultural, economice și organizatorice a muzeului;

- Se pronunță asupra atribuțiilor incluse în fișele de post ale personalului de specialitate al muzeului;

- Analizează, aprobă sau respinge planul editorial al anuarului Sargeția;

- Propune numărul de posturi de cercetători, pe funcții și grade profesionale;

- Propune Metodologia de concurs pentru ocuparea posturilor de cercetători științifici;

- Aprobă conținutul probelor de concurs pentru posturile de cercetători științifici;

- Se pronunță asupra direcțiilor și planurilor de cercetare științificăși în privința organizării sau structurării serviciilor, colecțiilor muzeale și activităților culturale (Legea Muzeelor și colecțiilor nr. 311/2003, Art. 28 alin.1).

- Se pronunță asupra materialelor înscrise pe ordinea de zi prin avizarea acestora favorabil sau nefavorabil, hotărând în acest sens.

În perioada de referință Consiliul Științific a funcționat și și-a exercitat atribuțiile specifice astfel încât s-a întrunit într-un număr de 10 ședințe în care au fost emise 8 hotărâri.

Nu au existat modificări ale limitelor de competențe în cadrul conducerii în anul 2024.

4.	Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției (fluctuație, cursuri, evaluare, promovare, motivare/sanționare):

- **FLUCTUAȚIA PERSONALULUI DIN INSTITUȚIE:**

În cursul anului 2024, în cadrul instituției pe cele 2 posturi vacante în statul de funcții, s-au organizat concursuri:

- pentru ocuparea postului contractual de execuție vacant de ARHEOLOG (COR: 263206), gradul IA, studii superioare, normă întregă, perioadă nedeterminată, în cadrul Secției de Arheologie Deva (1 post).
- pentru ocuparea postului contractual de execuție vacant de MUNCITOR CALIFICAT III (COR: 721424), studii medii; generale, normă întregă, perioadă nedeterminată, la Compartimentul de Arheologie și Monumente "in situ" Sarmizegetusa din cadrul Direcției de Arheologie, Istorie, Monumente "in situ" Sarmizegetusa și Protejarea Patrimoniului Muzeal (1 post).
- LISTA NOMINALĂ CU PARTICIPANȚII LA CURSURI ÎN ANUL 2024

NR. CRT.	CURS DE FORMARE PROFESIONALĂ ÎN ANUL 2024	NUME ȘI PRENUME PARTICIPANȚI	DURATA CURSULUI	OBSERVAȚII
1	ATESTAT TRANSPORT PERSOANE	JOSAN MARIUS	40 ore	Certificat de calificare profesională

2	PATRIMONIUL CULTURAL ȘI TURISMUL	ROGOJANU DUMITRU - CĂTĂLIN	40 ore	Participare în perioada 01.04. 2024 - 12.04.2024, prin platforma online

• **EVALUAREA PERSONALULUI DIN INSTITUȚIE:**

Pentru perioada 01.01.2024 - 31.07.2024, potrivit prevederilor legale în materie, au fost efectuate 73 de evaluări pentru personalul instituției.

Pentru perioada 01.08.2024 - 31.12.2024, potrivit prevederilor legale în materie, au fost efectuate 59 de evaluări pentru personalul instituției.

• **CONCURSURI**

Nr.crt.	Numele și prenumele candidatului	Funcția pentru care candidează	Locul de muncă
1.	ȚUȚUIANU COSTIN DANIEL	ARHEOLOG (COR: 263206), gradul IA, studii superioare, normă întreagă, perioadă nedeterminată	Secția de Arheologie Deva
2.	STOICONI ADRIAN-EMANUEL	MUNCITOR CALIFICAT III (COR: 721424), studii medii; generale, normă întreagă, perioadă nedeterminată	Compartimentul de Arheologie și Monumente "in situ" Sarmizegetusa din cadrul Direcției de Arheologie, Istorie, Monumente "in situ" Sarmizegetusa și Protejarea Patrimoniului Muzeal

• **PROMOVAREA PERSONALULUI DIN INSTITUȚIE ÎN ANUL 2024**

Nr. Crt.	Numele și Prenumele	Funcția /Gradul pentru care s-a susținut examenul de promovare	Locul de muncă
1.	LEGRAND FLAVIUS IOAN	RESTAURATOR (COR: 262107), studii superioare, gradul II, normă întreagă, perioadă nedeterminată	Secția de Restaurare, Investigații, Conservare Deva

2.	IVAN SORIN	DESENATOR ARTISTIC (COR 343205) studii superioare, gradul IA normă întreagă, perioadă nedeterminată	Secția de Restaurare, Investigații, Conservare, Evidența Patrimoniului din cadrul Direcției de Arheologie, Istorie, Monumente "in situ" Sarmizegetusa și Protejarea Patrimoniului Muzeal.

- SANȚIONARE: - În cursul anului 2024, nu au fost cazuri de sancționare.

5.	Măsurile luate pentru gestionarea patrimoniului instituției, îmbunătățiri/refuncționalizări ale spațiilor:

Politica managerială a manifestat o continuă preocupare pentru buna gestionare a patrimoniului cultural, pe tot parcursul anului 2024 fiind derulate o serie de proiecte și programe ce au vizat următoarele segmente:

- RESTAURARE MATERIALE ORGANICE - RESTAURARE CARTE VECHIE
616 pagini restaurate
  - 1) Motiva Quinquaginta Romano – Catholicum Religionem, Cluj, 1736, p. 154, Nr inv. 15599, cota 8651
  - 2) Atlas German (cu Ex Libris I. Olariu) [ante 1842], p. 24, Nr inv. 6482, cota 4666
  - 3) Oskolai Magyar Uj Atlas, Debreczen, 1804, p. 50, Nr inv. 7392, cota 5134
  - 4) Stieler's Schul- Atlas, Gotha, 1853, p. 94, Nr inv. 6387, cota 4295
  - 5) Ceaslov, Sibiu 1849, p. 294, Nr inv. 17531, cota 9990
- CONSERVARE CURATIVĂ MATERIALE ORGANICE
  - 7) Egy Ditserendo Aszszonynak, Cluj 1806, Cota 6500 Nr inv. 8821
  - 8) Die deutschen kleinstadler, Cota 6460, Nr inv. 4540
  - 9) Hat hetre ,Cota 6520/2, Nr inv. 8843
  - 10) Molitvelnic , Cota 9715, Nr inv. 17016
  - 11) Primae liniaem Principatus Transilvaniae historiam, Cota 6263, Nr inv 8622
  - 12) Evanghelie, Halle, 1754, cota 6312, Nr inv 4937.
- RESTAURARE MATERIALE ANORGANICE
  - a) Restaurare ceramică, sticlă, porțelan
    - 16 obiecte restaurate ceramică

Efectuarea de operațiuni de curățire umedă asupra materialului arheologic provenit din șantierele de cercetare preventivă și sistematică de la Grădiștea de Munte, 2023 – 20 cutii și Piatra Roșie, 2023 – 10 cutii, , precum și 10 cutii ceramică, tegule - Grădiștea de Munte, 2024

Sortare, curățire umedă, aplicare de tratamente chimice, după caz, asamblare a materialului arheologic provenit din:

- Șantierul de supraveghere de la Călan – ceramică, tegule - 30 pungi
- Cercetare sistematică Micia - Castru, 2024 - 30 de pungi ceramică, os

Operațiuni de curățire umedă a materialului arheologic –ceramică, sticlă, porțelan, provenit din supravegherea Han -Simeria Veche, 2024-20 de pungi, precum și a 5 pipe din șantierul Cetate.

Curățirea și selecționarea fragmentelor ceramice și a oaselor provenite de pe șantierele arheologice Micia și descărcare arheologică Deva - strada Aurel Vlaicu. Curățirea pietrelor de zid de la Zarmisegetusa Regia, curățirea mecanică a atacurilor biologice de pe suprafața pieselor.

b) Restaurare metal

90 - obiecte pe suport metalic

116 – obiecte pe suport metalic

4 - obiecte din fier, descoperite la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia

- FIȘE DE RESTAURARE
  - 10 fișe – ceramică
  - 60 fișe – metal
  - 5 fișe – carte veche, document

• La nivelul Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt constituite 53 de colecții care au fost inventariate la termenele prevăzute în legislația în domeniu în vigoare, după cum urmează:

NR. CRT	DENUMIRE COLECTII	NR. PIESE	VALOARE COLECȚII	GESTIONAR	DATA INVENTARIERII
1	COLECTIA AMFIBIENI SI REPTILE	1790	18,28	CARABET DORIN	29.03.2023
2	COLECTIA COLIOPTERE DEVA	30579	325,50	CARABET DORIN	29.03.2023
3	COLECTIA IMPRESIUNI FOLIARE FOSILE	531	17,83	CARABET DORIN	29.03.2023
4	COLECTIA LEPIDOPTERE DEVA	10913	6.729,11	CARABET DORIN	29.03.2023
5	COLECTIA MAMIFERE DEVA	128	15,57	CARABET DORIN	29.03.2023
6	COLECTIA MOLUSTE ACTUALE DEVA	2492	63, 80	CARABET DORIN	29.03.2023

7	COLECTIA MOLUSTE FOSILE DEVA	1631	577,34	CARABET DORIN	29.03.2023
8	COLECTIA MINERALOGIE DEVA	1083	4.590,96	CARABET DORIN	29.03.2023
9	COLECTIA NEVERTEBRATE DEVA	53	0,73	CARABET DORIN	29.03.2023
10	COLECTIA PASARI	571	10,89	CARABET DORIN	29.03.2023
11	COLECTIA PESTI	134	1,61	CARABET DORIN	29.03.2023
12	COLECTIA VERTEBRATE FOSILE I DINOZAURI DEVA	1782	2.050,65	CARABET DORIN	29.03.2023
13	COLECTIA VERTEBRATE FOSILELE II DINOZAURI DEVA	2020	24, 81	CARABET DORIN	29.03.2023
14	COLECTIA BOTANICA DEVA	11672	1.676,10	CARABET DORIN	29.03.2023
15	BIBLIOTECA STIINTELE NATURII DEVA	4556	3.570,61	CARABET DORIN	29.03.2023
16	COLECTIA ARHEOLOGIE	31	608.360,00	STANCESCU ROXANA	30.06.2023
17	COLECTIA ARHEOLOGIE SARMIZEGETUSA	32706	1.094.158,00	BAESTEAN GICA	29.11.2023
18	COLECTIA ARME	317	183.592,06	TUTUIANU COSTIN	Prelungire inv
19	COLECTIA MEDIEVALA DEVA (INEL)	1	30,00	TUTUIANU COSTIN	Prelungire inv
20	COLECTIA ARTA DECORATIVA	510	180.588,58	PANTEA DIANA	06.11.2023
21	COLECTIA ARTA GRAFICA	290	47.879,50	PANTEA DIANA	06.11.2023
22	COLECTIA ARTA PICTURA	877	1.128.324,15	PANTEA DIANA	06.11.2023
23	COLECTIA SCULPTURA	50	117.540,00	PANTEA DIANA	06.11.2023
24	COLECTIA CARTE VECHIE CLASATĂ	79	285.042,37	PAPP ȘTEFAN VIOREL	30.06.2023
25	CARTE VECHIE NECLASATA- RESTAUR.CEASLOV	2	7.050,00	PAPP ȘTEFAN VIOREL	30.06.2023
26	CASA MEMORIALA CRISAN-CUSTODIE	83	845,00	DUSAN CECILIA	25.04.2023

27	COLECTIA ETNOGRAFIE SI ISTORIE BRAD	1578	37.001,88	DUSAN CECILIA	26.05.2023
28	COLECTIA LAPIDARIUM-SUBSOL	94	815,11	URECHEAT GRIGORE	Prelungire inv
29	COLECTIA LAPIDARIUM - EXPOZITIE DEVA	369	442.321,00	URECHEAT GRIGORE	Prelungire inv
30	COLECTIA ARHEOLOGIE DEVA	7274	132.276,43	URECHEAT GRIGORE	Prelungire inv
31	COLECTIA EFEMERIDE	1371	758,00	STÂNCEL LUANA	09.12.2024
32	COLECTIA ISTORIE CONTEMPORANA	4744	30.963,00	Ștefan Georgeta Lacrămioara	20.12.2024
33	COLECTIA ISTORIE MODERNA	2947	87.884,00	RUS MARIUS-GABRIEL	09.12.2022
34	COLECTIA ISTORIE MEDIE	106	4.310,00	RUS MARIUS - GABRIEL	09.12.2022
35	BUST HOREA, CLOSCA SI CRISAN	1	1,00	RUS MARIUS-GABRIEL	09.12.2022
36	COLECȚIA PIPE	695	891,00	RUS MARIUS-GABRIEL	09.12.2022
37	COLECTIA ETNOGRAFIE ORASTIE-CUSTODIE	2023	33,43	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
38	COLECTIA ETNOGRAFIE SI INSTALATII ORASTIE	3254	49.829,13	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
39	COLECTIA ICOANE PE STICLA SI LEMN ORASTIE	73	44.211,17	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
40	COLECTIA ISTORIE SI ARHEOLOGIE ORASTIE	2927	450,99	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
41	COLECTIA NUMISMATICA ORASTIE	1293	1.312,57	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
42	COLECTIA ARHEOLOGIE CUSTODIE DE LA DEVA	44	0,44	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
43	COLECȚIA BIBLIOTECA DOC. ORĂȘTIE	4963	2.020,33	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
44	COLECTIA LAPIDARIUM DEVA	141	57.136,99	MITAR CRISTINA	2024 Prelungire inv
45	COLECTIA MEDALISTICA	270	24.131,50	STROIA ADRIAN	29.03.2023
46	COLECTIA NUMISMATICA DEVA	18195	1.701.979,32	STROIA ADRIAN	14.11.2023

47	COLECTIA TEZAU	141	131.678,00	STROIA ADRIAN	14.11.2023
48	COLECTIA MEMORIALA CASA A.IANCU(BAIA DE CRIS)	107	3.858,00	ADAM ADRIANA	24.06.2023
49	COLECTIA MEMORIALA AUREL VLAICU	96	5.523,00	POPESCU ANGELA	27.04.2023
50	COLECTIA CARTE CURENTA (BIBLIOTECA DEVA)	29.828	431.323,88	PAPP ȘTEFAN VIOREL	30.06.2023
51	COLECTIA ZIARE	7412	7.412,00	STÂNCEL LUANA	20.12.2024
52	COLECȚIA DE ISTORIE – ARME CUSTODIE LA DEVA	26	5.890,22	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022
53	COLECȚIA ISTORIE ORĂȘTIE - CUSTODIE	21	0,57	BOGDAN IUSTINA	28.02.2022

Inventarierea, evaluarea și înregistrarea în contabilitate a pieselor arheologice a continuat și în anul 2024.

De asemenea, la nivelul instituției s-a realizat inventarierea bunurilor de natura obiectelor de inventar și a mijloacelor fixe, precum și a elementelor de activ și pasiv ale instituției cu ocazia încheierii exercițiului financiar.

Anual sunt reanalizate spațiile deținute, atât din punct de vedere al necesarului impus de evoluția activității instituției muzeale, cât și mai ales ținând cont de prevederile imperative ale legislației actuale în domeniul protejării patrimoniului mobil și imobil.

În urma acestor analize s-a relevat necesitatea reamenajării și redimensionării spațiilor de expunere a pieselor care fac obiectul expozițiilor temporare, de depozitare a patrimoniului mobil, a spațiilor afectate circuitului administrativ și al publicului vizitator, precum și obligativitatea separării celor trei funcții, de protejare și conservare a patrimoniului aflat în depozit, circuitul de vizitare și spațiile destinate birourilor.

Acțiunile de reabilitare a spațiilor expoziționale și a sediilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane de pe teritoriul județului au constituit și în anul 2024 o prioritate, de calitate a acestora depinzând și calitatea demersului expozițional sau a celorlalte activități, științifice, educaționale sau cotidiene.

6.	Măsuri luate în urma controalelor, verificării/auditării din partea autorității sau a altor organisme de control în perioada raportată:

➤ Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială

Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Hunedoara

În urma controlului efectuat de dl. Chiorean Radu Mihai și Todea Cosmin Nicolae, inspectorii sociali în cadrul Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Hunedoara s-a realizat o misiune de inspecție tematică în data de 30.10.2024, în cadrul Campaniei naționale „Verificarea respectării dispozițiilor referitoare la asigurarea accesului neîngrădit al persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, informațional și comunicational, conform prevederilor Legii nr. 448/2006 (r) privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare”, la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad situat în mun. Brad, strada Cloșca nr.4, județul Hunedoara, aflat în subordinea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, cu sediul în mun. Deva, str. 1 Decembrie nr. 39, jud. Hunedoara, reprezentată prin doamna Țolaș Liliana în calitate de Manager.

Controlul a fost înregistrat la nr. 43 în Registrul Unic de Control al entității.

Măsuri dispuse ca urmare a neconformităților constatate față de prevederile legislației din domeniul asistenței sociale:

Nr. Crt.	Măsura	Termen de realizare	Persoană responsabilă	Modalitatea de soluționare
1.	Asigurarea interpretului mimico-gestual pentru persoanele cu deficiențe de auz/surdo-cecitate conform prevederilor art. 69, alin. (1) din Legea nr. 448/2006 (r) (A26)	30.06.2025	Reprezentantul legal al entității	Au fost prevăzute în Programul anual de achiziții publice sume destinate pentru rezolvarea măsurii dispuse.
2.	Prevederea a cel puțin unui grup sanitar adaptat și echipat corespunzător (măsura se aplică numai în cazul în care nu există nici un grup sanitar destinat persoanelor cu dizabilități) (A20)	30.06.2025	Reprezentantul legal al entității	Au fost prevăzute în Programul anual de achiziții publice sume destinate pentru rezolvarea măsurii dispuse.
3.	Achiziția de echipamente și softuri accesibile persoanelor cu dizabilități în conformitate cu prevederile art. 71, alin. (2) din Legea nr. 448/2006 (r)(A31)	30.06.2025	Reprezentantul legal al entității	Au fost prevăzute în Programul anual de achiziții publice sume destinate pentru rezolvarea măsurii dispuse.

- RAPORTUL DE AUDIT PUBLIC INTERN NR. 29295/12.12.2024 - Analiza și evaluarea activității de inventariere a patrimoniului - Perioada auditată: 01.01.2023 - 31.12.2023.

Ca urmare a misiunii de audit public, Muzeului Civilizației Dacice și Romane a transmis Planul de acțiune și Calendarul implementării recomandărilor nr.16 din 03.01.2025

- Recomandări:

1. Organizarea și desfășurare inventarierii patrimoniului

Managerul Muzeului Civilizației Dacice și Romane va lua toate măsurile necesare în vederea aplicării legislației în vigoare referitoare la organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii precum și a procedurilor existente la nivelul entității în ceea ce privește:

- Emiterea deciziei anuale referitoare la organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii astfel încât în comisiile de inventariere să nu fie desemnate persoane care dețin calitatea de gestionar/responsabil mijloace fixe.

- Întocmirea proceselor – verbale de instruire ale comisiilor de inventariere.

- Întocmirea listelor de inventariere distincte pentru obiectele de inventar la care s-au constatat deprecieri cu ocazia inventarierii, pentru mijloacele fixe propuse pentru scoaterea din funcțiune sau spre casare, pentru mijloacele fixe de natura imobilizărilor necorporale propuse pentru scoaterea din evidență.

- Întocmirea listelor de inventariere distincte pentru bunurile din domeniul public/privat al județului Hunedoara și ale Municipiului Orăștie date în administrare muzeului.

- Consemnarea în listele de inventariere a informațiilor cu privire la numărul și data actului de predare-primire în listele de inventariere a bunurilor aflate în administrarea muzeului.

- Transmiterea listelor de inventariere către instituția publică căreia îi aparțin bunurile aflate în administrare.

- Întocmirea listelor de inventariere a bunurilor comercializate cu amănuntul în unitățile proprii, la prețul de vânzare (cont 371 *Mărfuri* din bilanța de verificare).

- Analiza și inventarierea stadiului fizic al imobilizărilor corporale, aflate în curs de execuție, pe baza constatării la fața locului: denumirea obiectului și valoarea determinată potrivit stadiului de execuție, pe baza valorii din documentația existentă

(devize), precum și în funcție de volumul lucrărilor realizate la data inventarierii, a lucrărilor de investiții care nu se mai execută, fiind sistate sau abandonate, înscrierea în liste de inventariere distincte, menționându-se cauzele sistării sau abandonării, aprobarea de sistare ori abandonare și măsurile ce se propun în legătură cu aceste lucrări, după caz.

- Solicitarea explicațiilor scrise de la persoanele care au răspunderea gestionării bunurilor, respectiv a urmării decontării creanțelor ori de câte ori se constată cu ocazia inventarierii bunuri depreciate, lipsuri în gestiune, creanțe prescrise etc, după caz, în vederea formulării propunerilor potrivit dispozițiilor legale.

Termen de implementare 31.12.2025

2. Analiza înregistrărilor din contul contabil 231 „*Active fixe corporale în curs de execuție*” și efectuarea corecțiilor, după caz.

Termen de implementare 30.06.2025

3. Valorificarea rezultatelor inventarierii

Planificarea efectuării inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii și întocmirea procesului verbal al comisiei centrale astfel încât propunerile cuprinse în acesta să se prezinte, în termen de 7 zile lucrătoare de la data încheierii operațiunilor de inventariere managerului muzeului. Managerul, cu avizul conducătorului compartimentului financiar-contabil și al conducătorului compartimentului juridic, să decidă asupra soluționării propunerilor făcute, cu respectarea dispozițiilor legale.

Termen de implementare 31.12.2025

D.	Evoluția situației economico-financiare a instituției:

1.	Analiza datelor financiare din proiectul de management corelat cu bilanțul contabil al perioadei raportate:

- Situația economico-financiară a instituției

Situația financiară furnizează date despre situația patrimoniului la finele anului 2024, precum și situația plăților efective și a cheltuielilor efective, a creditelor angajate și a celor bugetare individuale. Situația financiară este întocmită în conformitate cu Legea contabilității nr. 82/1991, republicată și completată ulterior, Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, Ordinul nr. 6688/16.12.2024 pentru aprobarea Normelor metodologice privind încheierea exercițiului bugetar al anului 2024.

- Execuția bugetară a perioadei raportate

- bugetul de venituri (subvenții/alocații, surse atrase/venituri proprii);

- lei -

	Aprobat	Realizat	Încasat	De Încasat
TOTAL VENITURI	10.000.000	9.648.957	9.647.444	43.400
Venituri proprii	1.000.000	648.957	647.444	43.400
Subvenții	9.000.000	9.000.000	9.000.000	-

Comparativ cu perioada anterioară, situația realizării veniturilor este redată în tabelul de mai jos:

- lei -

Categorii	Prevăzut 2023	Realizat 2023	Prevăzut 2024	Realizat 2024
1. Venituri totale, din care:	9.800.000	9.032.381	10.000.000	9.648.957
- venituri proprii	800.000	888.432	1.000.000	648.957
- subvenții	9.000.000	8.143.949	9.000.000	9.000.000

Bugetul de cheltuieli (personal: contracte de muncă/convenții/contracte încheiate în baza legilor speciale; bunuri și servicii; alte cheltuieli; cheltuieli de capital)

Bugetul total al instituției este divizat pe următoarele capitole bugetare:

a). *bugetul cheltuieli de personal* – include cheltuieli salariale în bani (salarii de bază, indemnizații, sporuri), cheltuieli salariale în natură (vouchere de vacanță) și contribuția asiguratorie pentru muncă;

b). *bugetul de cheltuieli pentru bunuri și servicii* – include cheltuieli legate de întreținere și funcționare, bunuri de natura obiectelor de inventar, reparații curente, deplasări, cărți și publicații, pregătire profesională, protecția muncii, alte cheltuieli cu bunuri și servicii;

c). *bugetul de alte cheltuieli* – include cheltuieli legate de acțiunile cu caracter științific și social-cultural; sume aferente persoanelor cu handicap neîncadrate;

d). *bugetul cheltuielilor de capital* – prevăzut conform anexelor de la buget

Situația realizării bugetului de cheltuieli, pe subcapitole bugetare, se prezintă astfel:

Nr. crt.	Subdiviziune bugetară	Credite bugetare (mii lei)	Plăți aprobate (mii lei)	Plăți efectuate (mii lei)	Procent(%) plăți realizat
	TOTAL	10.000,00	9.647,44	9.647,44	100%
I	Cheltuieli de personal, din care:	7.035,00	6.827,14	6.827,14	100%
	- chelt. salariale în bani și natură	6.883,00	6.680,12	6.680,12	100%
	- contribuția asig.de muncă	152,00	147,02	147,02	100%
II	Cheltuieli pentru bunuri și serv.	2.821,00	2.688,48	2.688,48	100%
III	Alte cheltuieli	144,00	131,82	131,82	100%
IV	Cheltuieli de capital	0,00	0,00	0,00	100%

Comparativ cu perioada anterioară, situația realizării bugetului de cheltuieli este redată în tabelul de mai jos:

- lei -

Categorii	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat
	2023	2023	2023	2023
1.Cheltuieli totale, din care:	9.800.000	8.999.135	10.000.000	9.647.444
- cheltuieli de personal	6.680.000	5.653.407	7.035.000	6.827.143
- cheltuieli de funcționare	3.060.000	2.819.799	2.821.000	2.820.301
- cheltuieli de dezvoltare	60.000	60.000	-	-

- Gradul de acoperire din surse atrase/venituri proprii a cheltuielilor instituției (%):

Gradul de acoperire din venituri proprii a cheltuielilor instituției pentru anul 2024 este de **6,73 %**.

Veniturile proprii realizate din activitatea de bază, specifică instituției pe categorii de tarife practicate

- bilete intrare muzeu: 357,33 mii lei;
- vânzare material publicitare: 56,31 mii lei;
- taxă foto si filmare: 6,66 mii lei;
- taxă ghidaj: 0,55 mii lei;
- contracte de cercetare arheologică, istorică: 228,21 mii lei;
- taxă închiriere spațiu expozițional: 0,125 mii lei;

- Gradul de creștere a surselor atrase/veniturilor proprii în totalul veniturilor (%):

- **În anul 2024 veniturile proprii realizate au fost în sumă de 648.957 lei.**

- Ponderea cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor

Angajații instituției (personal de specialitate, administrativ și de întreținere) sunt plătiți din bugetul aprobat de Consiliul Județean Hunedoara.

Indicatori economici privind cheltuielile de personal prevăzuți și realizați:

Buget total aprobat (mii lei)	Cheltuieli de personal aprobat (mii lei)	Cheltuieli de personal realizat (mii lei)	Ponderea în cadrul bugetului	Media cheltuielilor pe angajat pe an (mii lei)	Venitul mediu brut lunar pe un angajat (mii lei)
10.000,00	7.035,00	6.827,14	68,27%	88,66	7,39

- **Gradul de acoperire a salariilor din subvenție (%):**

Gradul de acoperire a salariilor din subvenție este 100%.

- Ponderea cheltuielilor de personal in totalul cheltuielilor a fost de 70,77%.

- **Ponderea cheltuielilor de capital din bugetul total**

În anul 2024 nu au fost efectuate cheltuieli de capital.

Buget total		Ponderea in cadrul bugetului	
Aprobat (mii lei)	Realizat (mii lei)	Aprobat	Realizat
0,00	0,00	0,00%	0,00%

- Date comparative de cheltuieli (estimări și realizări) în perioada raportată:

Programul	Denumirea proiectului	Devizul estimat (lei)	Devizul realizat (lei)
Program manifestări științifice de tipul sesiunilor, simpozioanelor și conferințelor naționale și internaționale	„Reprezentări, semne și simboluri”	0	0
	Sesiunea Anuală de Comunicări Științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane	0	0
	Micia Rediviva, ediția a VI-a și publicare catalog Micia Rediviva	5000	5000
Program expoziții temporare	Exponatul lunii	0	0
	„Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu”	0	0
	„Aspecte din viața beduinilor”		

„Alianța polono-română în perioada interbelică”	500	499
„Puncte de Vedere”	0	0
„Aspecte din industria casnică textilă hunedoreană”	0	0
„Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”	15000	14236
„Interior zărăndean-utilitate și simț artistic”	0	0
„Paint it Black”	0	0
„Miros de pâine caldă. Pâinea în epoca regatului dac”	0	0
„Șoimăritul între tradiție multimilenară și Patrimoniu Spiritual UNESCO”	0	0
„Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”	500	153
„Cum respiră pământul”	0	0
„Zilele icoanei” – „Vechi cărți românești de școală”	0	0
„Restituiri Istorice 2024” - Obiecte restaurate în anul 2024 în laboratorul de restaurare al MCDR	0	0
„Salonul de iarnă al membrilor AAFH”,	0	0
„Ipostaze în creația artistului Marcel Olinescu”	0	0
„800 de ani de la atestarea documentară a municipiului Orăștie”	0	0
Expoziții de grup ale artiștilor plastici brădeni, membri ai Clubului „Dialogul artelor”	0	0
„Perspective artistice ale arheologiei” - „50 de ani de arheologie hunedoreană în imagini”	0	0

Program evenimente cultural educaționale	AVRAM IANCU - OMUL	0	0
	Masă rotundă „Ziua Unirii Principatelor Române celebrată la muzeu!”	0	0
	ZICI la muzeu! – Ziua Internațională a Cititului Împreună	500	300
	Gazda celei de-a treia întâlniri bilaterale din cadrul proiectului „Capitala Daciei – muzeu viu al patrimoniului cultural european”	0	0
	Gazda Conferința Ospitalității, având ca temă Turism Creativ. Viziune în Comunitate,	0	0
	Manifestarea „Întâlnire cu poezia”	0	0
	Proiectul „Istoria altfel. La muzeu”	0	0
	„O privire spre trecut... Un pas spre viitor” – restaurarea unui artefact în cadrul proiectelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde”	0	0
	Gazdă evenimen „Familii nobiliare în Hunedoara medievală” - promovarea patrimoniul local și regional prin literatură, muzică și turism	0	0
	Caravana dedicată promovării patrimoniului cultural cu ocazia Zilei Internaționale a Monumentelor și Siturilor Istorice	0	0
	Atelier de împistrire a ouălor	0	0
	Ateliere creative de Paști”	0	0
	„Școala non-formală de arheologie interdisciplinară din Valea Alunului”	0	0
	„Noaptea muzeelor” - Brad	0	0
	„Noaptea Muzeelor” - Deva	2007	2007
	„Noaptea Muzeelor” - Orăștie	0	0
	„Sezătoare literară”	0	0
	Ateliere „Tehnici de cioplire și șlefuire a pietrei și osului”	0	0

„The movie must go on.. la muzeu”	0	0
„Școala de vară de restaurare ceramică”	0	0
„Ziua Internațională a copilului”	0	0
„Târgul European al Castelelor”	0	0
Sărbătoarea Iei - Sânzienele	2493	2461
„Carusel Artistic”	0	0
Gazdă pentru „Concert de pian la muzeu”	0	0
Manifestarea „Iancu în spirala timpului”,	0	0
„Manifestări dedicate omagierii personalității lui Aurel Vlaicu”	500	250
„Școala de vară ArheoArhitectura”	0	0
Zilele porților deschise la toate siturile unde MCDR desfășoară cercetări arheologice sistematice	0	0
„Under History” – publicare catalog	5000	5000
Workshop & expoziție – StudART	0	0
„Festivalul de film în aer liber DEVARă”	0	0
„Noaptea muzeelor la sate”	6500	6500
„Ziua Valorilor Culturale Maghiare”	0	0
„Omagiu satului zărăndean”	0	0
Festivalul Dava Fest – Ardeu	0	0
„Treat or trick... Halloween la muzeu”	0	0
Concert de cânt bizantin	0	0
„Secvențe culturale islandeze”	0	0
„Colindăm, ne bucurăm!”	0	0

2. Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată, conform criteriilor de performanță ale instituției din următorul tabel:

Nr. crt.	Indicatori de performanță	Perioada evaluată
1.	Cheltuieli pe beneficiar (subvenție + venituri - cheltuieli de capital)/ nr. de beneficiari La încheierea exercițiului financiar a anului 2024, rezultă o cheltuială pe beneficiar, după cum urmează: Subvenție 9.000.000 lei + venituri 648.957 lei – cheltuieli de capital 0,00 lei: nr.total de beneficiari 2.103.342 (din nr.total de 2.103.342, beneficiari virtuali sunt 2.059.933)= 4,59 lei	01.01.2024 - 31.12.2024
2.	Fonduri nerambursabile atrase 0 lei	01.01.2024 - 31.12.2024
3.	Număr de activități educaționale = 24	01.01.2024 - 31.12.2024
4.	Număr de apariții media (fără comunicate de presă) = 80	01.01.2024 - 31.12.2024
5.	Număr de beneficiari neplătitori = 2.059.933 - beneficiari virtuali și 9.800 - bilete gratuite	01.01.2024 - 31.12.2024
6.	Număr de beneficiari plătitori = 43.409	01.01.2024 - 31.12.2024
7.	Număr de expoziții/Număr de reprezentații/Frecvența medie zilnică Număr de expoziții = 12 cu frecvență lunară (Exponatul Lunii) și trimestrială	01.01.2024 - 31.12.2024
8.	Număr de proiecte/acțiuni culturale = 54 la sediu și 95 desfășurate on-line	01.01.2024 - 31.12.2024
9.	Venituri proprii din activitatea de bază = 648.957 lei	01.01.2024 - 31.12.2024
10.	Venituri proprii din alte activități – surse atrase 0 lei	01.01.2024 - 31.12.2024

E.	Sinteza programelor și a planului de acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin proiectul de management:

Se realizează prin raportare la:

1.	Viziune:

Viziunea managerială a Muzeului Civilizației Dacice și Romane s-a concentrat în jurul unor axe prioritare și care vor fi dezvoltate pe toată perioada de management, respectiv, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil și mobil, precum și a patrimoniului arheologic aflat în gestiunea instituției; cercetarea științifică, evidența, documentarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal; creșterea vizibilității publice a muzeului în România și încurajarea de colaborări menite să promoveze patrimoniul cultural atât la nivel național cât și internațional.

În ansamblu, programul de activitate al Muzeului Civilizației Dacice și Romane, urmărește permanent eficientizarea, prin diversificare și îmbunătățiri calitative și cantitative ale activităților, a viziunii strategice a instituției în privința protejării, conservării și promovării patrimoniului cultural muzeal.

2.	Misiune:

Muzeul Civilizației Dacice și Romane reprezintă o instituție multifuncțională, cultural - științifică de tip socio-uman, fundamentat pe teme științifice cu următoarele funcții: de cercetare, protejare și dezvoltare a patrimoniului, de administrare, conservare, restaurare, educațională sau comunicativă prin punerea în valoare a patrimoniului muzeal.

Misiunea muzeului este organizarea și efectuarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative în domeniile muzeologiei, istoriei, arheologiei, etnografiei, prin investigarea vestigiilor istorice, monumentelor arheologice, mărturiilor documentare și memoriale, artistice și tehnice, păstrate de-a lungul timpului sau descoperite prin cercetări de specialitate, semnificative pentru istoria și cultura națională, cu scopul teaurizării, conservării și completării colecțiilor muzeale, valorificării lor științifice, expoziționale și instructiv-educative.

În prezent, muzeul este unul dintre dinamicii operatori culturali și educaționali din țară, prin multitudinea și importanța expozițiilor temporare, prin creșterea ponderii activităților conexe acestora cât și celor dedicate expunerii de bază.

În orizontul următoarei perioade de management, Muzeul Civilizației Dacice și Romane urmărește să-și păstreze, prin prestigiul profesional, rolul de reper în mediu

cultural, atât hunedorean cât și național, ținând deopotrivă cont de numărul turiștilor, atât români cât și străini.

În consecință, se impune dezvoltarea unor proiecte cu o majoră valoare culturală și implicit educațională. În acest sens, preocuparea dominantă rămâne dezvoltarea colecțiilor prin includerea unor piese cu valoare națională și internațională deosebită (prin donații, achiziții), interesul pentru adaptarea expunerii permanente și a manifestărilor cu caracter temporar la standardele moderne din domeniu, editarea de materiale de popularizare în limba engleză, franceză, germană și maghiară (ghiduri, cataloage, monografii, pliante, vederi), precum și dezvoltarea și diversificarea parteneriatelor externeale instituției.

Prin întreaga sa activitate desfășurată pe parcursul anului 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a urmărit promovarea valorilor cultural-artistice ale arealului hunedorean, atât pe plan intern cât și pe plan internațional. Beneficiind de prestața pe care o oferă situarea sa printre instituțiile muzeale cu vechime din Transilvania și din țară, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a desfășurat în permanență o susținută activitate de cercetare, concretizată prin publicarea de cărți, studii, articole, materiale publicitare, a desfășurat o intensă activitate de conservare, restaurare, protejare, valorificare și îmbogățire a propriului patrimoniu material, atât prin piesele găsite în urma săpăturilor arheologice, cât și prin donații sau recuperări ale unor bunuri patrimoniale.

Pentru a îndeplini misiunea muzeului și a-și atinge scopurile propuse pe anul 2024, politica managerială a Muzeul Civilizației Dacice și Romane a urmărit în detaliu dezvoltarea unei culturi organizaționale bazată pe o comunicare eficientă atât în interiorul instituției, cât și în exteriorul acesteia, comunicarea fiind modalitatea esențială prin care rezultatele muncii unui colectiv pot fi diseminate în societate. Alte direcții urmărite de echipa managerială a muzeului au fost cele care au privit îmbunătățirea parametrilor de calitate a tuturor activităților instituției, diversificarea eficientă a produselor culturale și publicitare oferite publicului vizitator, promovarea instituției prin toate modalitățile și căile de publicitate, dezvoltarea continuă a relațiilor comunitare și inter-instituționale, protejarea, conservarea și restaurarea patri-moniului propriu în vederea punerii lui în valoare în cadrul expozițiilor și a publicațiilor, dezvoltarea laturii educative a muzeului prin intermediul acțiunilor desfășurate, motivarea și promovarea personalului în conformitatea cu actuala legislație.

De asemenea, din misiunea Muzeului Civilizației Dacice și Romane rezultă și cercetarea arheologică ce se desfășoară conform legislației în vigoare și se materializează prin întocmirea unui raport de cercetare arheologică preventivă care conține propunerea specialiștilor cu privire la protecția vestigiilor descoperite sau, după caz, emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică a suprafeței cercetate.

În cursul anului 2024 Muzeul Civilizației Dacice și Romane a încheiat Contracte de descărcare de sarcină arheologică după cum urmează:

Nr. crt.	Nr. și data contract	Beneficiar	Obiectiv	Tip serviciu	Suma
1	1/12.01.2024	COMUNA TURDAȘ	„CANALIZARE MENAJERĂ ÎN LOCALITĂȚILE SPINI ȘI RÂPAȘ”	evaluare teren	CONFORM PONTAJ
2	02/30.01.2024	IOAN ANDRREI TODEA	„CONSTRUIREA UNUI COMPLEX CU FUNCȚIUNE TURISTICĂ, PAVILIOANE EXTERIOARE DE AGREMENT, AMENAJĂRI EXTERIOARE, ÎMPREJMUIRE TEREN, RACORDURI ȘI BRANȘAMENTE LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	1.600
3	03/08.02.2024	ORAȘUL GEOAGIU	„REȚEA DE CANALIZARE, SAT HOMOROD, ORAȘ GEOAGIU, JUDEȚUL HUNEDOARA” – proiect nr. 1342/2023 – faza SF	evaluare teoretică	2.000
4	04/08.02.2024	ORAȘUL GEOAGIU	„REȚEA DE CANALIZARE, SAT HOMOROD, ORAȘ GEOAGIU, JUDEȚUL HUNEDOARA” – proiect nr. 1343/2023 – faza SF	evaluare teoretică	2.000
5	05/09.02.2024	BADA CRISTIAN - IOAN	„CONSTRUIRE CASĂ DE VACANȚĂ”	diagnostic arheologic	Conf. grafic de lucrări +117,00 lei transport
6	06/19.02.2024	SERDIUC MARIAN	„CONSTRUIRE CASĂ”	cercetare arheologică preventivă	Conf. grafic de lucrări
7	17/22.03.2024	COMUNA PEȘTIȘU MIC	„PUZ – ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII PUBLICE, CONSTRUIREA UNEI ȘCOLI VERZI ÎN COMUNA PEȘTIȘU MIC, JUDEȚUL HUNEDOARA”	evaluare teoretică	400
8	19/01.04.2024	BOLDOR GEORGE - ALEXANDRU	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ FAMILIALĂ”	Supraveghere arheologică	Conf. grafic de lucrări

9	20/03.04.2024	COMUNA DOBRA	„DEZVOLTAREA REȚELEI INTELIGENTE DE DISTRIBUȚIE A GAZELOR NATURALE PENTRU AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE: CRIȘCIOR, ILA ȘI DOBRA, U.A.T. DOBRA”	evaluare teoretică	2.400
10	21/03.04.2024	COMUNA ILIA	„DEZVOLTAREA REȚELEI INTELIGENTE DE DISTRIBUȚIE A GAZELOR NATURALE PENTRU AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE: CRIȘCIOR, ILIA ȘI DOBRA, U.A.T. ILIA”	evaluare teoretică	3.600
11	24/1.04.2024	COMUNA TURDAȘ	„CANALIZARE MENAJERĂ ȘI STAȚIE DE EPURAREA APEI UZATE ÎN LOCALITĂȚILE SPINI ȘI RÂPAȘ”	supraveghere arheologică	Conform grafic lucrări
12	26/17.04.2024	D-NUL TONȚA ADRIAN - MARIN	„CONSTRUIRE ANEXĂ ÎN VEDEREA OBTINERII ACORDULUI ADMINISTRATORULUI DRUMULUI”	evaluare teoretică	400
13	27/17.04.2023	S.C. SIOAL ENERGY MB S.R.L	„CONSTRUIRE PARC FOTOVOLTAIC SÂNTĂ-MĂRIA DE PIATRĂ 2”	diagnostic arheologic intruziv	18.000
14	28/17.04.2024	S.C. TICASCAR E ENERGY S.R.L	„CONSTRUIRE PARC FOTOVOLTAIC SÂNTĂ-MĂRIA DE PIATRĂ 1”	diagnostic arheologic intruziv	26.400
15	29/09.05.2024	S.C. DELGAZ GRID S.A.	„ÎNLOCUIRE CONDUCTE ȘI BRANȘAMENTE GAZE NATURALE, ORĂȘTIE, STR: N. BĂLCESCU, STADIONULUI, EROILOR, G. COȘBUC, CRIȘAN, LUNCII”	supraveghere arheologică	Conform grafic
16	30/22.05.2024	S.C. SUN VILLAGE TSV PVP S.R.L	„CONSTRUIRE CENTRALĂ ELECTRICĂ „FOTOVOLTAICĂ, ÎMPREJMUIRE, ACCES AUTO ȘI RACORD ELECTRIC”	diagnostic arheologic	Conform grafic

17	31/23.05.2024	ALBA MARIAN DORIN	„EXTINDERE, MODERNIZARE LOCUINȚĂ ȘI ANEXE”	evaluare teoretică	800
18	33/28.05.2024	S.C. RUALEN VERDE S.R.L	„CONSTRUCȚIE CENTRALA AGROFOTOVOLTAICĂ”	diagnostic arheologic intruziv	54.000
19	34/28.05.2024	S.C. EN GREENPL O S.R.L	„CONSTRUCȚIE CENTRALA AGROFOTOVOLTAICĂ”	diagnostic arheologic intruziv	26.400
20	35/28.05.2024	S.C. SERELEN GREEN S.R.L.,	„CONSTRUCȚIE CENTRALA AGROFOTOVOLTAICĂ”	diagnostic arheologic intruziv	26.400
21	36/31.05.2024	NEGRII MARIUS	„LOCUIȚĂ FAMILIALĂ, ANEXE, ÎMPREJMUIRE PARȚIALĂ ȘI AMENAJARE INCINTĂ ”	evaluare teoretică	400
22	37/10.06.2024	S.C. AGRO SMART S.R.L	„ZONĂ DE AGREMENT”	diagnostic arheologic intruziv	10.200
23	40/18.06.2024	BALOȘIN NICOLAE	„CONSTRUIRE PENSIUNE AGROTURISTICĂ, ANEXE”	evaluare teoretică	400
24	42/26.06.2024	S.C. KEVIN DARIO FOREST S.R.L	„REALIZARE GATER”	evaluare teoretică	400
25	43/01.07.2024	BARIZ ȘTEFAN	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ FAMILIALĂ ÎN REGIM PARTER, ANEXĂ GOSPODĂREASCĂ, REALIZARE ÎMPREJMUIRE ȘI RACORDARE LA UTILITĂȚI”	diagnostic arheologic intruziv	600
26	44/19.07.2024	C.N.C.A.F. MINVEST S.A DEVA	„RAPORTUL PRIVIND STAREA DE CONSERVARE A PATRIMONIULUI MUZEULUI AURULUI BRAD”	Raport privind starea de conservare a patrimoniul ui muzeal	1.680

27	45/24.07.2024	SĂCĂRCEA VASILE	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ UNIFAMILIALĂ, COMPLEX TURISTIC, ZONĂ DE AGREMENT, ÎMPREJMUIRE TEREN, RACORD LA UTILITĂȚI ȘI COMASARE TREN”	evaluare teoretică	400
28	47/13.08.2024	S.C. BEJAN SERV S.R.L.	„PUZ – ZONĂ SERVICII”	evaluare teoretică	400
29	48/19.08.2024	PAROHIA ORTO- DOXĂ ROMÂNĂ STREISÂN GEORGIU	„BISERICA DE LA STREISÂNGEORGIU ÎN CONTEXT. DE LA STUDII DE FUNDEMANTERE LA PROIECT DE CONSERVARE ȘI VALORIFICARE”	cercetare arheologică preventivă	16.200
30	50/02.09.2024	PRIMĂRIA DEVA	„REGENERARE URBANĂ A ZONEI ”MICRO 15”	diagnostic arheologic	2.400
31	53/18.09.2024	TRIBU- NALUL HUNE- DOARA – JUDECĂ- TORIA ORĂȘTIE	„EXTINDERE SEDIU JUDECĂTORIA ORĂȘTIE CU SALA DE JUDECĂTĂ, SALA PAȘILOR PIERDUȚI, SALĂ DE DELIBERARE, CAMERĂ AVOCAȚI, ARHIVĂ ȘI GRUP SANITAR”	cercetare arheologica preventiva	16.200
32	54/18.09.2024	S.C. GHENCIAN DESIGN S.R.L.	„PUZ –CONSTRUCȚII DE TURISM ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE”	evaluare teoretică	400
33	58/14.10.2024	SPITZEL ROBERT - CLAUDIU	„AMENAJARE CIMITIR”	evaluare teoretică	400
34	61/29.10.2024	PANDELEA DORIN	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ FAMILIALĂ”	evaluare teoretică	200
35	65/13.11.2024	FÂRCAL IOAN	„ZONĂ REZIDENȚIALĂ”	evaluare teren	600
36	66/21.11.2024	S.C. TOMSILVA NIA S.R.L.	„CONSTRUIRE APARTHOTEL CU FUNCȚII CONEXE”	evaluare teoretică	700
37	67/25.11.2024	Rețele Electrice Banat S.A.	„MODERNIZARE LEA 20KV IMO ZĂVOI – DERIVAȚIE TURDAȘ, BOIU, FOLT, GIGMĂU”	cercetare arheologică preventivă	10.800

38	69/02.12.2024	RADU MIRCEA FLORIN	„CONSTRUIRE HALĂ INDUSTRIALĂ CU DESTINAȚIA DE MAGAZIN, ADĂPOSTURI PENTRU PREZENTARE PORUMBEI, ÎMPREJMUIRE ȘI BRANȘAMENTE LA UTILITĂȚI”	diagnostic arheologic intruziv	2.400
39	70/02.12.2024	DIMU ROBERT CIPRIAN	„LOTIZARE, ZONĂ INDUSTRIALĂ ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE”	diagnostic arheologic intruziv	3.600
40	71/04.12.2024	SÂNGE- REAN FĂNEL - TRAIAN	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ”	evaluare teoretică	400
41	72/11.12.2024	DUMITRU MIHAI	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ FAMILIALĂ ȘI ANEXĂ CU ÎMPREJMUIRE”	evaluare teoretică	250
42	73/20.12.2024	BURA ADRIAN	„ZONĂ INDUSTRIALĂ”	evaluare teoretică	400

3.	Obiective (generale și specifice):

Diracția principală de acțiune a Muzeului Civilizației Dacice și Romane trebuie să fie aceea de a-și pune în valoare cât mai eficient potențialul său de păstrător al patrimoniului, precum și de valorificare a acestuia. Muzeul trebuie să fie o instituție dinamică, ce oferă servicii variate și adaptate cererii publicului, dar și în acord cu funcțiile specifice, în spiritul valorilor istorice, spirituale și artistice, locale și naționale.

În activitatea sa curentă Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în vedere următoarele obiective strategice:

- dezvoltarea patrimoniului muzeal prin formele caracteristice de constituire a patrimoniului muzeal: cercetarea și colecționarea de bunuri cu semnificație artistică și documentară de profil;
- asigurarea evidenței și clasării patrimoniului cultural aflat în administrare în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- conservarea și restaurarea bunurilor culturale din patrimoniul deținut;

- punerea în valoare a patrimoniului cultural pe care îl are în administrare prin intermediul expozițiilor permanente și temporare, a programelor culturale și educative, a publicațiilor științifice și de popularizare, prin organizarea unor sesiuni științifice, simpozioane, colocvii, mese rotunde etc.;

- cercetare fundamentală și aplicată, conform programelor anuale de activitate, cu scopul de a cunoaște istoria, tradițiile și cultura populară din județul Hunedoara și pentru a identifica monumente și obiective reprezentative ale culturii materiale și spirituale;

- menținerea unui contact permanent cu mediile de informare, cu organizațiile nonguvernamentale, culturale, instituții de învățământ și cercetare, organisme și foruri naționale de profil;

- menținerea unui contact permanent cu publicul larg pentru identificarea nevoilor și așteptărilor, în scopul orientării programelor culturale și de punere în valoare a patrimoniului cultural administrat în funcție de acestea;

- stimularea participării locuitorilor județului la cunoașterea și revitalizarea activităților culturale și atragerea generației tinere la aceste activități;

- folosirea judicioasă a resurselor și a logisticii muzeale în cadrul unui management instituțional realist și performant.

4.	Strategie culturală, pentru întreaga perioadă de management:

Politicile culturale au ca prioritate atât stabilirea direcției și obiectivelor în domeniul culturii la nivel național, cât și asigurarea accesului societății la serviciile culturale oferite de instituțiile prestatoare. Eficiența sistemului de management este o prima condiție pentru sporirea calității și accesului la servicii culturale.

Strategia europeană introduce noțiunea de industrie culturală, care include o linie economică, sau o linie „de alternativă economică” pentru promovarea și democratizarea producției culturale și a distribuției acesteia, precum și o abordare mai popular liberală a finanțării activităților culturale. Industriile culturale reprezintă acele activități care vizează în primul rând bunurile simbolice, bunuri a căror valoare economică principală este derivată din valoarea lor culturală. Această definiție clasică a industriei culturale include mass - media, film, edituri, muzică, design, arhitectură, new media, precum și „arte tradiționale” – arta vizuală, artizanat, teatru, muzica de teatru, concerte, concerte de performanță, muzee și galerii – toate acele activități care sunt eligibile pentru finanțare din fonduri publice ca „arta”.

În anul 2024, politica managerială a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, a trebuit să uzeze de mai multe strategii de dezvoltare. Una dintre acestea a fost cea de comunicare internă și externă, comunicarea fiind modalitatea esențială prin care rezultatele muncii unui colectiv pot fi diseminate în societate. Alte direcții urmărite de echipa managerială a Muzeului au fost cele care privesc îmbunătățirea parametrilor de calitate a tuturor activităților instituției, diversificarea eficientă a produselor culturale și publicitate oferite publicului, promovarea instituției prin toate modalitățile și căile de publicitate, dezvoltarea continuă a relațiilor comunitare și inter-instituționale. Dezvoltarea laturii educative a Muzeului prin intermediul acțiunilor desfășurate, motivarea și promovarea personalului în conformitatea cu actuala legislație.

Strategia culturală este definită prin proiectarea (planificarea) pe termen mediu și lung a dezvoltării durabile a sectorului cultural, ținându-se cont de capacitățile proprii și de evoluția mediului economic (piață, concurență, tehnologie).

Strategia culturală, în mod concret, îmbină cultura cu managementul general.

Concurența intra și extra instituțională culturală, mai ales în sectorul cultural de stat și cel public, trebuie considerată ca dezirabilă și chiar necesară, pentru asigurarea calității procesului, produselor și serviciilor în domeniu. Forțele concurențiale în strategiile culturale locale se găsesc, însă și în interiorul unui domeniu cultural, fie el de stat, fie el privat, precum și în domeniile culturale diferite.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane are următoarele obiective:

- să îndeplinească sarcinile care îi revin, conform legislației în vigoare, în calitate de muzeu provincial;
- să susțină formarea continuă a personalului, în scopul dobândirii competențelor necesare utilizării tehnicii moderne și să faciliteze activitățile de cercetare;
- să-și consolideze rolul de centru de educație permanentă, prin încheierea unor parteneriate cu alte instituții de cultură, școli, licee, ONG-uri, asociații etc.;
- să organizeze, conform agendei culturale, activități pentru comunitatea pe care o deservește, care să contribuie la mai buna percepție a rolului muzeului în cadrul comunității;
- să diversifice, cantitativ și calitativ, oferta de servicii pentru vizitatori, care să permită accesul lărgit la informații, atât pe cale tradițională, cât și electronică;
- să promoveze și să consolideze imaginea și rolul muzeului în cadrul comunității, prin abordarea unei politici de marketing și publicitate eficiente;

- să extindă cooperarea intermuzeală, cu muzee din țară și străinătate, în vederea atragerii de noi resurse informaționale și a includerii în contextul profesional al muzeelor românești și europene;

- să ofere noi produse și servicii culturale

- să atragă noi surse de finanțare, necesare modernizării serviciilor și spațiilor muzeului.

5.

Strategie și plan de marketing:

PREZENTARE GENERALĂ

Muzeul este o instituție permanentă, aflată în serviciul societății și al dezvoltării sale, deschisă publicului și care face cercetări cu privire la măturile materiale legate de om și de mediul său, le achiziționează, le conservă, și mai ales, le expune, în scopul studiului, al educației și al delectării.

Astfel, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în gestiune patrimoniu cultural imobil, mobil și arheologic:

- Patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce privește valoarea materială directă, cât și în raport cu posibilitățile de inserție a unor componente extracultură, în această categorie se află monumentele istorice, ansamblurile și siturile istorice;

- Patrimoniul cultural mobil cuprinde bunurile culturale mobile clasate în categoria Fond - care cuprinde bunurile culturale de valoare deosebită, și în categoria Tezaur- care cuprinde bunurile culturale de valoare excepțională;

- Patrimoniul arheologic ca fiind ansamblul bunurilor arheologice format din: siturile arheologice ce cuprind vestigii arheologice, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, ce cuprind bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite.

În ultimele decenii, comunicația de marketing a înregistrat o evoluție spectaculoasă, câștigându-și meritul loc de componentă de bază a activității de marketing, contribuind, alături de celelalte resurse proprii ale instituției, la succesul final.

Comunicarea devine o punte de legătură între instituție și mediul său de marketing. Comunicarea de marketing constituie unul dintre vectorii care permit instituției să acționeze în vederea realizării propriilor obiective. Politica de preț,

politica de produs și politica de distribuție influențează și sunt influențate la rândul lor de politica de comunicație. Acestea alcătuiesc politica de marketing, inclusă în politica globală a instituției. Arta, ca și spiritualitatea, nu pot fi considerate simple reprezentanțe ale termenului generic de „marfă”. Valorile culturale vizează orizonturi ale frumosului, ale binelui moral, ale cunoașterii și spiritualității, motiv pentru care evaluarea „produsului” muzeal devine o sarcină dificilă. Serviciile muzeale reprezintă o componentă a serviciilor culturale – activități prestate în beneficiul consumatorilor de cultură, cu sau fără participarea lor directă, cu scopul de a le împlini anumite nevoi și a le produce satisfacțiile așteptate de ei.

Marketingul muzeal poate fi abordat ca: - un sistem de metode și acțiuni care asigură investigarea necesităților societății și publicului larg în ce privește serviciile muzeului și posibilitățile optime de satisfacere a acestor necesități cu mijloace de activitate muzeală; - un mijloc de obținere a concordanței și echilibrului între funcțiile socioculturale specifice muzeului și cerințele pieței culturale. Marketingul este o activitate practică, o tehnologie specială care ajută la rezolvarea problemelor reale. Aplicat în cadrul unui muzeu, marketingul respectă principiile, strategiile și instrumentele generale ale domeniului. Ceea ce diferă este scopul urmărit: realizarea misiunii culturale, sociale și educative a muzeului în condiții optime, în primul rând în beneficiul publicului specific, ca și al societății sau comunității pe care muzeul respectiv le slujește. Cu ajutorul metodelor și instrumentelor de marketing un muzeu poate atinge o serie de obiective vitale pentru buna desfășurare a activității, cum ar fi: atragerea unui public numeros și variat, realizarea și punerea la dispoziția publicului a celei mai potrivite oferte culturale, atragerea de fonduri și realizarea unor parteneriate pe termen lung.

Spre deosebire de marketingul instituțiilor comerciale, marketingul muzeal atrage surse financiare pe două căi: - direct, din contul vinderii mărfurilor și serviciilor muzeale; - mediat (indirect), din atragerea resurselor externe – alocațiilor de la buget, granturi, sponsorizări, donații etc. Aceste surse sunt utilizate pentru realizarea unor programe culturale și educaționale. Ambele forme ale marketingului muzeal sunt strâns legate una de alta: cu cât este mai cunoscută și apreciată în societate instituția muzeală, importanța ei socială, cu atât sunt mai mari posibilitățile de obținere a resurselor financiare din afară. Marketingul muzeal are două direcții strategice: - prezentarea și promovarea muzeului și a activității lui; - prezentarea și promovarea serviciilor și mărfurilor concrete oferite de muzeu. Schimbările care au loc astăzi în societate ne arată clar că trebuie să ne schimbăm și noi, și muzeele noastre, trebuie să ne orientăm la nevoile publicului. Este actuală oportunitatea diversificării surselor de finanțare, prin sporirea ofertei de servicii cu plată. Sursele de venituri într-un muzeu pot fi foarte diverse: - taxa de intrare în muzeu; - manifestări culturale și științifice speciale; - servicii de cercetare arheologică; - organizarea unor cursuri speciale pentru diverse categorii de public; - darea în chirie a spațiului

muzeal; - magazinul muzeului; - granturi; - donații și contribuții voluntare. Marketingul joacă un rol primordial în supraviețuirea și dezvoltarea oricărui muzeu. Dar „muzeul care a hotărât să aplice politici de marketing urmează, în primul rând, să rezolve două probleme importante: să devină un loc atractiv pentru public și să convingă publicul să intre în muzeu”. Altfel spus, pentru a implementa politici de marketing, trebuie să asigurăm calitatea publică a muzeului. Este o sintagmă introdusă în 1996 de cunoscutul muzeolog Kenneth Hudson. Prin aceasta se înțelege măsura în care muzeul satisface nevoile și dorințele vizitatorilor săi, faptul că „muzeul oferă un quantum de satisfacție mărit vizitatorului, crescându-i bunăstarea psihică și morală. Calitatea publică înseamnă de fapt un set de calități ce fac din muzeu o instituție agreeată, dorită, vizitată de public”

Funcționarea unui muzeu este determinată într-o măsură considerabilă de către mediul social în care se găsește. De aceea, muzeele trebuie să ocupe o poziție clară în societate. Pentru managementul strategic, relația dintre instituție și societate este esențială. Managementul strategic pentru un muzeu înseamnă să poți cântări bine atunci când ai de-a face cu dileme precum atingerea unui număr mare de vizitatori față de administrarea colecțiilor, a da lovitura cu o expoziție temporară față de cercetarea științifică.

Schimbările ce apar în concepția despre managementul strategic sunt legate de viziunea în schimbare despre om, despre muncă și despre societate.

În ceea ce privește publicul, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are o misiune specifică și care include scopuri la nivel educativ, cultural, dar și de cercetare științifică. Îndeplinirea acestor roluri se face prin oferirea către public, în totalitatea sa sau pe categorii precis delimitate, a unor produse/servicii specifice. Produsul muzeal principal constă în prezentarea colecției permanente, expozițiile temporare, programele educative, activitățile de scurtă durată și informarea.

Caracterul specific al Muzeul Civilizației Dacice și Romane rezultă din valoarea sa ca element de patrimoniu istoric și cultural. Această valoare trebuie păstrată și făcută cât mai larg cunoscută și din această cauză trebuie promovată prin intermediul turismului cultural. Turismul cultural are ca scop vizitarea acelor locuri și activități ce definesc istoria și oamenii, atât în ceea ce privește trecutul, cât și prezentul lor. Aceasta include resursele culturale, istorice și natural.

OBIECTIVELE GENERALE DE MARKETING:

Cercetarea de marketing este o condiție obligatorie pentru cei care vor să implementeze marketingul, întrucât trebuie să ne cunoaștem publicul. Studiul de marketing trebuie să fie o preocupare constantă, deoarece acesta este un instrument extrem de util, chiar indispensabil pentru buna desfășurare a activității. Investigarea vizitatorilor constituie o activitate-cheie pentru dezvoltarea unei oferte

muzele atractive și cu impact, ținând cont atât de specificul și misiunea muzeului, cât și de nevoile și particularitățile vizitatorilor săi. Este important să cunoaștem caracteristicile sociodemografice, geografice, atitudinale ale vizitatorilor, circumstanțele și motivațiile vizitei, gradul de satisfacție a vizitatorilor și așteptările acestora, dorința de a se întoarce în muzeu și motivele ei. Cunoașterea publicului muzeului este o premisă a dezvoltării unor politici de marketing adecvat. În Muzeul Civilizației Dacice și Romane, pe lângă sondajele de opinie realizate periodic, sursa de informații cea mai utilizată pentru a afla opiniile vizitatorilor este „*Caietul de impresii*”, care nu este o metodă științifică pentru a obține date reprezentative, însă este o metodă optimă a cunoașterii nevoilor publicului real în vederea satisfacerii doleanțelor și necesităților vizitatorilor.

Muzeul modern este în permanentă căutare de noi forme de lucru cu publicul și de atragere a publicului în muzeu. Elaborarea strategiilor de marketing, precum și realizarea obiectivelor de marketing se află sub influența unui mănunchi de variabile care se modifică în timp. Din acest motiv, aceste obiective sunt formulate pe termen scurt și mediu (2-5 ani).

Pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane, au fost definite următoarele obiective de marketing turistic:

1. Sporirea vizibilității Muzeul Civilizației Dacice și Romane în interiorul României și pe plan internațional;

2. Sporirea gradului de informare în ceea ce privește patrimoniul gestionat de Muzeul Civilizației Dacice și Romane a turiștilor potențiali din România și din străinătate;

3. Sporirea nivelului de satisfacție a turiștilor care vizitează Muzeul Civilizației Dacice și Romane;

4. Creșterea numărului de turiști care vizitează Muzeul Civilizației Dacice și Romane și dinamizarea circulației turistice în aceasta zona;

5. Dezvoltarea diferitelor forme de turism, îndeosebi a turismului de afaceri, a turismului cultural – academic, istoric, religios în județul Hunedoara;

6. Adaptarea la mediului concurențial local și național prin dezvoltarea serviciilor culturale oferite, prin creșterea calității acestora și mărirea accesibilității prin folosirea tehnicii informatice;

7. Intensificarea preocupării pentru creșterea vizibilității Muzeului Civilizației Dacice și Romane, promovând calitatea, experimentul și inovația prin participarea în cadrul festivalurilor, târgurilor, saloanelor sau al altor evenimente culturale care au loc în județul Hunedoara, cu un stand mobil de prezentare și vânzare a obiectelor de

promovare proprii sau provenite de la terți, conforme specificului muzeului, a publicațiilor proprii sau ale terților din domeniul activităților muzeului.

În acest sens, prin Decizia Managerului Muzeului Civilizației Dacice și Romane nr. 255/2017 s-a constituit Echipa mobilă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane care va participa în cadrul festivalurilor, târgurilor, saloanelor sau al altor evenimente culturale care au loc în județul Hunedoara, cu un stand mobil de prezentare și vânzare a obiectelor de promovare și a publicațiilor proprii sau provenite de la terți.

Pentru realizarea unei strategii eficiente de atragere a publicului este importantă cunoașterea situației actuale. În plus este necesară și o perspectivă asupra pieței culturale din județul Hunedoara. Integrarea Muzeului în societate se exprimă prin relațiile de colaborare cu alte organizații. Pornind de la acest considerent este necesar să arătăm că tocmai extinderea fără precedent, în ultimi trei ani, a relațiilor de parteneriat și colaborare cu numeroase organizații culturale, sociale, de învățământ și turistice asigură un nivel superior al informației de ofertare și cunoaștere a programelor culturale pe care instituția le pune la dispoziția vizitatorilor.

În vederea creșterii numărului de vizitatori s-a impus promovarea proiectelor și programelor instituției prin construirea unei imagini corecte și atrăgătoare. Pentru aceasta au fost realizate:

- Editarea de publicații de promovare: broșura de servicii cultural-turistice în limba română și engleză; flaiere și semne de carte cu serviciile oferite publicului, cărți poștale și pliante;

- Activități de promovare: reactualizarea sete-ului instituției prin introducerea în permanență a datelor și ameliorarea signalisticii în unitățile muzeale (în interior și în exterior); reînnoirea panourilor publicitare (în interiorul și în afara localității unde sunt punctele muzeale); actualizarea constantă a conturilor facebook pentru informarea persoanelor care folosesc în mod constant platformele de socializare prin portaluri on-line, prin linkuri inter-instituționale, prin Ghidul de călătorie *Petit Futé*; editarea de materiale personalizate: calendare de perete, de birou, mape de prezentare, agende, sacoșe, căni, etc.; actualizarea permanentă a afișajului. Promovare internațională a Muzeului, în mediul virtual prin intermediul unor site-uri de profil internaționale: ViMuseo ([Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo](#)), Museums of the World, Google Arts and Culture.

Măsurile pe termen scurt și mediu: Atunci când ne gândim la o strategie pe termen scurt și mediu privind atragerea publicului la muzeu parcursul preliminar în marketing începe cu reflexia asupra muzeului ca producător și asupra vizitatorului în calitate de consumator. Vizitatorii merg de regulă la muzeu în timpul lor liber. Muzeele sunt, deci, ofertante de produse orientate către timpul liber. Piața timpului

liber oferă muzeelor multe șanse, dar este o piață cu mulți concurenți în spațiul sferei culturale și în afara ei. Caracteristicile consumatorilor sunt și ele mereu în schimbare. Apar mereu grupuri țintă și consumatorii devin tot mai exigenți. Aceste caracteristici ale pieței culturale pot reprezenta șanse pentru muzee dacă acestea oferă calitatea cerută și stârnesc interesul publicului vizitator.

Un pas important în procesul de marketing îl reprezintă cunoașterea misiunii muzeelor și identificarea grupurilor țintă la care se raportează acesta.

Produsul reprezintă în sens restrâns colecția muzeală sau în sens mai larg felul în care este prezentată colecția prin expozițiile de bază cu caracter permanent, expozițiile tematice temporare, amenajarea traseului de vizitare, indicatoare orientative, curățenia, utilizarea mijloacelor de informare pentru public etc. un aspect important îl reprezintă programul de acces zilnic și săptămânal, amabilitatea angajaților care vin în contact cu vizitatorii, îndrumarea directă a publicului precum și dotările destinate publicului vizitator (parcare pentru mașini, garderobă, toalete, restaurant, cafenea etc.)

Marketingul muzeal trebuie să vadă produsul cultural prin ochii publicului vizitator. Acțiunile de marketing trebuie susținute de întreg muzeul fiind o atitudine a tuturor celor care lucrează în muzeu. Locul reprezintă amplasarea expoziției, clădirea sau locația care adăpostește patrimoniul. Locul trebuie să corespundă calitativ activităților culturale, răspunzând unor exigențe specifice legate de calitatea împrejurimilor – accesibilitate ușoară, prestața clădirilor în concordanță cu natura colecțiilor și a produselor culturale.

Prețul biletului de intrare este un instrument de marketing. Pentru vizitatori costul accesării unui muzeu nu se rezumă numai la biletul de intrare ci și la celelalte costuri pe care le determină călătoria (hotel, restaurant, cafenea, magazine, transport). Din această cauză calculul prețului biletului sau ansamblului de sisteme de acces în muzeu trebuie realizat astfel încât să nu constituie o opreliște pentru vizită.

Există mai multe posibilități de a folosi prețul ca instrument de marketing: - diferențierea de preț (reducerea prețului în cadrul unor campanii speciale) - accesul gratuit într-una din zilele lunii - biletele pentru grupuri mari – reducerea prețului pentru elevi, studenți și persoane cu dizabilități etc. - flexibilitatea prețului în funcție de sezonul expozițional și oferta culturală sau vânzările la pachet cu alte tipuri de produse (ghidaj de specialitate, program cultural, participare la târguri, etc.

În conformitate cu aceste norme de marketing Muzeul a realizat:

- editarea unor publicații de specialitate pentru promovarea patrimoniului (cataloge de colecții, pliante, broșuri, CD-uri, vizite virtuale etc.);

- actualizarea permanentă a publicațiilor promoționale și răspândirea acestora prin rețeaua de difuzare a muzeului și a partenerilor culturali și turistici;

- prezența constantă în: revistele de cultură, locale și la nivel național cu materiale specifice activităților muzeale; presa locală și națională prin popularizarea permanentă a tuturor manifestărilor instituției; reviste de promovare turistică la nivel local și național;

- îmbunătățirea accesibilității publicului în instituție și la toate obiectivele din teritoriu: parcări, facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva își desfășoară activitatea și în teritoriu prin Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa, Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie și Complexul Memorial „Aurel Vlaicu”.

PLAN DE MARKETING

Analiza socio-culturală a mediului în care își desfășoară activitatea Muzeul Civilizației Dacice și Romane:

Așezare cu un impresionant trecut istoric, ale cărui începuturi datează încă din secolul al XIII-lea, Deva este azi un important centru de interferențe culturale interetnice, al cărui potențial cultural trebuie exploatat la valoarea lui reală. Existența unor instituții de cultură precum Muzeul Civilizației Dacice și Romane, care prin întreaga sa activitate urmărește promovarea valorilor cultural-istorice ale arealului hunedorean pe plan intern și extern, prin organizarea de expoziții și activități cultural-științifice, precum și prin activități de cercetare, conservare, restaurare, protejare, valorificare și îmbogățire a propriului patrimoniu material, atât prin piesele găsite în urma săpăturilor arheologice, cât și prin achiziții; - Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva care este o instituție publică de cultură cu caracter enciclopedic, parte integrantă din sistemul informațional și care se adresează tuturor categoriilor sociale pentru informare, documentare, studiu și lectură, pusă în slujba comunității de mai bine de șase decenii; - Teatrul de Artă Deva, care pune în valoare patrimoniul național și universal al literaturii dramatice și al artei interpretative românești; - Centrul de Cultură și Artă al Județului Hunedoara care este o instituție de cultură a cărei menire este de a promova și de a transmite valorile culturale, având și o contribuție importantă la cercetarea, arhivarea, conservarea și promovarea tradițiilor și creației populare specifice zonelor și subzonelor etno-folclorice din județ, urmărind totodată revitalizarea și protejarea meseriilor tradiționale, susținerea meșterilor populari și a creației contemporane; - Direcția Județeană pentru Cultură Hunedoara, care are misiunea de a promova în județ strategia Guvernului în domeniul dezvoltării și protejării patrimoniului imobil și mobil, contribuind la educația culturală și civică, promovând principiile primordialității

valorii culturale, a libertății creației, a șanselor egale la cultură, a libertății și autonomiei cultelor și a identității culturale în circuitul de valori.

Toate aceste instituții și-au pus deja amprenta asupra a numeroase generații de intelectuali, precum și asupra unor publicații culturale locale deja consacrate, de înaltă ținută științifică (de exemplu Revista „Miorița”, publicație a Centrului de Cultură și Artă al Județului Hunedoara, „Vox Libri”, revista Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva și „Sargetia”, publicația Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, etc.), reprezintă tot atâtea garanții că acest lucru se poate realiza.

Tentativele de diversificare a ofertei culturale și de atragere a publicului, de educare a gustului pentru cultură, sunt relativ noi și încă insuficiente. Cu toate acestea, nu putem să nu apreciem faptul că bibliotecile, muzeele, teatrele, instituțiile de învățământ și cele de cercetare se implică tot mai activ în viața comunității, cu acțiuni și evenimente noi, care au drept obiectiv atragerea publicului, formarea interesului acestuia față de instituțiile de profil și de actul cultural.

SCURT ISTORIC AL CLĂDIRII MAGNA CURIA:

Muzeul Civilizației Dacice și Romane își desfășoară activitatea în cadrul Castelului Bethlen, cunoscut și ca Magna Curia, cel mai vechi monument de arhitectură, situat la poalele Cetății Devei, în partea de sud a acesteia.

Vechimea, importanța și frumusețea acestei clădiri în stil baroc a fost motivul pentru care a fost introdusă pe Lista monumentelor istorice (HD-II-m-A-03225).

Clădirea actuală este o construcție ce datează din perioada Renașterii, refăcută în secolul al XVIII-lea.

Debutul funcționării monumentului este incertă, dar prima mențiune documentară datează din 1520 când nobilul Benedict este numit „castellanus et provisor curiae de Dewa”.

De numele lui Francisc Gézsthy comandantul oștilor princiare ajuns în 1581, proprietar al Cetății Devei, se leagă o primă fază de construcție a monumentului Magna Curia, finalizată în 1582.

Din acest moment informațiile se înmulțesc, fiind cunoscut faptul că în 1608 domeniul ajunge în posesia lui Gabriel Bethlen, nume de care se leagă altă fază de construcție. Gabriel Bethlen va vinde în 1640 domeniul principelui Rákóczi I.

Din 1743 Magna Curia intra în posesia guvernatorului Transilvaniei contele Ioan Haller de Hallerstein, care inițiază refacerea castelului și de a cărui nume se leagă și ultima mare fază de construcție. În urma acestei intervenții, clădirea capătă o nouă imagine prin adăugarea unui nou nivel, patru bastioane de colț, o curte

exterioră precedată de o poartă de intrare decorată cu două blazoane. Acestea din urmă au fost descoperite cu prilejul cercetărilor arheologice din 1992.

Caracterul de reședință este dat de existența sălii de audiențe cu balconul lobat din mijlocul fațadei, total refăcută. Tot acum, în sala festivă a palatului a fost realizat șemineul rectangular de piatră decorat cu blazoanele de alianță ale familiei Haller-Daniel (lebăda cu gâtul săgetat, blazonul Sofiei Daniel și leul din blazonul lui Ioan Haller).

Remarcabilă este evoluția plastică a fațadei în sensul baroc, preluând elemente occidentale executate de artiști plastici ai școlii de la Cluj.

În perioada de după Ioan Haller, Castelul a intrat în domeniul fiscal al comitatului Hunedoara și a funcționat ca local al administrației financiare.

În anul 1938 Magna Curia a devenit Muzeu Județean, adăpostind colecțiile adunate până în acel moment și dispunând de o suprafață utilă de 2114 mp.

O ultimă refacere a clădirii s-a produs în 1997 când au demarat lucrări de restaurare, fără intervenții structurale, acestea fiind finalizate în 2006.

SCURT ISTORIC AL MUZEULUI CIVILIZAȚIEI DACICE ȘI ROMANE:

Începutul muzeului devenea se leagă de momentul înființării „Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara” în 1880. Aceasta prin statutele aprobate, prevedea înființarea unui muzeu de antichități, obiectiv realizat doi ani mai târziu.

În paralel cu colecția de antichități se constituie și colecțiile de etnografie mineralogie, paleontologie și ornitologie.

Conform Legii din 1886 și a hotărârii Prefecturii Județului Hunedoara, muzeul primește denumirea de Muzeul Comitatului Hunedoara care își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul acestuia.

Colecțiile muzeului au fost depozitate într-o casă particulară și din 1890 în șase săli de clasă ale Școlii de Științe Exacte actualmente Colegiul Național Decebal Deva.

Muzeul, după periplul prin diferite locații, în 1938 primește ca și sediu Castelul Magna Curia, spațiu în care funcționează și în prezent.

După 1944 a fost organizată prima expoziție permanentă pe „temeiul științei istorice materialiste”. Ca peste tot în blocul socialist, consecința directă a centralizării a dus la ideologizarea instituțiilor, folosite tot mai mult în scopuri propagandistice. Nici Muzeul Civilizației Dacice și Romane nu a fost ocolit de acest curent, prin urmare

În 1970 a fost organizată o nouă expoziție permanentă care avea ca tematică „Evoluția societății de la apariția ei până la formarea statelor feudale românești”.

La conducerea Muzeului din Deva s-au aflat cercetători care s-au impus în cultura științifică din care amintim pe Téglás Gabor, Iosif Mallasz, Octavian Floca.

În mai 1981 expoziția de bază cu caracter permanent a fost refăcută, parterul fiind dedicat expunerii pieselor arheologice reprezentative: artefacte dacice și romane, tezaure monetare, machete ale cetăților dacice, etc, etajul fiind destinat istoriei moderne și contemporane. În 1987 Secția de Artă a muzeului a fost găzduită în spațiul Palatului Prefecturii.

În urma deciziei Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor din 4 iulie 1994 denumirea instituției din Muzeul Județean în Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva.

În toată această perioadă clădirea nu a suferit intervenții de structură, dar starea avansată de degradare a impus refacerea acesteia. Prin urmare în 1997 au fost demarate lucrările de restaurare, finalizate în 2006.

Acestea au avut menirea de a reda pe cât posibil splendoarea de altădată a palatului și face din el un punct de atracție pentru localnici și vizitatori și astfel să reprezinte, alături de Cetatea Devei, o emblemă a orașului.

În proprietatea Muzeului Județean a intrat în anii 1960 clădirea anexă care a devenit sediul expozițional pentru colecția de științele naturii. În anul 1968 la parterul clădirii au fost realizate printre cele mai reușite diorame, la vremea respectivă, reprezentând ecosistemele județului (flora și fauna). În anii 1986, la etajul clădirii anexe, a fost organizată expoziția „Memoria naturală a pământului hunedorean” și în paralel cu cele două expoziții de bază, Secția de Științele Naturii organiza în medie 2-3 expoziții temporare pe an.

Ambele expoziții au avut un caracter permanent până în anul 2008 moment în care această clădire a intrat în reamenajare, finalizată în 2011, aceasta având ca funcționalități: depozite de arheologie, artă, științele naturii, spațiul cu destinație de tezaur, bibliotecă documentară, sală de lectură, laboratoare, săli de conferință și birouri administrative.

Colecția de Științele Naturii urmează să fie valorificată expozițional în clădirea Magna Curia, restaurată. În spațiul aferent celor două clădiri funcționează un Lapidarium subteran, care adăpostește o colecție de monumente romane, provenite din cercetările arheologice de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Micia, Germisara, etc.

- Compartimentul de Arheologie Sarmizegetusa are în administrare muzeul de sit și parcul arheologic Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa.

Muzeul de la Sarmizegetusa a fost înființat în 1924, într-un fost han din centrul comunei Sarmizegetusa și reorganizat în 1976. Expoziția permanentă organizată aici era alcătuită din piese provenite din cercetări arheologice din siturile arheologice realizate începând cu anii 1883, precum și din descoperiri întâmplătoare de pe raza comunei. Astăzi muzeul este dezafectat și folosește ca depozit pentru piese de mari dimensiuni.

În 1982 la Sarmizegetusa se vernisează o expoziție nouă, un muzeu de sit, ce avea să prezinte cele mai semnificative descoperiri din cadrul obiectivelor cercetate, într-un nou sediu, construit în perioada interbelică aflat în apropierea sitului arheologic.

Din punct de vedere administrativ, muzeul din Sarmizegetusa a aparținut de Primăria din localitate până în anul 1990, când devine Secție a muzeului devenit.

Urmare reparației capitale a clădirii, în anul 2010, cu prilejul manifestărilor „Dies Traiani”, la etajul clădirii a fost vernisată o expoziție permanentă în spiritul arheologiei experimentale. A fost adăugată ca noutate utilizarea reconstituirilor provenite din cercetarea arheologică, a câtorva tipuri de echipamente militare prezente în armata romană precum și vestimentație civilă.

- Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie situat în Piața Aurel Vlaicu, a fost înființat în anul 1952 ca Muzeu de Istorie al raionului Orăștie.

În anul 1973 a devenit Muzeu de Artă Populară în subordinea Primăriei Orăștie, iar din anul 1990 funcționează în cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Acest muzeu deține o colecție de arheologie cu piese descoperite în zona Orăștiei, piese aparținând perioadei antice, evului mediu precum și o semnificativă colecție de etnografie.

- Complexul Memorial Aurel Vlaicu (sat Aurel Vlaicu, orașul Geoagiu, nr. 177). În satul Bințiș, azi Aurel Vlaicu, la împlinirea a 70 de ani de la nașterea inginerului român, (1952) pilot și inventator, pionier al aviației române și mondiale, în casa părintească a acestuia, s-au strâns o parte din obiectele care i-au aparținut, punându-se bazele unui muzeu memorial.

La aniversarea centenarului nașterii pilotului, în 1982, a fost construit un nou spațiu în imediata vecinătate a casei, unde a fost reorganizată expoziția memorială „Aurel Vlaicu”. Aceasta prezintă o serie de planuri ale invențiilor în original, tipuri de avioane, obiecte personale caiete de studii, fotografii.

- Expoziția de Istorie Locală și Artă Populară Brad (municipiul Brad, str. Cloșca, nr. 2, cod poștal 335200) a fost înființată în anul 1987 pe baza unor

colecții particulare „colecția Safian” care cuprindea piese de etnografie din Țara Zarandului, colecție îmbogățită pe parcurs prin donații. Aceasta conține icoane pe sticlă, fotografii, precum și o valoroasă colecție de grafică, semnată Marcel Olinescu.

În curtea acestui obiectiv de la Brad există o casă țărănească de sec. XIX-lea reprezentativă pentru zona zărăndeană care a fost achiziționată, strămutată și restaurată pentru expunere. Colecția numără peste 780 de piese.

În ciuda provizoratului, datorat perioadelor de restaurare a celor două clădiri, Muzeul Civilizației Dacice și Romane și-a desfășurat toate funcțiunile specifice acestei instituții de profil.

Colecțiile deja existente, au fost substanțial îmbogățite în urma cercetărilor arheologice precum și colectărilor de teren, achizițiilor și donațiilor. De asemenea a fost încurajată dezvoltarea unor activități noi precum arheologia experimentală.

Cercetarea științifică s-a desfășurat în toate secțiunile de specialitate, atât în cadrul Muzeului cât și în colaborare cu alte instituții de profil din țară și străinătate, prin intermediul protocoalelor și a parteneriatelor.

Deși în condițiile prezentate mai sus (cele două renovări), nu a putut fi realizată la sediul central al Muzeului Civilizației Dacice și Romane o expoziție de bază, patrimoniul existent și rezultatele ultimelor cercetări au fost puse în circulație prin cadrul expozițiilor temporare, organizate la sediul principal al Muzeului Civilizației Dacice și Romane precum și în celelalte sedii aparținând muzeului.

A fost promovată o politică care a avut ca obiectiv creșterea dinamicii circulației pieselor și informației urmărind itinerarea, cunoașterea și promovarea lor la instituții de profil din țară și străinătate.

Cercetătorii instituției au pus în valoare rezultatele studiilor prin lucrări științifice publicate în reviste de specialitate, precum și materiale promoționale (broșuri, pliante, insigne, etc).

Patrimoniul mobil al muzeului a beneficiat de serviciul de restaurare calificat în laboratoarele proprii și în cazul în care s-au impus intervenții speciale, au fost apelate laboratoare din țară s-au străinătate.

În toată această perioadă nu a fost neglijată comunicarea și schimbul de idei cu alți cercetători, muzeul devenea reușind să organizeze în fiecare an sesiunea muzeului, precum și o serie de simpozioane și colocvii tematice, participând la rândul lor la manifestări de natură științifică.

Comunicarea s-a îndreptat și spre palierul educațional în cadrul pedagogiei muzeale, prin parteneriate școlare, ateliere de lucru și manifestări interactive organizate de instituție.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva deține la Deva două imobile: Castelul Magna Curia cu 44 de încăperi cu o suprafață de 2114 mp. Suprafața respectivă este atribuită organizării expoziției de bază a Muzeului, care se află în fază de proiect. Până la definitivarea tematicii expoziționale, aici se organizează expoziții cu caracter temporar. A doua locație este Clădirea Administrativă care cuprinde 27 de încăperi din care 17 sunt spații de lucru pentru personalul de specialitate a instituției în suprafață de 676, 79 mp și 10 încăperi pentru biblioteca documentară, depozite și laboratorul de restaurare în suprafață de 688, 62 mp. Tot la Deva, muzeul mai beneficiază de un spațiu pivnița Castelului, în suprafață de 235, 44 mp unde este organizat depozitul Lapidariu care cuprinde piese descoperite la Ulpia Traiana, Micia, Germisara, Aquae etc. De asemenea în grădina castelului în anul 2012 a fost construit un nou spațiu expoziție Lapidariu în suprafață de 1218 mp.

La Sarmizegetusa muzeul are două clădiri: „muzeul vechi” cu 9 încăperi depozite în suprafață de 250, 72 mp și clădirea propriu zisă a muzeului, în care funcționează din 1982, cu 19 încăperi din care în 9 sunt atribuite expoziției de bază cu suprafața de 182, 87 mp, 7 încăperi spații de lucru și anexe cu suprafața de 124, 54 mp, și 3 încăperi spații de depozit în suprafață de 33, 2 mp și un spațiu expozițional lapidariu amenajat în curtea muzeului în suprafață de 40 mp.

La Brad muzeul are o clădire cu 20 de încăperi din care 11 sunt ocupate cu expoziția de bază cu suprafața de 288, 49 mp, 4 încăperi spațiu de lucru și anexe în suprafață de 67, 16 mp și 5 încăperi cu 33, 4 mp depozite.

La Orăștie muzeul deține un imobil cu 11 încăperi din care 5 sunt pentru expoziția de bază cu o suprafață de 169 mp, 5 pentru depozite cu suprafața de 100 mp și 1 încăpere spațiu de lucru de 22 mp.

Expoziția Memorială Aurel Vlaicu deține 1 sala expozițională la parterul unui imobil construit în preajma casei memoriale și are o suprafață de 96 mp.

ANALIZA PIETEII

Turismul în județul Hunedoara

Obiectivele turistice din județul Hunedoara, numeroase și variate, sunt datorate condițiilor naturale, vieții istorice și culturale continue și îndelungate ce s-a desfășurat pe aceste meleaguri.

Străvechile meleaguri hunedorene, nucleu al statului dac, leagăn al formării poporului roman și a limbii romane si-au făcut simțita din plin prezența în patrimoniul nostru spiritual. Creatorul anonim din Tara Hațegului sau din Zarand, de pe valea Mureșului sau cea a Streiului a transpus dintotdeauna în memoria colectivității nestemate mostre din poezia obiceiurilor, unicate ale eposului eroic sau ale liricii de dor și jale, îmbogățind concomitent universul semenilor săi cu măiestrite lucrături în

lemn, în lut sau pânză. Picturile murale din interioarele monumentelor arhitectonice, de la Sântămărie Orlea, Streisângeorgiu, Ostrov, Ribița, Leșnic, Gurasada sau Crișcior denota simt artistic inimitabil, pe care meșterii l-au transmis din generație în generație.

Când ajungi în județul Hunedoara, este imposibil să nu îți fie recomandat să vizitezi Cetatea de la Deva, Muzeul Aurului de la Brad, Casa Memorială a lui Aurel Vlaicu, Castelul Corvineștilor. De altfel și minunatele monumente ale naturii te fac să nu uiți că ai trecut prin Hunedoara. Țara Hațegului cu vestitul Parc Hațeg, Parcul Național Retezat, dar și rezervațiile din munții Șureanu sau din sudul Apusenilor reprezintă embleme ale județului.

Când faci un circuit turistic în județul Hunedoara, trebuie neapărat să treci pe la Deva. Din orice direcție se apropie călătorul de orașul Deva, îl întâmpină de la mare depărtare Cetatea Devei, podoba orașului. Situată în partea de apus a localității, pe culmea unui deal conic, de proveniență vulcanică, cetatea se află la înălțimea de 371 metri de la nivelul mării și 184 metri deasupra orașului. Împrejurimile împădurite ale dealului cetății formează un imens parc, pe ale cărui alei largi, concentrice, marcate în culori, se poate ajunge, printre copacii seculari, la ruinele fortăreței. Acest traseu este răsplătit și de una dintre cele mai frumoase panorame: valea Mureșului, cercul de munți și dealuri care ne înconjoară din toate părțile – munții Poiana Ruscă, cei ai Zarandului spre vest, munții Apuseni spre nord, Dealul Uroi în est, împreună cu munții Sebeșului, iar în sud munții Parângului și Retezatului.

Teritoriul acestui con vulcanic – monument al naturii – este interesant și în ceea ce privește vegetația din cuprinsul său.

Speciile de plante ce cresc aici și în împrejurimi se ridică la peste 1450, dintre care unele rare, elemente aclimatizate, chiar unice. Importanța prezintă și sub raportul faunei, fiind prezentă aici și vipera cu corn.

După cum arată documentele timpului, cetatea Deva a fost construită pe la mijlocul veacului al XIII-lea ca fortăreața militară. Primul document scris care atestă existența unei cetăți aici datează din anul 1269. Transformată de Iancu de Hunedoara în castel nobiliar, va fi amplificată succesiv în secolele XVI, XVII și XVIII, ajungând printre cele mai puternice din Transilvania.

La început, cetatea, împreună cu domeniile care îi aparțineau, se află în posesia regelui, trece apoi cu timpul în proprietatea unor case domnitoare, nobili particulari, până la mijlocul secolului al XIX-lea, când viața multiseculară a acestei construcții ia sfârșit. La 1849 cetatea Deva este părăsită pentru totdeauna, când, explodând magazia cu praf de pușcă, zidurile sunt aruncate în aer, omorând și mica garnizoană a cetății. De atunci și până azi nimeni nu a mai locuit în ea, n-a mai

adăugat sau schimbat ceva la această construcție. Azi, ruina cetății Deva, situată în vârful de stâncă, străjuiește ca o santinelă bătrână asupra orașului de la poalele ei. Din marea construcție de odinioară, martoră a multor evenimente, nu au rămas decât ruinele mute și părăsite.

Rămânând în Deva și continuând vizitarea obiectivelor turistice cu valoare istorică importantă, ne îndreptăm privirea înspre poalele cetății, în actualul parc al orașului, spre Castelul Bethlen, numit și „Magna Curia” (curtea mare). Acesta este un valoros monument de arhitectură civilă. Ridicată în secolul XVI și aparținând domeniului cetății, ea poartă azi pecetea lucrărilor de la 1621 din timpul lui Gabriel Bethlen, principe al Transilvaniei. Conceptul inițial în stilul Renașterii, edificiul păstrează în prezent și unele elemente interesante de arhitectură în stil baroc. De o reală valoare este balconul de deasupra intrării principale, scara monumentală lucrată în piatră de pe latura de nord-est și căminul cu blazoane, din sala mare de ședințe.

În prezent imobilul servește ca sediu al Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Colecțiile muzeului cuprind materiale provenite de pe teritoriul regiunii Hunedoara. Astăzi, prin colecțiile sale se prezintă vizitatorilor dezvoltarea societății omenești pe teritoriul regiunii, din cele mai vechi timpuri și până în prezent. Colecțiile muzeului cuprind materiale de o rară valoare istorică: obiecte din prima epocă a pietrei provenite din peșterile hunedorene, obiecte dacice rezultate din săpăturile arheologice efectuate la așezările dacice din munții Orăștiei, lapidarul cu monumente romane, unul din cele mai mari din țară, arme și monede.

Colecțiile de științe naturale dispun, de asemenea, de un bogat material organizat în prezent sub formă de depozit științific. De o deosebită valoare este colecția de mineralogie, care reflectă bogăția subsolului regiunii, insectarul cu aproape 30 de mii de exemplare și colecția ornitologică completă a regiunii Hunedoara.

Muzeul mai posedă o arhivă istorică, cu documente originale privind, mai ales, răscoala țăranilor de la 1784-1785. O bibliotecă documentară, de uz intern, întregeste bogatele colecții ale muzeului.

Programul de vizitare al acestui muzeu este în fiecare zi de marți până duminică între orele 10:00 și 18:00 în perioada verii, iar în perioada iernii între orele 09:00 și 17:00.

Dintre monumentele istorice ale localității Deva mai menționăm Biserica și Mănăstirea Franciscană, înființate în secolul al XVIII-lea, situate în strada Progresului, și turnul vechii Biserici Ortodoxe din cimitirul vechi, zidit după cum arată textul pisaniei de deasupra intrării, în anul 1727.

Continuând vasta rețea muzeală, din partea nordică a județului Hunedoara, ce asigură ocrotirea, conservarea, evidența științifică și punerea în circuitul public a bunurilor culturale din întreaga regiune, ne îndreptăm interesul înspre Complexul Memorial Aurel Vlaicu. Acesta se află situat în satul cu același nume, aparținând comunei-stațiune Geoagiu. În acest obiectiv ne sunt prezentate planuri ale invențiilor, machete de avioane, obiecte care au aparținut pionierului aviației mondiale. Expoziția a fost înființată în anul 1952 de către Muzeul Județean Hunedoara și cuprinde: un gramofon, un magneton, membrane de telefon, un cazan cu aburi construit de Aurel Vlaicu (1882-1913).

Județul Hunedoara, pe tot parcursul lui, beneficiază de foarte multe izvoare cu ape minerale. Pentru valorificarea acestor ape au fost ridicate stațiuni balneo-climaterice. Dintre acestea o putem menționa pe cea mai importantă din zonă: Geoagiu-Băi. Această stațiune este situată în sudul munților Apuseni, la contactul acestora cu valea Mureșului. Aici predomină un climat reconfortant, tonic, calitățile curative ale apelor minerale fiind cunoscute încă din perioada dacică.

În apropierea municipiului Hunedoara se afla o altă stațiune ce beneficiază de ape minerale, stațiunea Călan Băi. Obiectivele turistice ale localității Călan sunt datorate de condițiile naturale, vieții istorice și culturale continue și îndelungate pe aceste meleaguri. Pitorescul zonei, existența izvoarelor minerale recunoscute pentru calitățile lor curative, fondul cinegetic, precum și bogăția și varietatea elementelor de arhitectură, artă populară și folclor, oferă posibilități de turism pe gustul fiecăruia. În epoca romană a existat la Călan o importantă așezare pe drumul imperial Sarmizegetusa-Apulum, favorizată de existența apelor termale, fiind denumită Aquae. Au fost descoperite peste douăzeci de inscripții privind prosperitatea localității Aque. Stațiunea beneficiază de sistem de cazare și alimentație publică, în incinta societății existând trei bazine cu apă mezotermală.

Menținând cursul muzeelor din nordul județului, ne iese în cale, în orașul Brad, Muzeul Aurului, sau Muzeul Mineralogic din Brad, singurul muzeu de acest gen, din țară. Localitatea Brad, renumită pentru exploatarea de cărbune brun și minereu de aurifer a fost menționată documentar, pentru prima dată, anul 1445, fiind și unul dintre principalele centre ale Revoluției de la 1848-1849 din Transilvania.

Fondarea muzeului este apreciată a fi 4 iulie 1912, însă etichetele unor exponate pe care este marcat anul 1896, sugerează o vârstă mai veche a primelor eșantioane colecționate.

Inițial muzeul a găzduit doar eșantioane cu aur din zona miniera Brad. Însă în timp, prin donații și schimburi, în fondul muzeului au intrat și piese provenind din alte zăcăminte din țară și din lume. Muzeul aparține în prezent Filialei Bradmin a Companiei Naționale „Minvest” SA din Deva, el cuprinzând peste 2500 eșantioane de minerale dintre care circa 1000 cu aur, alături de piese arheologice cu caracter

minier. Totodată muzeul găzduiește și o colecție de mineralogie sistematică, o colecție ce cuprinde minerale descrise pentru prima dată din România (nagyagit, silvanit, telur, pseudobrookit etc.) și una de agate din România.

Dintre eșantioanele deosebite se remarcă octaedrii de fluorit de culoare verde deschis de la Cavnic, diamante din Africa de Sud, cristale cubice de pirit cu muchia de 10 cm, însă atracția principală sunt eșantioanele de aur nativ de forme și dimensiuni diferite.

Dacă ai ajuns în municipiul Hunedoara și vrei să afli ce a lăsat natura și mâna omului acestui oraș, lacul de acumulare Cinciș este unul din numeroasele comori ale regiunii.

Lacul Cinciș este așezat la o distanță de 400 km de București, 400 km de Budapesta și 8 km de municipiul Hunedoara, pe drumul spre Toplița. Este o zonă de o frumusețe deosebită care atrage numeroși turiști an de an. Lacul are o suprafață de 867 ha și o poveste deosebită. Lacul Cinciș este situat pe vatra satului cu același nume, care în anul 1962 a fost strămutat pe un deal din apropiere pentru a putea lua naștere lacul de acumulare. Astfel, un sat cu o existență de peste 1000 de ani (menționat încă din 1360), a fost pentru totdeauna înghițit de ape. În coada lacului, când scad apele este vizibilă biserica din sat. Pe malul lacului Cinciș, între munți și cu o priveliște de vis se afla și Hotelul Cinciș, hotel de trei stele ce oferă tuturor vizitatorilor multiple facilități printre care cele destinate grupurilor, activităților de team-building, întâlnirilor de afaceri, petrecerilor sau evenimentelor deosebite. Această zonă reprezintă punctul de pornire pentru vizitarea unor obiective turistice excepționale, în special cele situate în partea de sud a județului.

Chiar în această parte a județului se află situat Ținutul Pădurenilor. Acest ținut pitoresc cuprinde partea de est a munților Poiana Ruscă, ce ne apar ca un întins platou mărginit la nord de valea Mureșului, la sud de Țara Hațegului, iar spre est oprindu-se în valea Cernii, pe linia Nandru, Hunedoara, Teliuc.

Acesta este una dintre zonele etnografice cele mai conservatoare și inedite, în care se întâlnesc numeroase aspecte arhaice ale elementelor de cultură materială. Portul popular oglindește condițiile specifice de viață, prezentând o mare originalitate a cromaticii și a ornamentației. Interesante costume se găsesc la Dăbâca, Hășdău, Cerbăl, Poienița Tomii etc. Pădurenii sunt renumiți, de asemenea, prin obiectele de podoabă realizate din cositor și alamă, precum și prin arta încrustării căucelor. Un element străvechi al caselor pădurenești, la construcția cărora se folosea lemnul, îl constituie vatra liberă, cu coșul numit caloi. Printre cele mai răspândite piese de folclor muzical și coregrafic sunt „brăurile” pădurenești.

Continuând drumul înspre jumătatea de sud a județului Hunedoara, ni se înfățișează minunata Țară a Hațegului, un mare bazin de o admirabilă unitate

geografica, situat în partea de sud a Transilvaniei și în colțul de sud – vest al regiunii Hunedoara. Țara Hațegului a fost menționată în 1247 ca terra Hatszoc, vechi ținut al cnejilor, juzilor și voievozilor romani, acest teritoriu fiind numit și „un Ardeal în miniatura”. În această parte a județului regăsim vestita mănăstire Prislop, satul Densuș cu minunata biserică de piatră, dar mai ales capitala Daciei romane, Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

Biserica și mănăstirea Prislop, situate la o distanță de 13 km de orașul Hațeg și la 16 km de Hunedoara, a fost înființată în jurul anului 1400 de către călugărul Nicodim, cu ajutorul primit de la Mircea cel Bătrân. Din vechea mănăstire nu a mai rămas nimic, iar biserica mănăstirii a fost refăcută de mai multe ori. Cu toate restaurările însă, planul bisericii, zidită în piatră, a rămas cel vechi. Deasupra usii se constata urme de pictura, la intrare se poate vedea o piatră cu stema Țării Românești și o inscripție cu text latin și o alta în slavonă. Deasupra intrării (spre navă), se află o altă inscripție în legătură cu a doua zidire a bisericii, din ultima jumătate a secolului al XVI-lea. Acesta inscripție datează din anul 1579.

În partea de sud a ramificațiilor munților Poiana Ruscă se afla satul Densuș. Biserica monument din Densuș, situată deasupra satului, pe un mic platou, este una dintre cele mai caracteristice monumente ale țării. Monumentul este atribuit veacului al XIII-lea. Biserica este zidită în piatra brută și din cea adusă de la Ulpia Traiana, din clădirile romane. În cursul timpului, biserica a suferit mai multe transformări, cea din urma restaurare făcându-se în 1962. Acest monument deține anumite elemente de arhitectura romanice, nord-italice (lombarde), extrem de valoroase.

Ulpia Traiana Sarmizegetusa, capitala provinciei romane Dacia, este așezată în colțul de sud-vest al Țării Hațegului, în teritoriul actualei comune Sarmizegetusa. Situată în apropierea locului numit Tapae, așezarea avea la început un caracter militar, devenind după cucerirea Daciei capitala noii provincii, centru politic, religios și cultural al Daciei romane. Întemeierea coloniei s-a făcut, după cum arată monumentele arheologice, pe la anul 110 d.Hr. Palatul Augustalilor este una dintre cele mai monumentale construcții dezgropate la Ulpia Traiana, un adevărat palat grandios, de proporții remarcabile. Din acesta clădire se trece, printr-o impunătoare poartă, în for (forum), piața publică. La marginea de est a comunei actuale, lângă șoseaua națională, se află amfiteatrul roman, cea mai impunătoare clădire a orașului, locul unde se aduna populația pentru a se delecta la jocurile gladiatorilor. Necropola antică, locul de înmormântare a locuitorilor Ulpiei Traiana, a fost identificată în mai multe puncte ale așezării. Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa se află în centrul comunei, la marginea șoselei și este deschis în fiecare zi, de marți până duminică, între orele 9:00 și 17:00 în perioada iernii, iar în perioada verii între orele 10:00 și 18:00.

În cadrul obiectivelor turistice antropice de care beneficiază județul Hunedoara, se încadrează și Castelul Sântămărie Orlea. El este menționat documentar la 1363, iar actuala construcție în stil baroc a fost înălțată în 1782 și transformată în secolul XIX. Castelul a fost în proprietatea unor familii de latifundieri care stăpâneau întinse terenuri arabile și o parte din Munții Retezat. Arhitectura deosebită, cadrul natural în care este așezat și situarea în apropierea șoselei Hațeg-Petroșani au condus la transformarea castelului în hotel care te îmbie la popas.

Ajungând în comuna Bănița, observăm cum se înalță pe marginea stâncoasă a apei Merișorului, un turn. El străjuia, începând probabil din secolul XVI, vechiul drum ce lega Transilvania de Țara Românească prin Pasul Vâlcău, servind și ca punct de vamă. Monumentul construit din piatra de calcar locală, cu ziduri care se mai păstrează pe alocuri până la înălțimea de 20 m, are o formă perfect circulară, de caracter arhaic. Suprafața exterioară, tencuită, a turnului, nu are alt decor decât o sprânceană în partea de sus. Intrarea fortificației se află în partea de nord, la 2 m înălțime de suprafața solului, accesul în turn făcându-se cu ajutorul unei scări. Apărarea fortăreței dinspre vest și sud era asigurată de cele șapte creneluri cu ambrazuri. Celelalte părți mai puțin expuse din cauza terenului accidentat nu au reclamat un asemenea aranjament. În interior, partea superioară a zidului era prevăzută cu un drum de strajă de lemn, astăzi dispărut.

Sarmizegetusa Regia (cea regească) este situată în Grădiștea Muncelului și a fost capitala Daciei preromane, centru politic și militar al dacilor. Ea este așezată pe culmea Munților Orăștiei, bine păzit de metereze naturale. Grandioasa capitală a statului dac a fost ridicată aproximativ la jumătatea secolului I î.Hr. și cuprindea în aria sa cetatea, zona sacră și așezarea civilă. Cetatea, un patruleter format din blocuri masive de piatră, își întindea domeniul, în cinci terase, pe un teritoriu de aproape 3 ha. În cuprinsul cetății se întretăiau drumurile pavate cu piatră. Pe două înălțimi situate nu prea departe de ruinele cetății se găsesc resturile unor construcții, probabil cu un caracter religios: Sanctuarul mare patruleter și Sanctuarul mic rotund. Blocurile de piatră ale sanctuarului mic, așezate într-o anumită succesiune, simbolizând razele soarelui, aveau desigur rol calendaristic. Rămășițele unui templu și ale unui turn de pază, fragmente de vase ceramice, vetre de foc, unelte și urmele unei instalații pentru captarea apei de izvor sunt, de asemenea, dovezi grăitoare ale vieții ce s-a desfășurat pe aceste meleaguri. Așezarea civilă, formată din cartierele de vest și de est, se întindea pe zeci de terase, constituind cea mai mare locuire dacică compactă cunoscută. Aici se aflau grupuri de locuințe, ateliere meșteșugărești, depozite, hambare, instalații de captare și distribuție a apei potabile. Într-una din locuințe a fost descoperit un celebru vas ceramic cu stampila „Decebalus Per Scorilo” (Decebal fiul lui Scorilo). Însemnări descoperite pe unele blocuri de piatră ale sanctualelor, monede, arme precum și celebrul vas au dat

posibilitatea cercetătorilor să considere așezarea că existând în vremea când Dacia a fost condusă de Burebista apoi de Decebal.

Trecând la potențialul natural al acestei zone, trebuie menționat și Parcul Național Retezat, mândria județului, primul parc național din România. Parcul este situat în Carpații Meridionali, are o suprafață de 54400 ha și a fost înființat în anul 1935 pentru a ocroti numeroasele specii de plante și animale și pentru a conserva originalitatea și farmecul peisajului alpin.

Masivul Retezat are o structură geologică complexă fiind alcătuit din roci cristaline și calcare. Datorită altitudinii sale mari (vf. Peleaga 2509 m), activitatea ghețarilor s-a desfășurat amplu, identificându-se urmele a 18 ghețari. În afara ghețarilor de circ (Bucura, Custura, Judele) s-au mai păstrat resturile celui mai întins ghețar de vale (Lăpușnicul), precum și cel mai mare număr de lacuri glaciare din țară, în număr de 83. La poalele Munților Retezat se afla Lacul Bucura (2041 m), cel mai întins lac din zona alpina românească (10, 5 ha).

Datorită interesului științific, biologic și pitoresc pe care îl prezintă în special zona de centru a masivului, o mare suprafață a teritoriului a fost declarată parc național, fiind ocrotit prin lege. Aici se întâlnesc aproape 1190 de specii de plante superioare din cele 3450 cunoscute în România. Existența aici a mai bine de o treime din flora țării este unul din motivele pentru care a fost declarat Parc Național. La acestea se adaugă și un număr mare de plante inferioare. Parcul Național Retezat, datorită habitatelor sale foarte diverse, naturale sau puțin modificate datorită intervenției umane, adăpostește o faună deosebit de bogată atât în ceea ce privește numărul de specii cât și în numărul mare de exemplare care alcătuiesc populațiile acestor specii. Sunt declarate monumente ale naturii și ocrotite o serie de plante (floarea de colț, bujorul românesc, papucul doamnei, zâmburul și altele), specii de păsări și mamifere precum capra neagră, râsul, vulturul, acvila de munte, cocoșul de munte s.a.. Accesul în Parcul Național Retezat se face numai pe la cabanele Gura Zlata, Pietrele, Rotunda, Râușor, precum și pe la Stâna de Râu. La finalul anului 2006, Administrația Parcului Național Retezat a încheiat proiectul GEF „Managementul Conservării Biodiversității” în zona Retezatului. Tot în anul 2006 s-a început implantarea proiectului LIFE05 NAT/RO/00165 - Managementul Conservativ al Habitatelor Alpine ca sit Natura 2000 în Parcul Național Retezat.

Rămânând tot în zona Hațegului, se remarcă încă de prin anii 50 Rezervația de Zimbrii Slivuț - Hațeg. Aceasta rezervație este însă pe cale de dispariție, după ce ani în șir autoritățile au tratat cu dezinteres cea mai cunoscută dintre rezervațiile în care există unele dintre ultimele exemplare din animalul-simbol al României. În acest moment situația este dramatică în Hațeg, în arealul rezervației existând doar patru exemplare, cel mai bătrân fiind de douăzeci de ani, iar cel mai tânăr de, un pui, de doar trei ani. Această situație este rezultatul indiferenței ce a făcut ca de la peste

treizeci de exemplare în 1958 sa se ajungă la doar patru. De altfel suprafața împădurită a fost redusă și ea foarte puternic în ultimii ani.

De asemenea, să nu uităm de rezervațiile naturale din Munții Șureanu, cu Cheile Crivადiei sculptate în partea vestică a Dealului Runcu și cu o lungime de 1 km. Îngustimea culoarului dintre pereții care au înălțimi de 70-100 m deasupra râului, verticalitatea lor și marnitele cu adâncimi de peste 1, 5 m din jumătatea superioară, nu au permis nici măcar formarea unei poteci. Vegetația și flora deosebită, cât și spectaculozitatea, prezintă un mare interes științific. Astfel întâlnim liliacul sălbatic, frasinul, cornul, teiul, etc. Vegetația de peste stâncării de lângă Ohaba de Sub Piatră adăpostește specii xerice (*Anthemis Montana*, etc.). O alta zonă deosebită o reprezintă Cheile Băniței sculptate în calare mezozoice, fiind străbătute de calea ferată Petroșani-Simeria. În jurul cheilor, cât și pe înălțimile calcaroase din jur, se dezvoltă o floră care include numeroase endemisme și specii sudice (*Juniperus Sabina*, *Fraxinus Ornus*, etc.). Întreaga regiune este presărata cu numeroase peșteri subterane precum Peștera Tecuri, Peștera Ciclovina, Peștera Sura Mare, Peștera Bolii, Peștera Gura Oanei.

Tintirea pieței

Călătoriile pe care le vor desfășura turiștii sunt călătorii de agrement.

Țintirea pieței constă în evaluarea elementelor de atractivitate ale segmentelor și în selectarea segmentului-țintă.

Poziționarea

Poziționarea reprezintă dezvoltarea unui serviciu și a mixului de marketing pentru a ocupa un anumit loc în mintea consumatorilor din cadrul piețelor-țintă. Pentru o poziționare eficientă, instituția trebuie să dețină informații despre necesitățile și dorințele consumatorilor de pe piețele-țintă și avantajele pe care ei le urmăresc, să cunoască punctele tari și slabe ale competitorilor întreprinderii, modul în care aceștia sunt familiarizați cu ele, să dispună de informații asupra modului în care consumatorii percep întreprinderea comparativ cu concurența.

- Concurența:

Cunoașterea concurenței joacă un rol hotărâtor în planificarea de marketing. Un obiectiv turistic trebuie să-și compare în mod constant produsele, prețurile, canalele de distribuție și acțiunile de promovare cu cele ale concurenței. Astfel, ea poate identifica avantajele și dezavantajele pe care le are în lupta cu aceasta, lansând atacuri mai precise asupra concurenței și apărându-se mai bine de atacurile acesteia.

STRATEGII DE MARKETING:

Strategia de piață

Strategia de piață este denumită „nucleul politicii de marketing”. Există o multitudine de opțiuni strategice pe care instituția trebuie să le aibă în vedere. Astfel, în funcție de dinamica pieței, muzeul își propune să adopte o *strategie de creștere*, respectiv a dezvoltării activității de piață, deoarece obiectivul de marketing este penetrarea pieței. Aceasta strategie se realizează prin creșterea frecvenței de utilizare a produsului oferit.

În funcție de poziția muzeului față de schimbările pieței, muzeul adopta o *strategie activa*, ce presupune anticiparea schimbărilor pieței și intervenirea în influențarea acestor schimbări, în scopul folosirii lor pentru creșterea profitului. De asemenea, trebuie anticipate modificările mediului extern, depistarea oportunităților și influențarea acestuia printr-un proces continuu de inovare.

După poziția muzeului față de exigențele pieței și ținând cont de obiectivul de marketing (de penetrare pe piață) se va adopta *strategia exigenței ridicate*, punând accent pe calitatea produselor și serviciilor pentru a satisface în mod corespunzător cererea consumatorului.

Strategia de produs

Prin intermediul strategiilor de produs, se propune să se satisfacă nevoile clienților, și să creeze un avantaj competitiv durabil, pe baza competențelor sale esențiale.

Produsul turistic este un amalgam de elemente tangibile și intangibile, concentrate într-o activitate specifică pe care consumatorul le achiziționează ca o combinație de activități și aranjamente. Înnoirea ofertei turistice se realizează prin includerea noului produs turistic alături de cele deja existente. Această opțiune strategică reflectă eforturile instituției de adaptare permanenta la exigențele și cerințele purtătorilor cererii fiind indicata în acest caz deoarece piața se caracterizează printr-o concurența puternică. Nivelul calitativ al produselor este o coordonată majoră a definirii strategiei de produs. Ne propunem varianta strategică de diferențiere calitativă a produsului nostru.

Strategia de distribuție

În stabilirea strategiei de distribuție, se au în vedere caracteristicile mediului extern și intern al muzeului, precum și obiectivele stabilite.

În funcție de intensitatea distribuției, considerăm că o distribuție selectivă este adecvată pentru produsul nostru turistic.

Strategia de comunicație

Prin politica de comunicație și mijloacele prin care se va concretiza, vom urmări o difuzare cât mai completă a unor informații despre activitatea și produsele noastre turistice, vom viza întărirea imaginii și a prestigiului mărcii.

Promovarea va fi la început agresivă, urmând ca după cunoașterea produsului să continue să existe, dar nu la fel de agresiv. Noul produs turistic va fi promovat prin intermediul partenerilor, pe pagina de web a muzeului, în broșuri, reviste și ziare de specialitate, prin participarea la târguri naționale și internaționale de profil.

Strategia de personal

Muzeul dispune de un personal calificat, relativ tânăr, dinamic, cu o bogată experiență în domeniu. Este cunoscut faptul că personalul prestator de servicii turistice este cel care impune nivelul calității produsului turistic. În cazul produsului turistic oferit de instituția noastră, când vorbim de personal ne referim mai mult la personalul care însoțește clientul, care realizează ghidajul și care este foarte bine informat despre zona vizitată.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane urmărește realizarea următoarelor obiective:

- Promovarea valorilor patrimoniului cultural.
- Modernizarea și reabilitarea infrastructurii muzeale prin accesarea fondurilor europene nerambursabile.
- Creșterea participării cetățenilor din județul Hunedoara la revitalizarea activității culturale prin utilizarea eficientă a infrastructurii culturale județene.
- Realizarea programului anual minimal de manifestări proprii pentru susținerea activității educative, atragerea cetățenilor spre activitatea muzeistică și participare la activitatea culturală.
- Utilizarea rațională a resurselor umane și materiale prin reducerea costurilor și creșterea veniturilor proprii ca obiectiv economic, de diagnostic al managementului instituțional.

Scopurile principale ale Muzeului sunt:

- gestionarea și creșterea patrimoniului muzeal, asigurarea securității și integrității sale;
- întocmirea și păstrarea evidențelor științifice, tehnice și administrative;

- conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal;
- cercetarea științifică și valorificarea acesteia prin organizarea de manifestări științifice, organizarea și participarea la reuniuni științifice naționale și internaționale, editarea de publicații științifice și de popularizare, de tematici expoziționale permanente și temporare;
- întocmirea, gestionarea și valorificarea științifică a evidenței valorilor din colecțiile muzeului (monumente și obiecte);
- răspândirea și popularizarea cunoștințelor acumulate prin studierea patrimoniului, mediatizarea valorilor deținute și a tuturor manifestărilor cultural-educative și editarea de lucrări de popularizare;
- asigurarea serviciilor pentru educație, agrement și recreere, cazare, masă, transport și divertisment.

Activitățile și resurse:

În cadrul muzeului există Secția de Marketing Relații cu Publicul, care colaborează cu operatorii de turism pentru a putea oferi:

- cazare și rezervări în hoteluri pe teritoriul județului Hunedoara;
- pachete și programe turistice pentru individuali și grupuri ;
- organizare de conferințe, simpozioane și întâlniri de afaceri ;
- tururi de oraș și excursii la alte obiective turistice din județ.

Factorii de succes în activitatea culturală cu specific muzeal derivă din strategia managerială și de marketing. Această strategie se bazează pe o analiză atentă cu privire la punctele tari/forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările pe care le are instituția. Sunt analizați factorii interni și externi și în concluzie se furnizează informații utile pe baza cărora muzeele trebuie să își stabilească niște priorități. Comunicarea muzeelor cu publicul se desfășoară pe baza unei strategii generale de comunicare ce are în vedere grupurile țintă de clienți. Sunt importante canalele generale de comunicare pe baza cărora informațiile ajung la aceștia (grupurile de presă locale, regionale, naționale; mijloacele mass media, radio, TV; agențiile de presă; site-urile de evenimente; site-urile turistice; agențiile turistice, asociațiile și ONG-urile partenere etc.).

Conceptul de marketing cultural al Muzeului Civilizației Dacice și Romane vizează promovarea activităților culturale, după cum urmează:

a) publicitate clasică: promovarea la televiziune, publicitate în ziare și reviste de specialitate, distribuirea de flyere de promovare, bannere;

b) tipărirea de pliante și vederi publicarea pe site-ul instituției a comunicatelor cu toate detaliile necesare pentru toate evenimentele care au loc la Muzeu și la sediile secundare ale acestuia;

c) organizarea de vernisaje, conferințe, sesiuni de comunicare bine promovate în mass-media;

d) publicarea pe site-ul instituției a comunicatelor cu toate detaliile necesare pentru toate evenimentele care au loc la Muzeu și la sediile secundare ale acestuia. Așadar, site-ul instituției a fost îmbunătățit și completat prin crearea unui cont de facebook, ce nuanțează prezentarea activității instituției de o așa manieră încât să ofere celor interesați - persoane de specialitate, turiști, persoane interesate în colaborări etc – informații privitoare la obiectivele turistice ale județului precum și întregul potențial cultural existent.

6.	Programe propuse pentru întreaga perioadă de management:

Activitățile principale ale instituției în perioada evaluată au fost cuprinse în opt mari programe:

- **Program manifestări științifice de tipul sesiunilor, simpoziunilor și conferințelor naționale și internaționale;**

- **Program expoziții temporare;**

- **Program evenimente culturale educaționale;**

- **Program editorial;**

- **Program de restaurare a obiectelor de patrimoniu din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane.**

- **Program cercetări arheologice sistematice**

- **Program cercetări arheologice preventive**

- **Program evidența științifică a patrimoniului cultural mobil**

Prin aceste programe s-a avut în vedere o valorificare eficientă a patrimoniului deținut, păstrarea lui și includerea în circuitul expozițional prin asigurarea conservării și restaurării dar și dezvoltarea acestuia prin mijloacele specifice printre care și cercetarea arheologică și istorică. Programele Muzeului Civilizației Dacice și Romane vizează în egală măsură și latura educațională prin intermediul unor proiecte adresate mai ales generațiilor tinere, nefiind însă neglijată și categoria publicului adult.

➤ - **Program manifestări științifice de tipul sesiunilor, simpozioanelor și conferințelor naționale și internaționale**

Programul urmărește valorificarea și popularizarea rezultatelor cercetării științifice desfășurate de către specialiștii Muzeului Civilizației Dacice și Romane, precum și a celor din țară și străinătate, prezentări și dezbateri în cadrul sesiunilor, simpozioanelor și conferințelor naționale și internaționale la care participă specialiști din țară și din străinătate, din mediul academic și muzeal, astfel:

- „Reprezentări, semne și simboluri” - online
- „Sesiunea anuală de Comunicări Științifice a MCDR” - online
- „Micia Rediviva”

• **Rapoarte de cercetare și comunicări prezentate la manifestări științifice**

1. Cristina Bodó, Ionuț-Cosmin Codrea, *Legendele cetății Deva*, la *Sesiunea de Comunicări Științifice „Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania”*, Muzeul Municipal „Ioan Raica” Sebeș, octombrie 2024.

2. Oana Tutilă, Cristina Bodó, *O caserolă romană de la Cosești (com. Lăpugiu de Jos, jud. Hunedoara)*, la *Conferința națională „Oltenia. Interferențe culturale”* (online), Muzeul Olteniei Craiova, octombrie 2024.

3. Răzvan Mateescu, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana Tutilă, Edmund Nogyi, Daniel Cioată, Emanuel Malinescu, Despina Măgureanu, Ovidiu Țentea, Darius Sima, *Cercetările arheologice de la Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia din anul 2023. Fortificația*, la *Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice*, Târgu Mureș, mai 2024.

4. Ștefan Vasilache, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana Tutilă, Edmund Nogyi, Daniel Cioată, Emanuel Malinescu, Despina Măgureanu, Ovidiu Țentea, Darius Sima, Răzvan Mateescu, *Cercetările arheologice de la Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia din anul 2023. Sanctuarul*, la *Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice*, Târgu Mureș, mai 2024.

5. Cătălin Cristescu, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru, Cristina Bodó, Oana Tutilă, Edmund Nogyi, Daniel Cioată, Emanuel Malinescu, Despina Măgureanu, Ovidiu Țentea, Darius Sima, Răzvan Mateescu, *Cercetările arheologice din cetatea dacică de la Lunca – Piatra Roșie*, la *Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice*, Târgu Mureș, mai 2024.

6. Cătălin Cristescu, Despina Măgureanu, Daniel Cioată, Nica Ciubotaru, *Cercetări arheologice recente în cetatea dacică de la Lunca – Piatra Roșie*, la *Sesiunea anuală „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană” a*

Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București, București, 27-29 martie 2024.

7. Claudiu Purdea, Cătălin Cristescu, Claudiu Tănăselia, Răzvan Mateescu, *Cercetarea arheologică vs. braconaj arheologic în Munții Orăștiei. Studiu de caz: cetatea dacică de la Lunca-Piatra Roșie*, la *Conferința Internațională Patrimonium 2024: In memoriam Dr. H. c. Barbarra Deppert-Lippitz. „Rolul expertizelor judiciare și al tehnologiilor moderne în protecția și recuperarea patrimoniului cultural”*, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, în parteneriat cu Muzeul Național al Unirii Alba Iulia și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu, Universitatea „Ovidius”, Constanța și Universitatea din Oradea, Alba Iulia, 13-14 iunie 2024.

8. Daniela Marcu Istrate, Ionuț-Cosmin Codrea, *Cetatea Deva, incinta I: arheologia și „refuncționalizarea” unui monument istoric*, la *Sesiunea anuală „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană” a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București, București, 27-29 martie 2024.*

9. Iosif Vasile Ferencz, Dorel Micle, Alexandru Hegy, Andrei Stavilă, *The Dacian fortress of Ardeu (Hunedoara County, Romania) between archaeological landscape and landscape archaeology*, la *Landscape Archaeology Conference*, Alcalá de Henares (Spania), 14-16 iunie 2024.

10. Iosif Vasile Ferencz, Florin Cazan, *Acts of violence in Ardeu illustrated by archaeological pieces*, la *Colloquiul de vară de la Saharna*, Saharna (Republica Moldova), 25-28 iulie 2024.

11. Iosif Vasile Ferencz, Dorel Micle, *Let's burn everything, let nothing be left. The end of the Dacian settlement at Ardeu*, la *Colloquiul de vară de la Saharna*, Saharna (Republica Moldova), 25-28 iulie 2024.

12. Iosif Vasile Ferencz, *Objects specific to the Poienеști-Lucașeuca Culture in Transylvania. Research stage*, la *Regionale und überregionale Kontakte in Mittel- und Südosteuropa während der vorrömischen Eisenzeit/Contacte regionale și supraregionale în Europa Centrală și de Sud-Est în cea de a doua epocă a fierului*, Butuceni (Republica Moldova), 23-25 august 2024

13. Iosif Vasile Ferencz, *La coasă în Munții Metaliferi*, la *Repere culturale în context muzeal*, Timișoara, 18-20 septembrie 2024.

14. Mariana Egri, Aurel Rustoiu, Iosif Vasile Ferencz, *Travelling art or travelling craftsmanship? The case of the fragmentary Hellenistic bronzes from pre-Roman Dacia*, la *22th International Congress on Ancient Bronzes*, Atena (Grecia), 14-19 octombrie 2024.

15. Ioan Alexandru Bărbat, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin-Daniel Țuțuianu, Marius Gheorghe Barbu, *Cercetările arheologice preventive din anul 2022 de la Hărău – Pe Șag, km 60+060 al DJ107A (com. Hărău, jud. Hunedoara)*, la

Sesiunea anuală „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană” a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București, București, 27-29 martie 2024.

16. Ioan Alexandru Bărbat, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin-Daniel Țuțuianu, Marius Gheorghe Barbu, *Cercetările arheologice preventive din anul 2022 de la Homorod – Pe Poduri, km 31+350 – 31+500 ai DJ107A (or. Geoagiu, jud. Hunedoara), la Sesiunea anuală „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană” a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București, București, 27-29 martie 2024.*

17. Cristina Mitar, Ioan Alexandru Bărbat, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, Antoniu Tudor Marc, *Rezultatele preliminare ale diagnosticului arheologic intruziv de la Rușor, com. Pui, jud. Hunedoara, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, Târgu Mureș, 29-31 mai 2024.*

18. Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, *Cercetarea arheologică preventivă de la Deva – Str. Aurel Vlaicu, nr. 64. Descoperiri din epoca bronzului și evul mediu, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, Târgu Mureș, 29-31 mai 2024.*

19. Nicolae Cătălin Rișcuța, Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, *Diagnostic arheologic intruziv la Băcia, com. Băcia, județul Hunedoara, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, Târgu Mureș, 29-31 mai 2024.*

20. Ioan Alexandru Bărbat, Cristina Mitar, Costin Daniel Țuțuianu, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, *Un nou sit arheologic aparținând orizontului toartelor pastilate în jumătatea de sud a jud. Hunedoara, la Sesiunea Științifică Anuală dedicată Zilei Naționale a României „Unitate, Continuitate și Independență în Istoria Poporului Român”, Alba Iulia, 21–22 noiembrie 2024.*

21. Cristina Mitar, Costin-Daniel Țuțuianu, Ioana Lucia Barbu, *Date preliminare ale diagnosticului arheologic de la Sântămăria de Piatră, oraș Călan, județul Hunedoara, la Sesiunea Științifică Anuală dedicată Zilei Naționale a României „Unitate, Continuitate și Independență în Istoria Poporului Român”, Alba Iulia, 21–22 noiembrie 2024.*

22. Mihaela-Maria Barbu, *Așezarea eneolitică de la Mintia – Gerhat în lumina analizei materialului litic cioplit, la Sesiunea Națională de Comunicări Științifice a Muzeului Județean Argeș - Cumpăna, 23-25 octombrie 2024.*

23. Oana Cornelia Tutilă, *Cercetări preventive în așezarea romană de la Uroj, județul Hunedoara, la Simpozionul Național Arheologie și existență. In honorem Doina Benea, Timișoara, 6-8 iunie 2024.*

24. Ioan Alexandru Bărbat, Claudiu Purdea, Raluca Kogălniceanu, Cristinel Plantos, Costin Daniel Țuțuianu, Andrei Melincianu, *Cercetări arheologice preventive la Șura Mică - „Strada Fabricii”, jud. Sibiu. Rezultate preliminare, la Sesiunea de*

Comunicări Științifice „Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania”, Ediția XVI-a, Sebeș, 27 septembrie 2024.

25. Cristina Mitar, *Despre podul roman de la Ciopeia, județul Hunedoara, la Sesiunea Națională de Comunicări Științifice a Muzeului Județean Argeș - Cumpăna,* 23-25 octombrie 2024.

26. Nicolae Cătălin Rișcuța, Cristina Rișcuța, *Topoare preistorice din metal, recent intrate în colecția arheologică a MCDR Deva, la Sesiunea anuală „Metodă, teorie și practică în arheologia contemporană” a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, organizată în colaborare cu Biblioteca Academiei Române - Cabinetul Numismatic și Muzeul Municipiului București,* București, 27-29 martie 2024.

27. *Simpozionul Național „PETRODAVA”,* ediția a V-a Piatra-Neamț, 26-28 iunie 2024, *Restaurarea patrimoniului mobil pe suport anorganic. Studiu de caz (Popițiu Ioana)*

28. *Simpozionul național „Restaurarea – o poveste ascunsă în vitrină”,* 3 octombrie 2024, Muzeul Național Brukenthal, Sibiu. *Restaurarea și conservarea patrimoniului mobil pe suport anorganic. Studiu de caz (Popițiu Ioana); Restaurarea obiectelor din cupru. Studiu de caz (Beceanu Mihaela)*

29. *Sesiunea internațională „Repere culturale in context muzeal” -* Timișoara, 18-28 septembrie 2024. *Considerații asupra restaurării patrimoniului mobil pe suport anorganic. Studiu de caz (Popițiu Ioana); Restaurarea unor obiecte dacice din fier (Preda Simona); Vase inedite aparținând epocii bronzului târziu (Burz Carmen, Legrand Flavius-Ioan); Starea de conservare a castelelor hunedorene (Rus Marius-Gabriel); Restaurarea unui volum de sec. XVIII – Ceaslov 1768 (Bogdan Luminița); Considerații asupra conservării preventive a materialului arheologic pe suport anorganic (Urechiat Grigore- Adrian)*

30. *Școala de vară de restaurare - ediția a VII-a,* 6 - 11.06.2024 (Popițiu Ioana, Burz Carmen, Preda Simona, Legrand Flavius-Ioan, Bogdan Luminița)

31. Mihaela Simion, M. Gh. Barbu, I. Bocan, Cătălina Mihaela Neagu, D. Vleja, C. D. Țuțuianu, Ioana Barbu, Mihaele Maria Barbu, Oana Tutilă, I. Al. Bărbat - *Micia. Campania 2022. Sector N-E Amfiteatru (Mihaela Simion); Sector castrul roman (Marius Barbu, în Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, Ediția LVIII, Târgu-Mureș,* 29-31 mai 2024.

32. M. Gh. Barbu, G. Băeștean, I. Al. Bărbat, C. D. Țuțuianu, Ioana Barbu, Mihaela Maria Barbu, A. T. Marc, Romică Pavel, Angelica Bălos, A. Gonciar – *Rapoltu Mare „La vie”. Campania 2023, în Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, Ediția LVIII, Târgu-Mureș,* 29-31 mai 2024.

33. *Marius Gheorghe Barbu, Locuirea romană de la Rapoltu Mare – La Vie, în Etnosinteze și Ecosinteze carpatine, ediția a 54-a, Pitești - Cumpăna,* 23-25 oct. 2024.

34. Participare la conferințe internaționale, naționale, mese rotunde și workshopuri organizate de instituții de învățământ superior (Universitatea „Constantin

Brâncuși” din Târgu Jiu în colaborare cu Institutul Patrimoniului din Chișinău; Institutul de Cercetare, Dezvoltare și Inovare din Târgu Jiu; Centrul de Cercetare, Documentare și Promovare „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu) și de Liceul Tehnologic „Mediensis” din Mediaș (Gherghina Boda: 6; Dumitru-Cătălin Rogoianu: 10).

34. Adrian Căsălean – București 27-29 martie 2024, *Sesiunea anuală a Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”*, cu comunicarea „*Metodă, Teorie și Practică în Arheologia Contemporană*”.

35. Georgeta Deju – 9-10 mai 2024, Deva, *Conferința internațională „Avram Iancu 200 de ani de la naștere. Omul, contemporanii, epoca”*, cu comunicarea *Însemnări cu conținut istoric referitoare la Revoluția de la 1848-1849: cărți românești vechi din colecții hunedorene (I)*.

36. Daniel I. Iancu – 9-10 mai 2024, Deva, *Conferința Internațională Avram Iancu - 200 de ani de la naștere. Omul, contemporanii, epoca*, unde am prezentat lucrarea *Statuia lui Avram Iancu. Aspecte din arhivă și din presa vremii, discuții și contributory*.

37. Adrian Căsălean – Žilina, Slovacia, 14-17 mai 2024, *Simpozionului internațional „The Celts/Keltove”*;

38. Monica Dușan, 31 mai, 2024, Crișcior, Hunedoara, *Simpozionul „Avram Iancu-eroul aflat între istorie și mit”*, cu lucrarea *Avram Iancu în grotă de la izvoarele Crișului Alb*.

39. Adriana Adam, 31 mai, 2024, Crișcior, Hunedoara: *Simpozionul „Avram Iancu-eroul aflat între istorie și mit”*, cu lucrarea *Nicolae Begnescu-fapte și momente ale istoriei*.

40. Georgeta Deju – 10 august 2024, Săcărâmb, *Simpozionul „Protopopul Vasile Coloși (1779-1814) de la Săcărâmb, un corifeu al Școlii Ardelene”*, ed. a VII-a, cu comunicarea *Însemnări despre Revoluția de la 1848-1849 de pe cărți românești vechi (II)*.

41. Daniel I. Iancu — 27 septembrie 2024, Sebeș, *Sesiunea de comunicări științifice „Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania”*, ediția a XVI-a, secțiunea *Istorie*, cu comunicarea *Istoria prin imagini. Din ilustrațiile revistei Cosânzeana de la Orăștie*.

42. Daniel I. Iancu – 15 noiembrie 2024, Cluj-Napoca, *Conferința științifică Text și imagine în cartea românească veche. Confluențe europene*, cu comunicarea *Viniere și ilustrații apărute în revista Cosânzeana, tipărită la Orăștie între 1911-1915*.

43. Georgeta Deju – 13 decembrie 2024, *Sesiunea anuală de comunicări științifice „Științele socio-umane la începutul mileniului III”*, ediția a XVII-a, organizată sub egida Academiei Române de Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu, cu comunicarea *Din cărțile și scrisorile familiei de zugrăvi Oprușan*.

➤ Program expoziții temporare

Programul costă în realizarea evenimentelor expoziționale care oferă publicului vizitator posibilitatea de a cunoaște în principal valoarea patrimonială a colecțiilor de specialitate din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

• Proiecte în cadrul programului expoziții temporare:

- Lunar - Proiectul „Exponatul Lunii”
- expoziția „Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu”, 4 ianuarie - 31 august 2024, Deva
- expoziția temporară „Aspecte din viața beduinilor”, Ianuarie – Martie 2024, Orăștie
- expoziția temporară „Alianța polono-română în perioada interbelică”, 13 martie-13 aprilie 2024, Deva
- expoziția temporară „Puncte de Vedere”, 14 martie 2024, Orăștie
- expoziția temporară „Aspecte din industria casnică textilă hunedoreană”, aprilie - septembrie 2024, Orăștie
- expoziția eveniment „Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”, 25 aprilie – 25 august 2024, Deva
- expoziția „Interior zărăndean-utilitate și simț artistic”, 18 mai 2024, interiorul casei tradiționale Brad (Noaptea Muzeelor)
- expoziția temporară de pictură „Paint it Black”, 28 august – 13 noiembrie 2024, Deva
- „Ipostaze în creația artistului Marcel Olinescu”
- expoziția temporară „Miros de pâine caldă. Pâinea în epoca regatului dac”, 12 septembrie 2024, Zalău (colaborare a CSt I.V. Ferencz)
- Perspective artistice ale arheologiei”
- „50 de ani de arheologie hunedoreană în imagini”
- expoziția temporară „Șoimăritul între tradiție multimilenară și Patrimoniu Spiritual UNESCO”, 23 septembrie 2024 (-martie 2025), Deva
- „800 de ani de la atestarea documentară a municipiului Orăștie”;
- expoziția temporară „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, 24 octombrie – 24 noiembrie 2024, Deva
- expoziția temporară itinerantă „Cum respiră pământul”, 3 – 14 noiembrie 2024, Deva
- expoziția temporară de artă bizantină „Zilele icoanei”, 16 noiembrie – 13 decembrie 2024, Deva (Vechi cărți românești de școală)
- expoziția de restaurare „Restituiri Istorice 2024”, Deva, 29.11.2024 - 31.12.2025 (Obiecte restaurate în anul 2024 în laboratorul de restaurare al MCDR)
- expoziția de fotografie „Salonul de iarnă al membrilor AAFH”, Ediția a VIII-a, Deva, 14 decembrie 2024.

- **Proiecte culturale promovate online**

În perioada de referință s-a asigurat în permanență activitatea de promovare și mediatizare prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, profil Instagram, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo), Museums of the World, Google Arts and Culture, precum și prin intermediul presei scrise sau online, după cum urmează:

- 4 ianuarie 2024, ora 11.00, să participați la vernisajul expoziției „Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu” - <https://www.replicahd.ro/sculpturi-realizate-de-ioan-seu.../>

- 15 ianuarie 2024, celebrarea Zilei Culturii

- 17 ianuarie 2024, prezentare catalogul de expoziție, „Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu” scris de dr. Diana Loredana Pantea, muzeograf Secția de Istorie și Artă a MCDR și curatorul expoziției

- 19 ianuarie 2024, prezentare expoziție Cetatea Deva, 750 de ani cde la prima atestare documentară(dr. Ionuț Codrea, arheolog MCDR)

- 23 Ianuarie 2024, „Ziua Unirii Principatelor Române celebrată la Muzeu” - masă rotundă, organizată de specialiștii Secției de Istorie și Artă a MCDR, împreună cu elevii și profesorii de istorie de la Liceul de Arte „Sigismund Toduță” Deva, în cadrul căreia se va ține o lecție deschisă de istorie referitor la Unirea de la 1859

- 23 ianuarie 2024, lecție de istorie susținută de dr. Daniel Iancu, cercetător științific MCDR

- 24 ianuarie 2024, Reflectarea Unirii de la 1859 în presa internațională, articol publicat de Dr. Daniel I. Iancu, Cercetător științific III, MCDR

- 26 ianuarie 2024, prezentare expoziție „Aspecte din viața dacilor din Munții Orăștiei” (dr. Cristina Bodó, Cercetător Științific în cadrul MCDR, este cea care a conceput și alcătuit această expoziție)

- 29 ianuarie 2024, serie de povestiri despre OMUL Avram Iancu, ep. 1 „Când a venit în lume Avrămuț” (texte redactate și scrise de către Monica Dușan, muzeograf la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad)

- 2 Februarie 2024, prezentare expoziție „Piese reprezentative din colecția de Arheologie a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva” (Curatorul expoziției: dr. Nicolae Cătălin Rișcuța, Șef Secția Arheologie MCDR, împreună cu specialiștii în arheologie ai Muzeului)

- 5 februarie 2024, „Ziua Internațională a Cititului Împreună ZICI, Atelier de lectură . La atelier, vor fi elevii Clasei a II-a A, din cadrul Liceului cu Program Sportiv „Cetate” Deva, coordonați de profesor învățământ primar, d-na Veronica Ștefan. (din partea muzeului, dr. Georgeta Deju, Șef Secția de Istorie și Artă)

- 6 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 2 „Copilăria lui Avrămuț”

- 8 februarie 2024, „Piese reprezentative din colecția de Arheologie a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva”, prezentare carte
- 8 februarie 2024, prezentare Sursa video: Replica InfoHD despre Ziua Cititului Impreună
- 9 februarie 2024, prezentare expoziție tezaur „Matrița din bronz de la Sarmizegetusa Regia (curatorul C.S. dr. Cristina Bodó, MCDR).
- 12 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep 3, „Avram Iancu la școală”
- 13 februarie 2024, a treia întâlnire bilaterală din cadrul proiectului „Capitala Daciei - Muzeu Viu al Patrimoniului Cultural European” derulat de Consiliul Județean Hunedoara, în parteneriat cu Møre og Romsdal Council, Norvegia și Fundația Mihai Eminescu Trust, Sighișoara.
- 14 februarie 2024, sesiune de discuții între partenerii proiectului „Capitala Daciei - Muzeu Viu al Patrimoniului Cultural European”
- 16 februarie 2024, prezentare expoziție tezaur „Obiecte de tezaur din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva” (expoziție realizată de: dr. Oana Tutilă, dr. Iosif Vasile Ferencz, conservator Adrian Stroia, Viorel Papp, curatorul permanent fiind Adrian Stroia.)
- 19 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 4 „Copilul de moț pornit în lume să învețe carte. Avram Iancu la Zlatna”
- 21 februarie 2024, prezentare „Atelier de confecționare a mărtișoarelor” eveniment organizat la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie a MCDR
- 23 februarie 2024, prezentare expoziție „Restituiri Istorice – 2023” (expun specialiștii Laboratorului de Restaurare ai MCDR)
- 26 februarie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 5, „Avram Iancu nepotul lui Horea”
- 1 martie 2024, prezentare expoziție „Ceramica fină de Batiz din patrimoniul Muzeului din Deva” (curatorii expoziției dr. Diana Loredana Pantea, muzeograf și dr. Georgeta Deju, șef-serviciu Secția de Istorie și Artă).
- 4 martie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 6 „Iancu la Târgu Mureș”
- 5 martie 2024 - redeschiderea expoziției Lapidarium
- 7 martie 2024, elevii Liceului de Arte „Sigismund Toduță” Deva, împreună cu doamna prof. Marinela Iosub au participat la prezentarea „Evoluția statutului femeii de-a lungul istoriei, din cele mai vechi timpuri până azi”
- 11 martie 2024, Institutul Polonez din București în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, anunț expoziția temporară „Alianța polono-română în perioada interbelică”, organizată la Deva în perioada 13 martie - 13 aprilie 2024 (eveniment organizat de către Compartimentul de Cercetare și Documentare în Studii Culturale)
- 12 martie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 7 „Marea Adunare de la Blaj din 15 mai 1848”

- 13 martie 2024, anunț vernisaj expoziție Alianța polono-română în perioada interbelică”, azi , la ora 11.00, în Sala Șemineului, Palatul Magna Curia Deva

-13 martie 2024, foto Vernisajul expoziției „Alianța polono-română în perioada interbelică”, azi, 13.03.2024, Palatul Magna Curia Deva (Compartimentul de Cercetare și Documentare în Studii Culturale al MCDR, dr. Gherghina Boda și dr. Cătălin Rogojanu, curatorii expoziției)

- 13 martie 2024, anunț vernisaj al unei alte expoziții, expoziția de fotografie „Puncte de Vedere”, organizată la Orăștie, în clădirea fostei Sinagogi, situată pe Strada Cetății, nr. 1.

- 14 martie 2024, vernisaj expoziția de fotografie „Puncte de Vedere”, organizată de Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie, parte a MCDR, în colaborare cu Asociația Artiștilor Fotografi Hunedoreni (AAFH) (Curatorii expoziției sunt: dr. Mihai Căstăian, Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie, dr. Daniel I. Iancu, MCDR și Grigore Roibu, președinte AAFH)

- 15 martie 2024, prezentare expoziție „Natura statică în Colecția de Artă Plastică a Muzeului din Deva”

- 15 martie 2024 foto despre expoziția de fotografie „Puncte de Vedere”

- 19 martie anunț despre „Conferința Ospitalității - Turism Creativ. Viziune în Comunitate”, organizată de Deva360

- 19 martie 2024, Avram Iancu, OMUL, povestiri, ep. 8 „Iancu la Câmpeni”

- 20 martie 2024 prezentare eveniment Brad, sâmbătă 23 martie, începând cu ora 11.00, la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie, unde, într-un cadru extrem de plăcut, veți putea asculta, deopotrivă versuri din creațiile literare ale marilor poeți români și cele ale poezilor locali.

Vor fi acolo, pe lângă colegele noastre, membrii ai Clubului „Dialogul Artelor” din Brad și elevi ai Școlii Gimnaziale „Mircea Sântimbreanu” din Brad, însoțiți de doamna profesor învățământ primar, Nadina Guga.

- 22 martie 2024, prezentare eveniment ieri, 21 Martie 2024, Magna Curia a fost gazda unui eveniment de excepție, pus la cale de Deva360: „Conferința Ospitalității. Turism Creativ. Viziune în Comunitate”

- 25 martie 2024 fotografiile din timpul evenimentului „Conferința Ospitalității. Turism Creativ. Viziune în Comunitate”

- 25 martie 2024, vizită elevii clasei a VII-a B a școlii gimnaziale Dr. Aurel Vlad” din Orăștie. Invitați la un alt eveniment, la Palatul Copiilor, au decis să treacă și pe la muzeu, unde au fost primiți cu mare plăcere de colegii noștri, dr. Cătălin Rogojanu și dr. Cristina Mitar

- 27 martie 2024, Avram Iancu, OMUL ep. 9 „Avram Iancu - Gândurile unui moț. Pregătiri de luptă”

- 29 martie 2024, prezentare expoziție „Trecut și prezent în natura hunedoreană”

- 29 martie 2024, elevii clasei a IV-a B de la Colegiul National Pedagogic „Regina Maria”, însoțiți de doamna profesor Claudia Giorgiana Dan, au venit la

muzeu, pentru a afla cât mai multe informații despre restaurarea unui artefact, în proiectului „O privire spre trecut...Un pas spre viitor” (coord. doamnele profesor Claudia Giorgiana Dan și profesor Anca Borită). Colegii noștri de la Secția de Restaurare, Investigații și Conservare i-au ghidat pe cei mici prin lumea fascinantă care este laboratorul de restaurare.

- 1 aprilie 2024 prezentare nou proiect Istoria altfel. La muzeu”, a debutat vineri, 29 martie, cu participarea elevilor de la Liceul Tehnologic "Grigore Moisil" Deva, însoțiți și coordonați de d-na profesor Șortan Joca Violeta.

Elevii clasei a X-a B, profilul turism, au participat la desfășurarea modulului „Patrimoniul turistic, lecția – Muzeul – obiectiv turistic cultural!”

- 1 aprilie 2024, Avram Iancu-Omul ep. 10 „Povestiri”

- 9 aprilie 2024, prezentare vizită Asociația culturală din Timișoara, ARIERGARDA, care promovează patrimoniul local și regional prin literatură, muzică și turism, a ajuns la muzeu, sâmbăta trecută, în 6 Aprilie, cu un grup de turiști, într-o excursie tematică, „Famiile nobile în Hunedoara medievală”

- 10 aprilie reminder expoziție „Alianța polono-română în perioada interbelică”

- 12 aprilie 2024, prezentare expoziția „140 de ani de la înființarea Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara” (Curatorul expoziției este dr. Cristina Bodó, cercetător științific, Secția de Arheologie a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva,)

- 16 aprilie 2024, Avram Iancu - Omul ep.11 „Iancu ascuns în huda de la izvoarele Crișului Alb”

- 18 aprilie 2024, prezentare eveniment Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad, colega noastră Monica Dușan pregătește, din nou, o activitate minunată, în apropierea Sărbătorilor Pascale! Este vorba de un „Atelier de împistrire a ouălor”, începând cu marți, 23 aprilie, fiind deschis până vineri 26 aprilie

- 19 aprilie 2024 prezedntare expoziție „Dantela: Răbdare, Îndemânare, Rafinament” în care pot fi admirate piese de dantelărie, realizate manual, „de toate felurile și mărimile cu un decor de o varietate nepuizabilă: margini late cu colți pentru cearșafuri, lați de dantelă pentru fețe de masă, pentru margini de ștergere, perini sau merindare”, „dantelele frumoase ce împodobeau piesele costumului popular, ferestrele casei, uneori și pereții”, provenite din zona Zarandului, obiecte care „ne leagă strâns de mamele, bunicile și străbunicele noastre, având alături de valoarea lor decorativă, utilitară și artistică, o valoare sentimentală deloc de neglijat” (inf. muzeograf Monica Dușan).

- 22 aprilie 2024, anunț pentru Expoziția - eveniment „ Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”. Organizatori: Muzeul Civilizației Dacice și Romane în parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a României. Vernisaj: joi, 25 aprilie 2024, ora 12:00, Palatul Magna Curia, Deva. Deschisă în perioada: 25 aprilie 2024 – 14 iulie 2024. Curatorii expoziție: Georgeta Deju (Muzeul Civilizației Dacice și Romane), Raluca Mălăncioiu (Muzeul Național de Istorie a României)

- 24 aprilie zilele de joi și vineri, 18-19 aprilie 2024, în ambianța Muzeului Satului Bănățean, 11 meșteri populari hunedoreni și-au demonstrat măiestria în fața publicului timișorean. Au fost coordonați de Monica Dușan, muzeograf la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, care a și organizat un mic atelier în care au fost încondeiate ouă

- 24 aprilie 2024, Expoziția temporară „Aspecte din industria casnică textilă hunedoreană” prezintă publicului o evoluție istorică a tehnicilor de țesut, din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre. Fibrele, animale sau vegetale, prelucrate, în mod special, cu ajutorul unor instrumente și tehnici variate căpătau forma țesăturilor folosite drept îmbrăcăminte sau cu alte utilități practice. Vopsitul folosea coloranți naturali iar maniera de ornamentare distingea diversele comunități. Țesăturile casnice, foile de perete, covoarele întregesc tabloul general în care piesele cele mai reprezentative, frumoase și delicate, se află în costumele populare. Expoziția este deschisă în perioada Aprilie – Septembrie 2024 la Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie. Șef serviciu Dr. Mihai Căstăian

- 25 aprilie 2024, Imagini de la vernisajul expoziției „Omagiu Avram Iancu. 200 de ani de la naștere”

- 26 aprilie vizita delegației provinciei Shaanxi, Republica Populară Chineze

- 28 aprilie 2024, elevii participanți la Olimpiada Națională de limba engleză organizată în aceste zile la Deva au vizitat astăzi muzeul nostru

- 29 aprilie 2024, săptămâna 22-28 aprilie 2024 a fost plină de animație la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva. Intervalul a coincis cu desfășurarea evenimentelor: Săptămâna Școala Altfel, Săptămâna Verde și proiectul „Istoria Altfel. La muzeu”

- 30 aprilie 2024, Universitatea de Vest din Timișoara, împreună cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva organizează în perioada 12-19 mai cea de a treia ediție a Școlii non-formale de arheologie interdisciplinară din Valea Alunului. Experiența personalului de specialitate, Cercetător Științific II Dr. Iosif Vasile Ferencz și Arheolog IA Dr. Marius Barbu din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva aduce un plus de valoare evenimentelor.

- 9 mai 2024, Conferința Internațională Avram Iancu

- 13 mai 2024, popularizare permanentă a evenimentului din 25 aprilie 2024: expoziția-eveniment „Omagiu Avram Iancu: 200 de ani de la naștere”, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane, rodul unui parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a României. Exponatele evocă figura eroului național Avram Iancu, dar și pe a altor participanți la evenimentele din 1848-1849. Echipa de realizare a expoziției a cuprins specialiști ai ambelor instituții. Astfel, de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva: Georgeta Deju, Viorel Papp, Adrian Stroia, Costin Țuțuianu, Călin Ștefan, Luana Stâncel, Ion Bianga, Constantin Posteuca iar de la Muzeul Național de Istorie a României: Raluca Mălăncioiu, Flavius Roaită. Expoziția poate fi vizitată până în 14 iulie 2024.

- 14 mai 2024, Universitatea de Vest din Timișoara în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva și Fundația Dacica, organizează în perioada 12-19 mai 2024 Școala non-formală de arheologie interdisciplinară din Valea Alunului, jud. Hunedoara. Între activități se vor număra prelegeri, ateliere practice și vizite la obiectivele arheologice din zona Munților Șureanu și Munții Metaliferi. Beneficiarii evenimentului cultural-didactic vor fi studenții din anul întâi, doi și trei, precum și cei de la programul de master, care au ales să se specializeze în arheologie în cadrul Facultății de Litere, Istorie și Teologie, în cadrul Universității de Vest. Organizatorii urmăresc sporirea gradului de cunoștințe aplicate ale studenților, cu privire la civilizația dacică, modul de viață al dacilor și monumentele cele mai importante din zonă.

- 17 mai 2024, Proiectul „Istoria altfel. La muzeu” continuă. Elevii claselor a VIII-a de la Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” au avut parte de o călătorie în timp unde, însoțiți de colegul nostru, au povestit despre istoria banilor și rolul acestora de-a lungul vremii.

- 28 mai 2024, vizionare film „The movie must go on... la muzeu”, prin Interact Club a fost organizată o nouă seară de proiecție de film. De data aceasta tinerii au avut parte de mega filmul Bohemian Rhapsody, dedicat vieții genialului Freddie Mercury și legendarei trupe britanice de rock, Queen. We will rock you!

- 29 mai 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu Liceul de Arte „Sigismund Toduța” organizează începând cu data de 03.06.2024, ora 10.00 la sediul muzeului „Școala de vară de Restaurare”, ediția a - VII-a. În acest an, vor fi prezenți elevi de la Liceul de Arte „Sigismund Toduța” – clase de ceramică (clasa XI și a XII-a), coordonați de prof. Ana Iancu și bibl. Bocșe Loredana iar acțiunea se desfășoară pe o perioadă de 6 zile în laboratoarele MCDR Deva.

- 30 mai 2024, prezentare Proiectul „Istoria altfel. La muzeu” merge mai departe .Elevii clasei a VIII-a C de la Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”, însoțiți de colegul nostru au continuat poveștile despre istoria banilor.

- 31 mai 2024, anunț - invitație intrare liberă pentru copii de „1 iunie”

- 3 iunie 2024, în zilele de 31 mai și 1 iunie, Muzeul Satului Bănățean din Timișoara împreună cu Centrul de Cultură și Artă al județului Hunedoara și Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva au organizat pentru copii din Timișoara două noi ateliere creative. Evenimentele prilejuite de ziua copilului l-au avut în centru pe domnul profesor Mircea Lac, dascăl a cărui activitate se întinde pe parcursul multor decenii. Pe parcursul întregii activități a îndrumat, cu răbdare și dăruire numeroase generații de elevi. Domnia sa este unul dintre puținii dascăli de arte tradiționale din România căruia i s-a acordat în anul 2018 titlul onorific de „tezaur uman viu” de către Ministerul Culturii, pentru contribuțiile decisive în domeniul salvagărdării, păstrării și transmiterii patrimoniului cultural imaterial

- 3 iunie 2024 - Deschiderea oficială a „Școlii de vară de Restaurare” , Ediția a VII-a

- 4 iunie 2024, Artele în dialog, la a doua ediție a evenimentului „Carusel Artistic”, la Brad. Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, în parteneriat cu Centrul pentru Pace și Prevenirea Violenței (CPVP) și Clubul „Dialogul Artelor” din Brad, organizează sâmbătă, 8 iunie 2024, de la ora 11.00, în curtea Muzeului de Istorie Locală și Etnografie din Brad, a doua ediție a evenimentului „Carusel Artistic”. Manifestarea reunește, în cadrul unor ateliere interactive, artiști plastici, scriitori, meșteri populari și momente de dans sub îndrumarea unui coregraf.

- 5 iunie 2024, „Școala de vară de Restaurare” - Ziua a 2-a fotografii

- 5 iunie 2024 - „Școala de vară de Restaurare” - Ziua a 3-a fotografii

- 7 iunie 2024, Palatul Magna Curia- Muzeul Civilizației Dacice și Romane participă la Târgul European al Castelelor, în 7-8 iunie, ediția a IX-a, la Castelul Corvinilor

- 8 iunie 2024, postare <https://www.gohunedoara.com/list/viziteaza-in-hunedoara/muzee/sarmizegetusa/muzeul-de-arheologie-sarmizegetusa-incursiune-in-lumea-romana-de-la-ulpia-traiana/?fbclid>

- 9 iunie 2024, Caruselul artistic a început! Cultura contează! Vă așteptăm la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad

- 10 iunie 2024, s-a încheiat cu succes ediția a-VII-a a Școlii de vară de Restaurare. Felicităm colectivul de restauratori ai MCDR Deva: Popițiu Ioana, Burz Carmen, Preda Simona, Bogdan Luminița, Legrand Flavius. Mulțumim sponsorilor cu ajutorul cărora s-a desfășurat acțiunea în bune condiții: „Prăvălia cu Amintiri și AXE DESIGN”

- 10 iunie 2024, „Caruselul artistic” a adus multă veselie la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, sâmbătă, 8 iunie 2024! Am jucat țarina de la Abrud, am învățat să cântăm la tulnic și am dansat pe ritmuri moderne antrenați de trupele de dans „Step by step” și „Let’s Dance”, instruite de coregraful Valentina Lorinți.

- 11 iunie 2024, anunț Muzeul din Deva parte din „Zilele Europene ale Arheologiei” și Ziua Porților Deschise pe Șantierul Arheologic Rapoltu Mare – *La Vie*, jud. Hunedoara, vineri, 14 iunie 2024, orele 9.00-16.00

- 13 iunie 2024, Zilele Europene ale Arheologiei

- 14 iunie Zilele europene ale arheologiei - Ziua Porților Deschise pe Șantierul Arheologic Rapoltu Mare – *La Vie*

- 14 iunie 2024, Concert de pian la muzeu, susținut de elevii Cercului de pian din cadrul Palatul Copiilor Deva coordonați de d-na profesoară Cornea Cristina, cu prilejul Zilei Eroilor

- 14 iunie 2024, Muzeul Național de Artă Contemporană găzduiește expoziția „Răsucirea. Triumful provinciei, amurgul imperiilor”, între 13 iunie 2024 și 10 noiembrie 2024. Suntem onorați să anunțăm că Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva participă la expoziție cu 7 obiecte din patrimoniul său ce acoperă vasta lume a Preistoriei și Istoriei Antice. Neoliticul, Antichitatea dacică și romană sunt reflectate prin cele 7 piese ce reprezintă o greutate pentru războiul de țesut, brățara de gleznă cu semi-ove, din bronz, elemente arhitectonice (calotă semi-sferică decorată,

fragment de capitel corintic, două fragmente de coloane romane), relieful mitraic (Mithras Tauroctonus) din marmură. Evenimentul este organizat la parter și în Sala de Marmură a Muzeului Național de Artă Contemporană.

- 17 iunie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, la invitația Primăriei orașului Geoagiu, a participat duminică, 16 iunie 2024, la evenimentul de omagiere a celui dintâi zburător al Ardealului, Aurel Vlaicu. Evenimentul a avut loc la Complexul Memorial „Aurel Vlaicu” din satul natal al inginerului, sat care astăzi îi poartă numele.

- 17 iunie 2024, anunț eveniment: Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, instituție de cultură aflată în subordinea Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu membrii Clubului „Dialogul artelor” din Brad, organizează miercuri, 19 iunie 2024, ora 12, la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie din Brad, manifestarea cu titlul „Iancu în spirala timpului”, ca un omagiu adus eroului la împlinirea a 200 de ani de la naștere.

- 19 iunie 2024, eveniment pentru 21 iunie 2024, Institutul de Cercetare Dezvoltare și Inovare din cadrul Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu în colaborare cu Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău, Universitatea din Kragujevac, Serbia, Universitatea Națională „Iuri Fedkovych” Cernăuți, Ucraina, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău, Universitatea de Stat „Ion Creangă” Chișinău, Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva și Facultatea de Management Hotelier și Turism Vrnjačka Banja, organizează conferința internațională „Identitate, Tradiție și Interferențe Culturale. Simbolistica Iei”.

- 20 iunie 2024, imagini de la manifestarea cu titlul „Iancu în spirala timpului”. La Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva prin Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, Avram Iancu a fost omagiat la 200 de ani de la naștere. Au citit din creațiile proprii dedicate eroului, următorii scriitori brădeni: Nicu Crepcia, Ileana Cornelia Neaga, Florin Faur, Cornelia Marta (Maria Oprea), Mărtica Roșca, Letiția Jula, Salvina Pașca, Monica Dușan, precum și elevii Școlii Gimnaziale „Mircea Sântimbreanu” Brad, coordonați de doamna profesoară Nadina Guga.

- 5 iulie 2024, articol Go Hunedoara despre matruța de la Sarmizegetusa

- 20 iulie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva împreună cu Universitatea de Vest din Timișoara și Institutul de arheologie Vasile Pârvan din București organizează șantierul arheologic Ardeu-Cetatuie și în acest an

-17 iulie 2024, Anunț Festivalul (De)vară, 1-4 August 2024

- 26 iulie 2024 perioada de vizitare pentru expoziția „Omagiu. Avram Iancu. 200 de ani de la naștere” se prelungește până în data de 25 august 2024

- 30 iulie 2024, anunț eveniment Festival DEVARă - piesă teatru

- 31 iulie 2024, anunț prelegere Festival DEVARă

- 2 august 2024, Prima seară a acestei ediții a Festivalul DEVARă s-a încheiat cu spectacolul de teatru „Adevărata poveste a Spânului” cu și de Cristina Bordeanu și filmul „Amsterdam”

- 3 august 2024, a doua seară a Festivalul DEVARă a continuat cu proiecția filmului documentar intitulat „The King” și s-a încheiat cu o prelegere „Familia Regală română și începuturile sporturilor în România” prezentată de Istoricul Nicolae Pepene.

- 3 august 2024 prezentare prelegere Festivalul DEVARă

- 4 august 2024, a treia zi a Festivalului DEVARă ne-a purtat înapoi în timp, la începuturile aviației civile române, prin prelegerea: Regalitatea și aviația civilă din România a invitatului de excepție dr. Daniel Nazare. Seara la muzeu s-a încheiat cu proiecția filmului documentar The Lost Leonardo, 2021

- 5 august 2024, ultima zi a Festivalului DEVARă a culminat la muzeul nostru cu prelegerea: Viața cotidiană la Curtea Regală a României: mese și meniuri regale (1866-1930) susținută de invitat dr. Ștefania Dinu, director științific Muzeul Național Cotroceni.

- 20 august 2024, anunț Complexul Memorial „Aurel Vlaicu”, sâmbătă 31 august 2024, la cea de-a doua ediție a evenimentului „Noaptea Muzeelor la Sate”

Organizată de Rețeaua Națională a Muzeelor din România, inedita nocturnă muzeală urmărește descoperirea unui spațiu rural neștiut, din România, care adăpostește sute de case memoriale, muzee și colecții etnografice, cetăți, biserici monument istoric, colecții de artă religioasă etc., toate cu un excepțional potențial educativ.

- 26 august 2024, comunicat de presă și afiș „Noaptea Muzeelor la Sate”

- 27 august 2024, vernisaj expoziție de pictură „Paint it Black”, miercuri, 28 august 2024, ora 18.00, comunicat și afiș

- 29 august 2024, Complexul Memorial Aurel Vlaicu este și anul acesta gazda celei de-a doua ediții a evenimentului NOAPTEA MUZEELOR LA SATE. Vă așteptăm sâmbătă, 31 august, începând cu ora 18.00 să vizitați expoziția, iar Cuvântul de deschidere, momentul artistic și activitățile vor începe de la ora 19:00.

- 31 august 2024, vizionare în premieră documentarul „Aurel Vlaicu. Scene din spatele filmului”, documentar realizat de dr. Daniel I. Iancu, CS în cadrul Secției de Istorie și Artă a MCDR

- 31 august 2024, fotografii Noaptea Muzeelor la Sate 1.

- 31 august 2024, fotografii Noaptea Muzeelor la Sate 2.

- 1 septembrie 2024, fotografii Noaptea Muzeelor la Sate 3.

- 2 septembrie 2024, anunț conferință de presă eveniment „Micia Rediviva”

- 3 septembrie 2024, anunț eveniment „Micia Rediviva”

- 4 septembrie 2024, Cea de-a VI-a ediție a festivalului Micia Rediviva a debutat cu prezentarea proiectului CultMuse, finanțat de Uniunea Europeană prin Corpul European de Solidaritate, proiect realizat și implementat de Muzeul Național de Istorie a României prin coordonatorii Marius Neculae și Mihaela Simion. În cadrul proiectului colaborează 14 voluntari din Europa care își desfășoară activitatea la Muzeul Național de Istorie a României și pe situl arheologic Micia - Vețel, județul

Hunedoara. CultMuse evidențiază rolul muzeului în educația nonformală, rol care a câștigat mult în importanță și în România în ultimii ani.

- 6 septembrie 2024, Publicul iubitor de artă poate admira o nouă expoziție, Paint It Black, lucrările de pictură fiind semnate de către Dorina și Diana Pantea.

Pe simezele muzeului din Deva sunt expuse 44 de lucrări realizate în ulei și în acrilic pe pânză și hârtie, cu abordări ce variază de la compoziții figurative la expresionism abstract și suprarealism.

- 10 septembrie 2024 anunț vernisaj expoziție „Miros de pâine caldă. Pâinea în Epoca Regatului Dac”, în data de 12 septembrie 2024, la sediul Muzeului de Istorie și Artă din Zalău. Produsul muzeal este rodul colaborării Muzeului din Zalău, Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva și a Institutului de Arheologie și Istoria Artei, din Cluj-Napoca.

- 13 septembrie 2024, documentarul „Aurel Vlaicu. Scene din spatele filmului”, vizionat în premieră cu ocazia evenimentului Noaptea Muzeelor la Sate, 31 august 2024, la Complexul Memorial Aurel Vlaicu. Realizat de: dr. Daniel Iancu, cercetător științific și Raul Poenar.

- 18 septembrie 2024, Asociația Culturală Dél-Erdélyért, în parteneriat cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane, vă invită în data de 21 septembrie 2024 la Ziua Valorilor Culturale Maghiare din Județul Hunedoara.

- 19 septembrie anunț comunicat de presă expoziție Șoimăritul între tradiție milenară și Patrimoniul spiritual UNESCO

- 20 septembrie 2024, promovare și descriere expoziția „Răsucirea. Triumful provinciei, amurgul imperiilor” vă întâmpină încă dinainte de a intra în Muzeu. După cum poate ați observat, o serie piese de arheologie romană din perioada ocupării Daciei de către Imperiul Roman prezentate publicului în fața scărilor de acces în clădire. Acestea sunt, de fapt niște coloane și un capitel corintic din colonada forului vechi de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, orașul principal al acestei colonii, unde veți descoperi multe astfel de ruine. Vă recomandăm să priviți cu atenție aceste două fusuri de coloane: ele au o materialitate cu totul specială și emoționantă. Mulțumim pentru amabilitate celor de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, care a pus la dispoziție acest capitel corintic și fragmentele de coloană, aflate în colecția sa, pentru această expoziție.

- 20 septembrie 2024, anunț eveniment: Muzeul Civilizației Dacice și Romane împreună cu Asociația Terra Dacica Aeterna, filiala Deva și Primăria Comunei Balșa organizează prima ediție a Festivalului „Dava Fest – Ardeu”. 28-29 septembrie 2024.

- 22 septembrie 2024, nouă expoziție dedicată șoimăritului, pregătită de specialistul în domeniu, Dorin Cărăbeț, va putea fi vizitată din 23 septembrie 2024.

- 23 septembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în colaborare cu membrii Clubului „Dialogul artelor” din Brad, organizează sâmbătă, 28 septembrie 2024, ora 11, la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, manifestarea cu titlul „Omagiu satului zărăndean”.

- 24 septembrie 2024, Asociația Tattoo and Piercing România, sub egida Council of European Tattoo Associations, a acordat anul acesta „Certificat de Excelență” instituției noastre ca recunoaștere a activității în domeniu, Muzeul din Deva fiind printre puținele instituții culturale românești care a adus în prim plan istoria tatuajelor, intrând în familia europeană a celor care studiază și promovează tradițiile artei corporale.

- 25 septembrie 2024, Muzeul Național de Istorie a României și partenerii săi anunță organizarea unei prezentări a proiectului „Tradiție în lut – În siajul artiștilor ceramiști” și a catalogului „Revendicând Pământul”. 27 septembrie 2024, începând cu orele 11:00

- 26 septembrie 2024, prezentare cetate și festival Ardeu.

- 26 septembrie 2024 Video postat de Servus Hunedoara. Muzeul Civilizației Dacice și Romane împreună cu Asociația Terra Dacica Aeterna, filiala Deva și Primăria Comunei Balșa organizează prima ediție a Festivalului Dava Fest – Ardeu.

- 27 septembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a fost astăzi gazda proiectului „Tradiție în lut – În siajul artiștilor ceramiști”, proiect susținut și organizat de către Muzeul Național de Istorie a României și partenerii săi. Tot acum a fost prezentat și catalogul „Revendicând Pământul”. Scurta incursiune în arta ceramicii românești a fost susținută de Sergiu-Sorin Popescu, restaurator în cadrul Muzeului Național de Istorie a României.

- 27 septembrie 2024 video postat de Servus Hd despre Festivalul Dava Fest Ardeu

- 28 septembrie 2024, fotografii Festivalul Dava Fest Ardeu 1

- 28 septembrie 2024, fotografii Festivalul Dava Fest Ardeu 2

- 29 septembrie 2024, sâmbătă, 28 septembrie 2024, un nou spațiu expozițional, sub titlul „Interior zărăndean – utilitate și simț artistic- a fost pus la dispoziția vizitatorilor Muzeului de Istorie Locală și Etnografie din Brad, parte a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, în cadrul evenimentului numit „Omagiu satului zărăndean”. Este vorba despre căsuța din lemn din curtea muzeului, o casă de miner din Țebea construită la sfârșitul secolului al XIX-lea, care de acum este gata să primească pe cei dornici să-i afle povestea prezentată de Adriana Adam. Alese mulțumiri colegelor Monica Dușan și Adriana Adam care s-au ocupat de amenajarea interiorului.

- 1 octombrie 2024, fotografii Festivalul Dava Fest Ardeu 3

- 3 octombrie 2024, video Antena 3 știri

- 8 octombrie 2024, Prezentare expoziție expoziție Șoimăritul între tradiție milenară și Patrimoniul spiritual UNESCO

- 11 octombrie 2024, cu prilejul Zilei Naționale de Comemorare a Holocaustului un grup de elevi ai Școlii Gimnaziale „Hadrian Daicoviciu” din Orăștioara de Sus, sub îndrumarea profesorului de istorie Alin Bruzan, au vizitat Sinagoga din Orăștie. Elementele de arhitectură, tradiții culturale legate de comunitatea evreiască din Orăștie au fost prezentate de dr. Mihai Căstăian de la

muzeul orăștian. Tinerii au luat la cunoștință și aspectele dramatice ale Holocaustului populației evreiești și rome de pe teritoriul României într-un dialog pe tema genocidului și a suferinței umane. Conștientizarea unor astfel de episoade are ca scop împiedecarea în viitor a unor astfel de fapte.

- 13 octombrie 2024, fotografie muzeu

- 23 octombrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara și în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara, vernisează expoziția temporară „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, organizată de Institutul Polonez din București și Muzeul celui de-al Doilea Război Mondial din Gdańsk.

- 27 octombrie 2024, săptămâna 21-25 octombrie, fiind organizate Școala Altfel și Săptămâna Verde, peste 1200 de copii au vizitat muzeul nostru

- 29 octombrie 2024, Vernisajul expoziției temporare „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, organizată de Institutul Polonez din București și Muzeul celui de-al Doilea Război Mondial din Gdańsk, a avut loc în data de 24 octombrie 2024 la Muzeul Civilizației Dacice și Romane, în Sala Șemineului.

- 30 octombrie 2024, interviu Iosif Vasile Ferencz la emisiunea „În lumina adevărului” din 22 octombrie 2024

- 31 octombrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, vă invită duminică, 3 noiembrie 2024, ora 1200, să participați la vernisajul expoziției itinerante de fotografie „Cum respiră pământul”, eveniment ce se va desfășura în cadrul sălilor de expoziție dedicate Artelor Vizuale ale Palatului Magna Curia din Deva. Cu ocazia vernisajului expoziției personale de fotografie „Cum respiră pământul” invităm publicul iubitor de artă fotografică să admire cele 20 de lucrări realizate de către regizorul Dan Mihalcea la Vulcanii Noroiși de la Pâclele Mici, județul Bacău.

- 31 octombrie 2024 tinerii frumoși ai asociației Interart s-au costumat în cele mai spectaculoase personaje și au venit pentru o noapte de groază la muzeu. Chiar acum a început filmul „Nightmare on Elm Street”.

- 3 noiembrie 2024, promovare eveniment de artă inedit: expoziția „Luminile lui Caravaggio. Începutul modernității în pictura europeană”, organizată de Muzeul Național de Artă Timișoara, în colaborare cu Fondazione di Studi di Storia dell'Arte Roberto Longhi din Firenze și Civita Mostre e Musei din Roma, în perioada 16 noiembrie 2024 - 28 februarie 2025.

- 5 noiembrie 2024, interviu Dorin Cărăbeț „REPERE și PUNCTE DE VEDERE | prof. Gh. MIHUT”: despre arta șoimăritului.

- 6 noiembrie 2024, Restaurarea și conservarea Amfiteatrului roman din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa fotografii și video. Amfiteatrul roman a beneficiat de finanțare prin POR 2014-2020 în valoare de circa 5 milioane de euro și de fazare pe programul Regional Vest 2021-2027, lucrările fiind aproape de finalizare.

- 11 noiembrie 2024, 11 noiembrie 1784. Ultimatumul de la Deva (text redactat de dr. Daniel I. Iancu, Cercetător Științific III, Secția de Istorie și Artă)

- 12 noiembrie 2024, Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, Deva, 16-17 noiembrie 2024. Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu Academia de Arte și Studii Bizantine din Cluj Napoca și cu Episcopia Devei și Hunedoarei vă invită să participați la evenimentul „Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, ce se va desfășura anul acesta în perioada 16-17 noiembrie, la Deva. Academia de Arte și Studii Bizantine din Cluj-Napoca împreună cu Grupul „Sfântul Ioan Damaschin” invită toți pasionații de artă și cultură bizantină, dar nu numai, la o inițiativă ce își propune să aducă în atenția omului contemporan, frumusețea Bizanțului prin pacea și monumentalitatea specifică. Manifestările vor debuta prin vernisajul expoziției de artă bizantină ce va avea loc sâmbătă, 16 noiembrie 2024, ora 17.00, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva. Vor expune studenții și colaboratorii Academiei de Arte și Studii Bizantine din Cluj.

- 13 noiembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane vă invită luni, 18 noiembrie 2024, orele 10.00, în Sala Șemineului din Palatul Magna Curia, la o întâlnire de poveste cu peisajele selenare și oamenii calzi ai Islandei, așa cum au fost văzute și cum i-a cunoscut colegul nostru, Cătălin Cristescu. Prezentarea „Secvențe culturale islandeze” a rodit în urma vizitei de studiu la care a luat parte între 27 octombrie - 3 noiembrie 2024 și care a fost organizată prin Programul RO-Cultura în cadrul inițiativei bilaterale STORYTELLING IN MUSEUMS, oportunitate oferită prin Granturi SEE & Norvegiene. STORYTELLING IN MUSEUMS este o inițiativă bilaterală implementată de Unitatea de Management a Proiectului din cadrul Ministerului Culturii, în calitate de Operator al Programului RO-CULTURA, finanțată cu sprijinul Granturilor SEE 2014– 2021 prin Fondul Național Bilateral, gestionat de Punctul Național de Contact din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene.

- 13 noiembrie 2024, cu ocazia Zilei Internaționale a Patrimoniului Cultural Imaterial, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara și în parteneriat cu Centrul de Cultură și Artă al Județului Hunedoara, organizează evenimentul: „Profesorul Mircea Lac, TEZAUUR UMAN VIU, Meșter în prelucrarea lemnului și a metalelor”.

- 14 noiembrie 2024, promovare prin fotografii a expoziției „Luminile lui Caravaggio. Începutul modernității în pictura europeană”.

- 15 noiembrie 2024, Ziua Patrimoniului Mondial UNESCO din România (16 noiembrie) este marcată prin anunțarea uneia dintre cele mai importante descoperiri arheologice din ultimii ani în aria Cetăților Dacice din Munții Orăștiei. În ultima parte a campaniei arheologice din anul 2024, la Costești-Cetățuie au fost descoperite in situ două baze de calcar ale unui templu necunoscut până în prezent. Vestigiile noului edificiu au fost identificate pe una dintre terasele din partea sud-vestică a dealului, în locul numit Mălăiște, străbătut de drumul antic.

- 16 noiembrie 2024, Anual, la 16 noiembrie, este sărbătorită Ziua Patrimoniului Mondial UNESCO din România. Data a fost aleasă pentru a rememora

ziua de 16 noiembrie 1972, când Conferința Generală a UNESCO a adoptat Convenția privind Protecția Patrimoniului Mondial Cultural și Natural.

- 18 noiembrie 2024, fotografii ale prezentării „Secvențe culturale islandeze” organizată prin Programul RO-Cultura în cadrul inițiativei bilaterale STORYTELLING IN MUSEUMS (CS dr. Cătălin Cristescu)

- 20 noiembrie 2024, Un excepțional fragment din frumusețea artei bizantine am redescoperit-o în cadrul vernisajului expoziției „Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, eveniment ce a avut loc anul acesta în perioada 16-17 noiembrie, la Deva. Concertul de cânt bizantin susținut de membrii Grupului „Sfântul Ioan Damaschin” al Academiei de Arte și Studii Bizantine din Cluj-Napoca, conduși de lect. univ. dr. protopsalt Sorin Albu a fost susținut la ceas de seară, în Sala Șemineului a Palatului Magna Curia

- 26 noiembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în colaborare cu membrii Clubului „Dialogul artelor” din Brad organizează sâmbătă, 30 noiembrie 2024, ora 15, la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, manifestarea cu titlul „Colindăm, ne bucurăm!”, ca un omagiu adus Zilei Naționale a României și valorilor perene ale poporului român. Această manifestare va reuni artiștii plastici și scriitorii brădeni, membri ai Clubului „Dialogul artelor”, care vor citi din propriile creații literare și se vor bucura colindând, așa cum făceau străbunii noștri în serile de șezători din Postul Crăciunului.

- 10 decembrie 2024, colindători sosiți la muzeul nostru au fost elevii Școlii Gimnaziale Andrei Șaguna din Deva. Cei 20 de copii ai clasei a IV -a C și-au susținut cu mult talent proiectul istoric pregătit special pentru muzeu și apoi ne-au colindat în Sala Șemineului din Palatul Magna Curia.

- 12 decembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, în parteneriat cu Primăria Municipiului Orăștie, Inspectoratul Școlar Județean Hunedoara și Școala Gimnazială „Dr. Aurel Vlad” Orăștie, vernisează expoziția temporară „Luptă și suferință. Polonezii în timpul celui de-al Doilea Război Mondial”, organizată de Institutul Polonez din București și Muzeul celui de-al Doilea Război Mondial din Gdańsk. Vernisajul va avea loc luni, 16 decembrie 2024, ora 17.00, la Sinagoga din Orăștie (str. Cetății, nr. 1). Expoziția poate fi vizitată în perioada 16 – 22 decembrie 2024 (Compartimentul de Cercetare și Documentare în Studii Culturale)

- 17 decembrie 2024, Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, vă invită marți, 17 decembrie 2024, la vernisajul celei de-a VIII-a ediție a Salonului de Iarnă a membrilor Asociației Artiștilor Fotografi Hunedoreni (AAFH). Evenimentul va avea loc începând cu ora 17.30, în sălile din Palatul Magna Curia destinate artelor plastice și vizuale. Evenimentul, intitulat „FOTO Vera Visio” se desfășoară sub patronajul Asociației Artiștilor Fotografi din România (AAFR), fiind rodul colaborării dintre AAFH și MCDR, prezentând publicului printuri de mari dimensiuni (100×70 cm), lucrări de un înalt nivel artistic și tehnic.

- 22 decembrie 2024, colindători din Deva, Hunedoara, Gurasada, Hășdău, Toplița (Ținutul Pădurenilor).

➤ **Program evenimente cultural educaționale**

Programul constă în organizarea unor evenimente care să ofere publicului pe diferite categorii de vârstă, posibilitatea îmbogățirii cunoștințelor din domeniul istoriei, naturii și a culturii generale, precum și a respectului față de patrimoniul cultural.

• **Proiecte în cadrul programului:**

- AVRAM IANCU - OMUL

Anul 2024 a fost declarat, prin decret prezidențial, „ANUL AVRAM IANCU”, aniversându-se 200 de ani de la nașterea revoluționarului român! Anul este important din punct de vedere istoric și...sufletesc, pentru locuitorii județului Hunedoara și nu numai! Astfel a apărut proiectul on-line, cu povestiri care apar săptămânal, despre OMUL Avram Iancu, despre locurile unde s-a născut, momentul când s-a născut, despre copilăria sa, despre evenimentele care i-au marcat tinerețea și care au contribuit la ceea ce va avea să fie, vor completa, frumos, tabloul Crăișorului! Monica Dușan, muzeograf la Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad, s-a apucat de scris și a alcătuit texte minunate, bine documentate, din scrieri și viu grai local, frumos ticluite care pot fi lecturate pe site-ul muzeului deschizând poarta spre o lectură așezată și plăcută a întregului text.

- masă rotundă „Ziua Unirii Principatelor Române celebrată la muzeu!”, 23 ianuarie 2024, Deva

- ZICI la muzeu! – Ziua Internațională a Cititului Împreună, 7 februarie 2024, Deva

- gazda celei de-a treia întâlniri bilaterale din cadrul proiectului „Capitala Daciei – muzeu viu al patrimoniului cultural european”, 13-14 februarie 2024, Deva

- „De Dragobete, atelier de confecționare a mărtișoarelor!”, 24 februarie 2024, Brad

- gazda Conferința Ospitalității, având ca temă Turism Creativ. Viziune în Comunitate, 21 martie 2024, Deva

- manifestarea „Întâlnire cu poezia”, 23 martie, 2024, Brad

- proiectul „Istoria altfel. La muzeu”, februarie – iunie 2024, Deva

- „O privire spre trecut... Un pas spre viitor” – restaurarea unui artefact în cadrul proiectelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde”, martie – iunie 2024, Deva

- gazdă „Famiiliile nobiliare în Hunedoara medievală” - promovarea patrimoniul local și regional prin literatură, muzică și turism, organizator ARIERGARDA, Timișoara, 6 aprilie 2024, Deva

- caravana dedicată promovării patrimoniului cultural cu ocazia Zilei Internaționale a Monumentelor și Siturilor Istorice, 18 aprilie 2024, Deva

- Atelier de împistrire a ouălor, 23 - 26 aprilie 2024, Brad

- „Ateliere creative de Paști” - Monica Dușan la Muzeul Satului Bănățean, 18-19 aprilie 2024, Timișoara

- gazda întâlnirii româno – chineze pentru semnarea Memorandumului de Cooperare și Schimb între Administrația Patrimoniului Cultural și Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva (parte din cooperarea și a schimburilor reciproc avantajoase între Județul Hunedoara și Provincia Shaanxi în mai multe domenii de interes), 26 aprilie 2024, Deva

- „Școala non-formală de arheologie interdisciplinară din Valea Alunului”, ediția a 3-a: prelegeri, ateliere practice și vizite la obiectivele arheologice din zona Munților Șureanu și Munții Metaliferi, 12-19 mai 2024, Alun, comuna Boșorod

- Noaptea muzeelor – aniversar 20 ani, 18 mai 2024, Deva, Brad și Orăștie

- „Șezătoare literară” - întâlnire cu poeții populari și alți scriitori din zona Bradului, 18 mai 2024

- Dincolo de semn. Tatuajul în preistorie – Prezentare a Dr. Arheolog Roxana Elena Stăncescu la Festivalul de arheologie experimentală PreHistoria de la Parța

- Ateliere „Tehnici de cioplire și șlefuire a pietrei și osului” – Dr. Arheolog Marius Barbu, dr. Arheolog la Festivalul de arheologie experimentală PreHistoria de la Parța

- „Under History IV”

- „The movie must go on.. la muzeu”, prin Interact Club a fost organizată o nouă seară de proiecție de film, 28 mai 2024, Deva

- Două noi ateliere creative în zilele de 31 mai și 1 iunie la Muzeul Satului Bănățean din Timișoara împreună cu Centrul de Cultură și Artă al județului Hunedoara și Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva au organizat pentru copii din Timișoara

- „Ziua Internațională a copilului”

- „Școala de vară de Restaurare”, ediția a VII-a, 3 – 8 iunie 2024, Deva

- participare la Târgul European al Castelelor, ediția a IX-a, 7-8 iunie, Castelul Corvinilor, Hunedoara

- evenimentul „Carusel Artistic”, ediția a II-a, în parteneriat cu Centrul pentru Pace și Prevenirea Violenței (CPVP) și Clubul „Dialogul Artelor” din Brad, 8 iunie 2024, Brad
- gazdă pentru „Concert de pian la muzeu” cu prilejul Zilei Eroilor, 13 iunie 2024, Deva
- Ziua porților deschise pe șantierul arheologic Rapoltu Mare – „La Vie”, jud Hunedoara, 14 iunie 2024, Rapoltu-Mare
- participare la evenimentul de omagiere a celui dintâi zburător al Ardealului, Aurel Vlaicu, 16 iunie 2024, Aurel Vlaicu
- manifestarea „Iancu în spirala timpului”, 19 iunie 2024, Brad
- conferința internațională „Identitate, Tradiție și Interferențe Culturale. Simbolistica Iei”, 21 iunie 2024, Tg. Jiu (CS I dr. habil. Gherghina Boda și CS III dr. habil. Dumitru-Cătălin Rogojanu, vor participa atât cu lucrări de specialitate, cât și în calitate de organizatori ai evenimentului internațional și membri în cadrul Comitetului Științific)
- Programul educațional „Școala de vară ArheoArhitectura”, a IV-a ediție, 7 – 21 iulie 2024, (Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia, Costești-Cetățuie și Lunca – Piatra Roșie)
- Sărbătoarea Iei – Sânzienele -24 iunie 2024 Brad
- Conferințe și prezentări la muzeu, „Festivalul de film în aer liber DEVARă”, ediția a 4-a, 1 - 4 august 2024, Deva
- Workshop & expoziție – StudART, Edițiile IV-IX
- evenimentul Ziua Porților Deschise pe șantierul arheologic Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia, 24 august 2024, Grădiștea de Munte
- evenimentul „Noaptea muzeelor la sate” la Complexul Memorial „Aurel Vlaicu”, 31 august 2024, Aurel Vlaicu
- participare cu stand la DacFest „Sub semnul lupului” - Editia a XIV-a, 30 august – 1 septembrie 2024, Măgura Uroiului – Simeria;
- Festivalul Micia Rediviva, ediția a VI-a, 8 septembrie 2024, pe platoul Amfiteatrului Roman din situl arheologic Micia, com. Vețel
- gazdă (partener) „Ziua Valorilor Culturale Maghiare din Județul Hunedoara”, 21 septembrie 2024, Deva
- gazdă (partener) pentru Prezentarea la Deva a proiectului „Tradiție în lut - În siajul artiștilor ceramiști” și a catalogului „Revendicând Pământul”, 27 septembrie 2024, Deva
- manifestarea „Omagiu satului zărăndean”, 28 septembrie 2024, Brad

- Festivalul Dava Fest – Ardeu, prima ediție, 28-29 septembrie 2024, Ardeu, com. Balșa

- diverse activități pentru 1200 copii în cadrul proiectelor Școala Altfel și Săptămâna Verde, 21-25 octombrie, Deva

- „Treat or trick... Halloween la muzeu”, 31 octombrie 2024, Deva

- „Profesorul Mircea Lac, TEZAUUR UMAN VIU, Meșter în prelucrarea lemnului și a metalelor”, Cu ocazia Zilei Internaționale a Patrimoniului Cultural Imaterial, 14 noiembrie 2024, Deva

- gazdă (partener) a Concertului de cânt bizantin susținut de membrii Grupului „Sfântul Ioan Damaschin” la evenimentul „Zilele Icoanei”, ediția a XI-a, 16 noiembrie 2024, Deva

- prezentarea „Secvențe culturale islandeze” – Cătălin Cristescu în cadrul inițiativei bilaterale STORYTELLING IN MUSEUMS, prin Programul RO-Cultura, EEA and Norway Grants / Granturi SEE & Norvegiene, 18 noiembrie 2024, Deva

- manifestarea „Colindăm, ne bucurăm!”, omagiu adus Zilei Naționale a României și valorilor perene ale poporului român, 30 noiembrie 2024, Brad

➤ **Program editorial**

Programul constă în valorificarea patrimoniului muzeal deținut cât și cel rezultat din cercetarea științifică, în special a cercetării arheologice, prin editarea unor publicații științifice de specialitate.

În anul 2024, prin intermediul proiectelor editoriale a fost valorificat atât patrimoniul muzeal deținut, cât și cel rezultat din cercetarea științifică, în special a cercetării arheologice, prin intermediul unor publicații științifice de specialitate, de cataloage de colecție, de expoziție, Revista Sargetia – Anuarul Muzeului Devean (Acta Musei Devensis), precum și prin publicarea unor articole și studii în reviste de specialitate sau predate spre publicare

• **Proiecte în cadrul programului:**

- Revista Sargetia anuarul Muzeului Civilizației Dacice și Romane ;

- Catalog eveniment Under_History (Roxana Stăncescu);

- Catalog „Micia Rediviva” (Barbu Marius Gheorghe).

- Catalog de expoziție: *Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu*, publicat la Editura Mega, Cluj-Napoca (Urechiat Grigore- Adrian - conservator)

- **Rapoarte de cercetare, note, lucrări, articole și studii publicate sau predate spre publicare:**

1. Răzvan Mateescu, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache, Cătălin Cristescu, Oana Tutilă, Cristina Bodó, Despina Măgureanu, Daniel Cioată, Emanuel Malinescu, Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză, *Boșorod, jud. Hunedoara, Punct: Cetatea dacică de la Lunca – Piatra Roșie*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România. Campania 2023*, Târgu Mureș, 2024, p. 85-88.

2. Răzvan Mateescu, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana Tutilă, Daniel Cioată, Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză, Emanuel Malinescu, Darius Sima, *Grădiștea de Munte, Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara, punct: Sarmizegetusa Regia*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România. Campania 2023*, Târgu Mureș 2024, p. 149-154.

3. Ionuț-Cosmin Codrea, *Tobacco clay pipes under the influence of Baroque. Vegetal and floral motifs on clay pipes discovered in Deva Fortress*, în Kristýna Matějková, Gabriela Blažková (eds), *Europa Postmediaevalis. Patterns and Inspirations* (în curs de apariție).

4. Roxana Bugoi, Despina Măgureanu, Massimo Chiari, Laurent Pichon, Cătălin Cristescu, Paul Ciobotaru, *Between manufacturing and trade: IBA analyses of archaeological glass finds discovered at two Dacian settlements: Sarmizegetusa Regia and Piroboridava*, în Nuclear Instruments and Methods in Physics Research Section B: Beam Interactions with Materials and Atoms, vol. 557, Special Issue on the Joint 26th International Conference on Ion Beam Analysis and 18th International Conference on Particle Induced X-ray Emission (în curs de apariție).

5. Iosif Vasile Ferencz, Mihai Căstăian, Dorel Micle, Daniel Spânu, Ionuț Socol, Andreea Drăgan, *Ardeu - Cetățuie, Cronica Cercetărilor Arheologice din România. Campania 2023*, Târgu Mureș 2024, p. 46-50.

6. Adrian Cătălin Căsălean, Iosif Vasile Ferencz, *Glass adornments discovered in the Dacian fortress at Ardeu – Cetățuie*, în vol. Alena Bistáková, Lucia Benediková, Branislav Kovár (eds.) *Essays in honour of Gertrúda Březinová 70th birthday* (în curs de apariție).

7. Iosif Vasile Ferencz, *Objects specific to the Poienestî-Lucașeuca Culture în Transylvania. Research stage*, în revista *Plural*, Chișinău (în curs de apariție).

8. Iosif Vasile Ferencz, C. Căstăian, *O monedă dacică de tip Rădulești Hunedoara descoperită la Ardeu*, în *Corviniana S.N.*, 2, 2022, p. 37-48 (apărut 2024).

9. Iosif Vasile Ferencz, *Despre pâine în sudul Munților Apuseni*, în *Miorița*, 23, 2023, p. 62-73.

10. Iosif Vasile Ferencz, *Aristocratic residences in south-western Transylvania. Reflections on the functionality of the so-called Dacian fortresses*, în: M. Egri, A. Rustoiu (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin Interdisciplinary Perspectives*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2023, p. 153 - 166.

11. Mariana Egri, Georgeta El Susi, Iosif Vasile Ferencz, *Meat consumption between body nourishment and social statement. The case of pre-Roman Dacia*, în: M. Egri, A. Rustoiu (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin Interdisciplinary Perspectives*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2023, p. 59 - 83.

12. Iosif Vasile Ferencz, Andreea Drăgan, Diandra-Natalia Pall-Both, Daniel Spânu, Vasile Palaghie, Radu Malanca, Mihai Cristian Căstăian, Dorel Micle, *Marking the road home. Traces of ritual activities recently investigated at Ardeu*, în *Acta Musei Porolissensis*, XLV, 2023, p. 179-203.

13. Mihaela Maria Barbu, Iosif Vasile Ferencz, *Materialul litic cioplit aparținând Culturii Coțofeni din situl de la Alun – Terasa Dacica 1*, în *Apulum*, LX, Alba Iulia, 2023, p. 33-44.

14. Iosif Vasile Ferencz, Mihai Cristian Căstăian, Florin Cazan, *Lifting and handling heavy objects in Dacia*, în A. Zanoci, M. Băț (eds.), *Artifacts, Technology and Raw Material in the Tisza-Dniester region in the Iron Age*, în *Proceedings of the Sahrna Summer Colloquium Sahrna*, July 27th - July 30th 2023, Chișinău, 2023, p. 287-306.

15. *Recenzie: Florin Medeleț, A doua Epocă a Fierului în Banat. Studii de arheologie și istorie, Ediție îngrijită de Aurel Rustoiu, Andrei-Valentin Georgescu și Adrian Cătălin Cășălean*, Cluj-Napoca, ed. Mega, 2022, 340 p., 104 Pl., în *Ephemeris Napocensis*, XXXIII, 2023, p. 233–236 (Iosif Vasile Ferencz).

16. Gică Băeștean, Angelica Bălos, Marius Gheorghe Barbu, Ioan Alexandru Bărbat, Ioana Lucia Barbu, Daniel Costin Țuțuianu, Mihaela Maria Barbu, Antoniu Tudor Marc, Romică Pavel, Andrei Gonciar, William Daniel Henry, *Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: La Vie*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România. Campania 2023*, Târgu Mureș 2024, p. 303-305.

17. Marius Gheorghe Barbu, Ioan Alexandru Bărbat, Gică Băeștean, Angelica Bălos, Ioana Lucia Barbu, Daniel Costin Țuțuianu, Mihaela Maria Barbu, Antoniu Tudor Marc, Andrei Gonciar, *O prezentare succintă a evoluției locuirilor în situl de la Rapoltu Mare – La Vie, (jud. Hunedoara, România)*, în *Sargetia S.N.*, XIV, 2023, p. 9-59.

18. Adrian Doboș, Alexandru Ciornei, Alexandru Bărbat, Antoniu Marc, Cătălin Rișcuța, Răzvan Arghir, Alexandru Petculescu, Wei Chu, *Crăciunești, com. Băița, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Copta Mare*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România. Campania 2023*, Târgu Mureș, 2024, p. 699-701.

19. Mihaela-Maria Barbu, Ioana-Lucia Barbu, Ionuț-Cosmin Codrea, Cristina Bodó, Costin-Daniel Țuțuianu, Marius-Gheorghe Barbu, *Observații privind gropile arse din așezarea eneolitică de la Șoimuș – Lângă Sat (jud. Hunedoara)* (în curs de apariție).

20. Mihaela-Maria Barbu, *O privire mai atentă asupra materialului litic cioplit eneolitic din necropola de la Decea, jud. Alba* (în curs de apariție).

21. Nicolae Cătălin Rișcuța, Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Ioan Alexandru Bărbat, *Lumea privită de sus. Locuirea Coțofeni de la Șesuri – Dealul Păstaia*, în *Acta Musei Porolissensis*, XLV, 2023, p. 147-168.
22. Restaurarea patrimoniului mobil pe suport anorganic. Studiu de caz – Simpozionul Național PETRODAVA – ediția a V-a, p. 169-171, editura Constantin Matasă, 2024, Piatra Neamț (Popițiu Ioana).
23. Lucrarea de licență: *Castele din județul Hunedoara*, susținută public în 04.07.2024 la Facultatea de Științe Socio-Umane la Universitatea Lucian Blaga, specializarea Studiul Patrimoniului și Managementul Bunurilor Culturale, domeniul de studiu: Studii de patrimoniu. (Rus Marius – Gabriel)
24. Catalog de expoziție: *Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu*, publicat la Editura Mega, Cluj-Napoca (Urechiat Grigore- Adrian - conservator)
25. Cristian Găzdac, Marius Barbu, Andrei Gonciar *Coins in Archaeological Context (V). The Villa Rustica from Rapoltu Mare –“ La Vie” (Hunedoara County, Romania)* în *Journal of Ancient History and Archeology*, nr. 11-1, 2024, p. 129-137.
26. Marius Gheorghe Barbu, Mihai Vlad Vasile Săsărman *A vessel with graffiti discovered in the vicinity of Micia (Roman Dacia)* în *Bulletin of the National Institute of Archaeology*, Sofia 2024, în curs de apariție.
27. Dorin Cărăbeț - Finalizarea unei lucrări științifice –rod al unui amplu studiu personal – privind comportamentul de vânătoare și capabilitățile surprinzătoare ale speciei *Falco peregrinus* pe timp de noapte. Lucrarea are o dublă valență, prin contribuțiile personale aduse la dezvoltarea artei șoimăritului.
28. Dorin Cărăbeț - Scrierea și publicarea unui articol de specialitate privind pasărea de pradă ca și simbol în istorie. Articolul se intitulează *Pasărea de pradă și simbolistica ei în istorie* și apare în nr 39/2024 a revistei online JRLS.
29. Daniela Șendroi, *Etnografie și folclor*, în *Monografia Orăștie 800*, 2024, p. 714-750.
30. Monica Dușan, *Ursul în tradiția populară românească și a altor popoare, în Miorița*. Revistă de etnografie și folclor, nr. XXX, 2024 (în curs de apariție).
31. Monica Dușan, *Scaunul sau Ridicarea de Crai*, în *Sargetia. Acta Musei Devensis*, S.N., XIII, 2024, p. 315-327.
32. Monica Dușan, *Ursul în tradiția populară românească și a altor popoare, în Revista de Lingvistică și Cultură Românească*, nr. 39, martie, 2024, <https://limbaromana.org>;
33. Adriana Adam, *Mesteșug, tradiție, spiritualitate. Casă de miner din Tebea de la sfârșitul secolului al XIX-lea - un valoros exponat al Muzeului de Istorie Locală și Etnografie Brad*, în *Sargetia. Acta Musei Devensis*, S.N., XIII, 2024, p. 329-340.
34. Diana Pantea, *Sculpturi din patrimoniul muzeului din Deva semnate Ioan Șeu*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2023.
35. Daniel I. Iancu, recenzie la volumul Cornel Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn de la Blaj (1750-1830)*, Cluj-Napoca, 2023, în *Alt Schaessburg*, 2024, p. 171-172.

36. Daniel I. Iancu, recenzie la volumul Anca Elisabeta Tatay, Bogdan Andriescu, *Carte românească veche și modernă la Roma, în Biblioteca Apostolică Vaticană (sec. XVII-XIX). Catalog / Libri romeni antichi e moderni a Roma, nella Biblioteca Apostolica Vaticana (sec. XVII-XIX). Catalogo*, Biblioteca Apostolica Vaticana, Città del Vaticano, 2021, în numărul *Terra Sebus*, 2024, p. 441-444.

37. Daniel I. Iancu, recenzie la volumul Valentin Trifescu, *Artă națională și specific regional în istoriografia de artă din perioada interbelică. Studii*, Cluj-Napoca, 2023, în curs de apariție.

➤ **Program de restaurare a obiectelor de patrimoniu din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane**

Prin intermediul proiectelor din cadrul acestui program, restaurarea patrimoniului s-a realizat, în conformitate cu Normele de Restaurare, intervenția directă asupra bunurilor muzeale a fost pe diferite suporturi (ceramică, hârtie, metal) pentru restituirea formei originare prin operații de întregire, integrare și completare, aplicare de tratamente mecanice, fizice, chimice menite să asigure acestora o rezistență îndelungată, să-și păstreze funcționalitatea și să fie apte pentru etalare în cadrul unor expoziții. Restaurarea obiectelor de metal, ceramică și carte veche s-a realizat în laboratorul propriu al Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

În anul 2024, s-a realizat restaurarea și conservarea preventivă curativă de bunuri de patrimoniu, după cum urmează:

- RESTAURARE MATERIALE ORGANICE - RESTAURARE CARTE VECHЕ

616 pagini restaurate

- 1) Motiva Quinquaginta Romano – Catholicum Religionem, Cluj, 1736, p. 154, Nr inv. 15599, cota 8651
- 2) Atlas German (cu Ex Libris I. Olariu) [ante 1842], p. 24, Nr inv. 6482, cota 4666
- 3) Oskolai Magyar Uj Atlas, Debreczen, 1804, p. 50, Nr inv. 7392, cota 5134
- 4) Stieler's Schul- Atlas, Gotha, 1853, p. 94, Nr inv. 6387, cota 4295
- 5) Ceaslov, Sibiu 1849, p. 294, Nr inv. 17531, cota 9990

- CONSERVARE CURATIVĂ MATERIALE ORGANICE

- 1) Egy Ditserendo Aszszonynak, Cluj 1806, Cota 6500 Nr inv. 8821
- 2) Die deutschen kleinstadler, Cota 6460, Nr inv. 4540
- 3) Hat hetre ,Cota 6520/2, Nr inv. 8843
- 4) Molitvelnic , Cota 9715, Nr inv. 17016
- 5) Primae liniaem Principatus Transilvaniae historiam, Cota 6263, Nr inv 8622
- 6) Evanghelie, Halle, 1754, cota 6312, Nr inv 4937.

- RESTAURARE MATERIALE ANORGANICE

a) Restaurare ceramică, sticlă, porțelan

- 16 obiecte restaurate ceramică

Efectuarea de operațiuni de curățire umedă asupra materialului arheologic provenit din șantierele de cercetare preventivă și sistematică de la Grădiștea de Munte, 2023 – 20 cutii și Piatra Roșie, 2023 – 10 cutii, , precum și 10 cutii ceramică, tegule - Grădiștea de Munte, 2024

Sortare, curățire umedă, aplicare de tratamente chimice, după caz, asamblare a materialului arheologic provenit din:

- Șantierul de supraveghere de la Călan – ceramică, tegule - 30 pungi
- Cercetare sistematică Micia - Castru, 2024 - 30 de pungi ceramică, os

Operațiuni de curățire umedă a materialului arheologic –ceramică, sticlă, porțelan, provenit din supravegherea Han -Simeria Veche, 2024-20 de pungi, precum și a 5 pipe din șantierul Cetate.

Curățirea și selecționarea fragmentelor ceramice și a oaselor provenite de pe șantierele arheologice Micia și descărcare arheologică Deva - strada Aurel Vlaicu. Curățirea pietrelor de zid de la Zarmisegetusa Regia, curățirea mecanică a atacurilor biologice de pe suprafața pieselor.

b) Restaurare metal

90 - obiecte pe suport metalic

116 – obiecte pe suport metalic

4 - obiecte din fier, descoperite la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia

- FIȘE DE RESTAURARE

- 10 fișe – ceramică
- 60 fișe – metal
- 5 fișe – carte veche, document

- DOCUMENTAȚIE

- efectuarea de teste de solubilitate și studii asupra materialului arheologic, solicitate de restauratori.

- CONSERVARE PREVENTIVĂ

Completarea, documentarea și întocmirea dosarelor de expoziție cu lista obiectelor expuse,

Activități de inventariere, organizare, etichetare a Colecției.

Activități în cadrul depozitelor și întocmirea documentelor: preluare/primire piese de la expoziții, îmbogățirea patrimoniului și înregistrarea pieselor noi, preluate în gestiune (achiziție, donație); completarea/ întocmirea fișelor analitice de evidență, completarea registrului de inventar (baza de date/împrumut/restituiri), întocmirea răspunsurilor privind diverse solicitări, propuneri expoziționale, întocmirea materialelor statistice, completarea documentelor specifice (referate necesitate, previziuni buget, rapoarte de activitate, propuneri de activități și expoziții etc.), activități de conservare a colecțiilor (desprăfuirea pieselor, organizarea locației

bunurilor culturale, întreținere și curățenie în depozite etc); primirea/expedierea pieselor/bunurilor culturale (împrumutate) în interiorul muzeului, cât și în exterior. Verificarea periodică a stării de conservare a colecției MCDR și stabilirea priorităților de restaurare sau conservare primară. Arhivarea documentelor ce au intrat în arhiva instituției și organizarea acesteia. Monitorizarea permanentă a condițiilor de microclimat pentru păstrarea în parametrii optimi a colecțiilor.

➤ **Program cercetări arheologice sistematice**

În anul 2024, activitățile din cadrul programului au fost orientate pe continuarea cercetării arheologice sistematice de către colective științifice formate din specialiștii din cadrul instituției. Cercetările arheologice sistematice au fost desfășurate în următoarele situri arheologice:

1. Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Răzvan Mateescu – responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca); Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca); Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă (Muzeul Civilizației Dacice și Romane); Ovidiu Țentea (Muzeul Național de Istorie a României); Despina Măgureanu (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București); Dan Cioată (Muzeul Județean Mureș); Emanuel Malinescu (Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a județului Hunedoara), Edmund Nogyi, Darius Sima. Instituția organizatoare a cercetării arheologice: Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca; instituții partenere: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Muzeul Județean Mureș; Perioada de desfășurare: august-septembrie 2024.

2. Luncani – *Piatra Roșie*, com. Boșorod, jud. Hunedoara. Colectiv: Răzvan Mateescu – responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva), Daniel Cioată (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș), Despina Măgureanu (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, București), Edmond Nogyi, Emanuel Malinescu (Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara, Deva), Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Darius Sima; Perioada de desfășurare: iunie-iulie 2024.

3. Costești – *Cetățuie*, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Colectiv: Răzvan Mateescu – responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache

(Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva), Edmond Nogyi, Daniel Cioată (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș), Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca), Emanuel Malinescu (Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara, Deva), Darius Sima; Perioada de desfășurare: septembrie 2024.

4. Ardeu – *Cetățuie*, comuna Balșa, jud. Hunedoara. Colectiv: Iosif Vasile Ferencz – responsabil științific (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva), Mihai Căstăian – (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva); Dorel Micle (Universitatea de Vest Timișoara); Daniel Spânu (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București), Vasile Palaghie (Muzeul Brukenthal Sibiu), Andreea Drăgan, Diandra-Natalia Pall-Both (Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca), Cristian Roman, Ionuț Socol; Perioada de desfășurare: 21-29 mai 2024; 11 iulie – 9 august 2024.

5. Rapoltu Mare – *La Vie*, com. Rapoltu Mare, județul Hunedoara; Colectiv: Gică Băeștean – responsabil științific; Marius Gheorghe Barbu, Ioana Lucia Barbu, Mihaela Maria Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin-Daniel Țuțuianu, Romică Pavel, Roxana Stăncescu (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva); Perioada: iunie – august, octombrie 2024.

6. Vețel (*Micia*), comuna Vețel, jud. Hunedoara. Colectiv: Mihaela Simon – responsabil științific, Ionuț Bocan, Cătălina Neagu, Decebal Vleja (Muzeul Național de Istorie a României), Marius Gheorghe Barbu, Mihaela-Maria Barbu, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin Daniel Țuțuianu (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva); Perioada: august – septembrie 2024.

➤ **Program cercetări arheologice preventive**

Programul constă în întocmirea unui raport de cercetare arheologică preventivă care conține propunerea specialiștilor cu privire la protecția vestigiilor descoperite sau, după caz, emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică a suprafeței cercetate.

În anul 2024, cercetările arheologice preventive, au fost după cum urmează:

• **Diagnostic arheologic (Evaluare teoretică și de teren)**

1. Diagnostic arheologic „Dezvoltare de rețele inteligente de distribuție a gazelor naturale pentru autoritățile publice locale: Crișcior, Ilia și Dobra” – U.A.T. Dobra, județul Hunedoara”; Colectiv: Ionuț-Cosmin Codrea, Bodó Cristina; Perioada: aprilie 2024.

2. Diagnostic arheologic „Construirea unui complex cu funcțiune turistică, pavilioane exterioare de agrement, împrejmuire teren, racorduri și bransamente la utilități”, faza PUZ, Câmpu lui Neag, orașul Uricani, jud. Hunedoara; Colectiv: Bodó Cristina, Ionuț-Cosmin Codrea; Perioada: februarie 2024.

3. Diagnostic arheologic „Regenerare urbană a zonei *Micro 15*”, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Municipiul Deva, reprezentat prin S.C. Agropolis S.R.L. Constanța, în calitate de proiectant; Colectiv: Bodó Cristina, Antoniu Tudor Marc; Perioada: septembrie 2024.

4. Diagnostic arheologic „Modernizare DJ 705A: Orăștie – Costești – Sarmizegetusa Regia, km 2+200 – km 19+465”, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana Cornelia Tutilă; Perioada: iulie 2024.

5. Diagnostic arheologic „Construire Anexă”, strada 22 Decembrie, nr. 96, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Tonța Adrian Marin; Colectiv: Antoniu Tudor Marc; Perioada: aprilie 2024.

6. Diagnostic arheologic „Amenajare cimitir”, zona străzii Matyas Iosif (Micro 15), extravilan, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Spitzel Robert Claudiu; Colectiv: Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie 2024.

7. Diagnostic arheologic „Înființare unitate de procesare fructe și legume”, sat Bălata, com. Șoimuș, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Corporation Rom-Cons Equipment S.R.L. Ghiroda, jud. Timiș; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța, Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie-noiembrie 2024.

8. Diagnostic arheologic „Înființare unitate de procesare miere”, sat Bălata, com. Șoimuș, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Corporation Rom-Cons Equipment S.R.L. Ghiroda, jud. Timiș; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța, Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie-noiembrie 2024.

9. Diagnostic arheologic „Construire locuință familială”, zona străzii Zăvoi, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Pandelea Dorin; Colectiv: Antoniu Tudor Marc; Perioada: octombrie-noiembrie 2024.

10. Diagnostic arheologic „Construcții de turism și funcțiuni complementare. Faza PUZ”, or. Hațeg, jud. Hunedoara; Beneficiar: SC Ghencian Design SRL; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă; Perioada: septembrie 2024.

11. Diagnostic arheologic „Alimentare cu apă, sat Homorod, oraș Geoagiu, proiect 1343/2023, faza SF”, or. Geoagiu, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria Geoagiu; Colectiv: Cristina Mitar.

12. Diagnostic arheologic „Rețea canalizare, sat Homorod, oraș Geoagiu, proiect 1343/2023, faza SF”, or. Geoagiu, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria Geoagiu; Colectiv: Cristina Mitar.

13. Diagnostic arheologic „Zonă servicii”, sat Bejan, comuna Șoimuș, jud. Hunedoara; Beneficiar: SC BEJAN SERV SRL; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța; Perioada: august 2024.

14. Diagnostic arheologic „Construire locuință unifamilială, complex turistic, zonă de agrement, împrejmuire teren, racord la utilități și comasare teren”, sat Nucșoara, comuna Sălașu de Sus, jud. Hunedoara; Beneficiari: Săcârcea Vasile și Săcârcea Diana; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil științific); Perioada: iulie 2024.

15. Diagnostic arheologic „Construire pensiune agroturistică, anexe”, sat Ruda, comuna Ghelari, jud. Hunedoara; Beneficiari: Baloșin Nicolae și Baloșin Aurelia Claudia; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil științific); Perioada: iunie 2024.

16. Diagnostic arheologic „Dezvoltare de rețele inteligente de distribuție a gazelor naturale pentru autoritățile publice locale: Crișcior, Ilia și Dobra” – U.A.T. Dobra, județul Hunedoara”; Beneficiar: Primăria Ilia; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: aprilie-mai 2024.

17. Diagnostic arheologic „PUZ – Zonă instituții și servicii publice. Construirea unei școli verzi în satul Nandru, com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria Peștișu Mic; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: martie 2024.

18. Diagnostic arheologic „Locuință familială, anexe, împrejmuire parțială și amenajare incintă”; sat Cristur, mun. Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Negrii Marius; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: mai 2024.

19. Diagnostic arheologic „Construire instalație de stocare a energiei electrice”, în satul Strei, or. Călan, jud. Hunedoara; Beneficiar: Power Chain SRL; Colectiv: Romică Pavel; Perioada: februarie 2024.

20. Diagnostic arheologic „Lotizare zonă industrială și funcțiuni complementare”, or. Simeria, jud. Hunedoara; Beneficiar: Dimu Robert Ciprian; Colectiv: Romică Pavel (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie 2024.

21. Diagnostic arheologic „Construire hală industrială cu destinația de magazin, adăposturi pentru prezentare porumbei, Simeria, jud. Hunedoara; Beneficiar: Radu Mircea Florin; Colectiv: Romică Pavel (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie 2024.

- **Supraveghere arheologică**

1. Supraveghere arheologică privind situația terenului afectat de realizarea obiectivului „Locuință D+P+M, anexe, amenajări exterioare și împrejmuire” – lucrări

edilitare, Costești, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara; Colectiv: Cristina Bodó (responsabil științific), Ionuț-Cosmin Codrea;

2. Supraveghere arheologică a terenului afectat de realizarea proiectului „Intervenție de urgență, de punere în siguranță, consolidare și reabilitare imobil Simeria Veche, nr. 1” – Lucrări rămase de executat – 2023, în sat Simeria Veche, nr. 1, oraș Simeria, județul Hunedoara; Colectiv: Ionuț-Cosmin Codrea (responsabil științific), Cristina Bodó;

3. Supraveghere arheologică a terenului afectat de realizarea proiectului „Desființare imobile existente. Locuință unifamilială și racorduri la utilități – și în vederea obținerii acordului administratorului drumului (AAD)”, municipiul Deva, județul Hunedoara; Beneficiar: Boldor George-Alexandru și Boldor Andreea-Maria; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil științific), Ionuț-Cosmin Codrea, Cătălin Cristescu, Antoniu Tudor Marc, Romică Pavel; Perioada: aprilie 2024.

4. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Capitala Daciei – Muzeu viu al patrimoniului cultural european” – Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a cetății Sarmizegetusa din cadrul sitului arheologic Sarmizegetusa Regia, punct „Dealul Grădiștii”, derulat de Consiliul Județean Hunedoara și finanțat prin programul RO-Cultura, Mecanismul Financiar SEE 2014-2021. Beneficiar: Consiliul Județean Hunedoara. Colectiv: Răzvan Mateescu (responsabil științific), Nica Ciubotaru, Ștefan Vasilache, Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Oana Cornelia Tutilă, Daniel Cioată, Edmond Nogyi, Emanuel Malinescu; Perioada: martie-noiembrie 2024 (activitate în desfășurare).

5. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Modernizare LEA 20kv IMO Zăvoi – Derivație Turdaș+Boiu+Folt+Cigmău”, com. Turdaș, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Rețele Electrice Banat S.A. – U.T. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie-decembrie 2024.

6. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Realizare bransament electric în vederea obținerii acordului administratorului drumului (AAD)”, B-dul 22 decembrie, nr. 100, mun. Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Ada Invest S.R.L. Deva; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil științific), Oana Cornelia Tutilă, Cristina Bodó, Ionuț Cosmin Codrea; Perioada: noiembrie-decembrie 2024.

7. Supraveghere arheologică pentru lucrările din cadrul proiectului „Reabilitarea liniei de cale ferată Frontieră-Curtici-Simeria, componentă a coridorului IV Pan European, Tronson III Gurasada-Simeria” com. Vețel, jud. Hunedoara, Beneficiar: Asocieria FCC CONSTRUCCION – ASTALDI – CONVENSA; Colectiv: Marius Gheorghe Barbu, Mihaela-Maria Barbu; Perioada: ianuarie - octombrie 2024.

- **Diagnostic arheologic intruziv**

1. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Modernizare DJ 705A: Orăștie – Costești – Sarmizegetusa Regia, km 2+200 – km 19+465”, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu (responsabil științific), Cristina Bodó, Oana Cornelia Tutilă, Ionuț-Cosmin Codrea; Perioada: februarie - octombrie 2024.

2. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Zonă de agrement”, sat Gothatea, com. Gurasada, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Agro Smart S.R.L.; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil științific), Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu; Perioada: mai – iunie 2024.

3. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică Băiești 1, sat Băiești, comuna Pui, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar: SC RUALEN VERDE SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iunie – iulie 2024.

4. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică Băiești 2, sat Băiești, comuna Pui, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar: SC RUALEN VERDE SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iulie 2024.

5. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică Băiești 3, sat Băiești, comuna Pui, județul Hunedoara” (28 ha); Beneficiar: SC RUALEN VERDE SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iulie 2024.

6. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire parc fotovoltaic, sat Hobița, comuna Pui, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar: SC SERELEN GREEN SRL; colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iunie 2024.

7. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire parc fotovoltaic 1, sat Sântămăria de Piatră, oraș Călan, județul Hunedoara” (50 ha); Beneficiar TICASCARE ENERGY MB SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: mai – iunie 2024.

8. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire parc fotovoltaic 2, sat Sântămăria de Piatră, oraș Călan, județul Hunedoara” (35 ha); Beneficiar SIOAL ENERGY MB SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: mai - iunie; august 2024.

9. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Construire centrală agrofotovoltaică, sat Șerel, comuna Pui, județul Hunedoara” (49 ha); Beneficiar: EN GREENPLO SRL; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Adriana Ardeu; Perioada: iulie 2024.

10. Diagnostic arheologic intruziv pe terenul afectat de realizarea obiectivului „Zonă rezidențială-Faza PUZ” , în orașul Călan, extravilan, F.N., C.F. 60598, C.F. 60516, C.F. 63184, C.F. 63182, C.F.63182, C.F. 63182, C.F.63185, C.F. 63181, C.F. 60509, C.F. 60154, Județul Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Cristina Mitar, Ioana Lucia Barbu, Antoniu Tudor Marc.

• Cercetare arheologică preventivă

1. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Capitala Daciei – Muzeu viu al patrimoniului cultural european. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a Cetății Sarmizegetusa din cadrul sitului arheologic Sarmizegetusa Regia, punct „Dealul Grădiștii”, Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Jos (derulat de Consiliul Județean Hunedoara și finanțat prin programul RO-Cultura); Colectiv: Răzvan Mateescu (responsabil științific), Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru, Gabriela – Liliana Gheorghiu, Luca Paul Pupeză, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Oana-Cornelia Tutilă, Daniel Mihai Cioată, Despina Daniela Măgureanu, Emanuel-Sorin Malinescu, Ovidiu Țentea, Edmund Nogyi, Darius Sima; Perioada: martie - octombrie 2024; Instituția organizatoare a cercetării arheologice: Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca; Instituții partenere: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Muzeul Județean Mureș.

2. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Biserica de la Streisângeorgiu în context. De la studii de fundamentare la proiect de conservare și valorificare”, Călan, jud. Hunedoara; Colectiv: Daniela Marcu-Istrate (responsabil științific) (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” București), Ionuț-Cosmin Codrea, Cristina Bodó (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva); Perioada: septembrie 2024.

3. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Modernizare LEA 20kv IMO Zăvoi – Derivație Turdaș+Boiu+Folt+Cigmău”, com. Turdaș, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Rețele Electrice Banat S.A. – U.T. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil științific), Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu; Perioada: noiembrie 2024.

4. Cercetare arheologică preventivă în cadrul proiectului „Construire casă de locuit unifamilială, împrejmuire teren, racorduri și bransamente la utilități”, CF 60410, sat Vețel, comuna Vețel, județul Hunedoara; Beneficiar: Serdiuc Marian; Colectiv: Marius Gheorghe Barbu (responsabil științific), Mihaela-Maria Barbu; Perioada: februarie 2024.

➤ Program evidența științifică a patrimoniului cultural mobil

În anul 2024, programul evidența științifică a patrimoniului cultural mobil s-a derulat pe cele două componente ale sale: evidența primară și clasarea patrimoniului. Prin acest program s-a continuat și actualizat inventarierea patrimoniului cultural mobil deținut, în conformitate cu standardele și normele în vigoare, au fost întocmite fișe de evidență și continuată procedura de clasare la cele două categorii juridice (tezaur și fond), după cum urmează:

- Întocmirea fișei cu istoria muzeului din Deva, pentru *Enciclopedia instituțiilor cu preocupări de istorie din spațiul românesc*, care va fi publicată sub egida Institutului de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române (Iosif Vasile Ferencz).

- Inventariere a bunurilor grupate în Colecția de Arme și Colecția Medievală Deva

- inventariere a bunurilor grupate în Colecția Lapidarium Deva

- Inventariere artefacte descoperite la Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia (Cătălin Cristescu).

- Evaluarea tezaurului de monede republicane de la Șoimuș. Colectiv: Raoul Șeptilici (expert atestat MC), Adrian Stroia, Oana Cornelia Tutilă.

- Întocmirea a 27 de Fișe analitice pentru piese de costum popular în DocPat – Monica Dușan.

- Cusut/aplicat numere de inventar special pentru 77 de noi piese intrate în colecție; cusut/aplicat numere de inventar general pentru piesele cărora le-au fost nou atribuite aceste numere etichetarea pieselor expuse; preluarea obiectelor primite ca donații, aranjare în depozite; lucrări curente de conservare la unele obiecte de inventar; reamenajarea spațiului expozițional; selectarea pieselor pt. noile expoziții; rearanjarea în depozite și magazii a obiectelor de inventar din expozițiile precedente(Brad).

- Continuare procedură de clasare.

8.	Alte evenimente, activități specifice instituției, planificate pentru perioada de management:

Pentru perioadă de management 2023 - 2027 au fost propuse o serie de activități specifice instituției muzeale, derivate din funcțiile de bază, precum:

8.1. Evidența patrimoniului cultural mobil, inventarierea și evaluarea bunurilor muzeului, acțiune în derulare

- continuarea evidenței primare a patrimoniului prin întocmirea fișelor analitice de evidență (FAE), a înregistrărilor în baza de date DOCPAT;
- continuarea derulării procedurilor de clasarea patrimoniului la cele două categorii juridice (tezaur și fond);
- inventarierea periodică a colecțiilor, în condițiile prevăzute de lege.

Termen: 2023 – 2027

8.2. Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural mobil, prin cele două componente ale sale:

- continuarea măsurilor și acțiunilor prin mijloace și tehnici specifice în conformitate cu Normele de Conservare;
- continuarea restaurării, a intervenției directe, în conformitate cu Normele de Restaurare, asupra bunurilor muzeale pe diferite suporturi (ceramică, hârtie, metal).

Termen: 2023 – 2027

8.3. Continuarea participării Muzeului Civilizației Dacice și Romane în colaborare cu instituții de cercetare, muzeale, universitare și a administrației publice locale și centrale la susținerea proiectelor cu finanțare locală, guvernamentală și europeană, în perioada 2023 – 2027:

Alături de proiectele cultural-educative desfășurate cu partenerii externi, muzeul a participat și la diverse proiecte cu fonduri nerambursabile, cum ar fi:

8.3.1. Proiectul **Ruta Împăraților Romani** care face parte din proiectul mai larg Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene (23/G/ENT/CIP/11/B/N02S008) „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes” și care are ca obiectiv principal diversificarea ofertei turistice europene și creșterea vizibilității zonei Dunării inferioare și de mijloc ca o destinație atractivă și durabilă, prin dezvoltarea unei rute culturale în Bulgaria, Croația, România și Serbia. În 2015, Ruta Împăraților Romani, alături de Ruta dunăreană a vinului, din care fac parte 12 regiuni viticole, a fost certificată ca și rută culturală europeană a Consiliului Europei. Colaborarea între partenerii proiectului continuă și în perioada 2023 - 2027.

Termen: multianual

8.3.2. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic **Ardeu – „Cetățuie”**, com. Balșa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2022 – 2027, finanțat de Ministerul Culturii.

Termen: 2023 - 2027

8.3.3. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic **Micia**, com. Vețel, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2021 – 2025, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Termen: 2023 - 2025

8.3.4. Proiect de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar **Ulpia Traiana Sarmizegetusa**, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2019 – 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Termen: 2023 - 2024

8.3.5. Proiect de cercetare arheologică sistematică **Uroi – Măgura Uroiului**, perioada de derulare 2013 – 2024, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Termen: 2023 – 2024

8.3.6. Proiect de cercetare arheologică sistematică în comuna **Rapoltu Mare – La Vie**, județul Hunedoara, perioada de derulare 2013 – 2025, finanțat de Ministerul Culturii și cofinanțat de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Termen: 2023 – 2025

8.3.7. Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara.

Scopul realizării proiectului constă în conectarea celor două capitale dacice și romane prin intermediul acestui spațiu expozițional. Comasarea patrimoniului cultural imobil al Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie cu patrimoniul arheologic descoperit în ultimii 50 de ani în cadrul sitului arheologic Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia și punerea în valoare expozițională la nivelul standardelor sec. XXI. De asemenea în viitorul spațiu expozițional vor fi organizate depozite pentru păstrare a materialului arheologic.

Realizarea acestui proiect va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării durabile a comunității locale:

- Dezvoltarea turismului cultural în context european, dezvoltarea durabilă în zona Orăștiei;
- Realizarea unor expoziții cu artefacte aparținând civilizației dacice;
- Creșterea interesului pentru cultura și civilizația antică;

- Integrarea acestui muzeu în zona istorică cu vestigii de epocă medievală din municipiul Orăștie.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 46/2018, s-a aprobat preluarea imobilului „Spital Orăștie” din domeniul public al Municipiului Orăștie în domeniul public al județului Hunedoara, în vederea reabilitării și modernizării pentru a corespunde noii destinații de sediu pentru Muzeul Civilizației Dacice Orăștie – secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva.

Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 13, iar implementarea acestuia se va realiza în parteneriat de către Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Local al Municipiului Orăștie.

Termen: 2023 - 2025

8.3.8. Proiectul „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane este parte a primei rute europene din România, „Ruta Împăraților Romani” care poate fi considerat punctul de plecare către cercetarea interdisciplinară și formarea profesională îmbinată cu practica în teren.

Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic are ca scop atragerea specialiștilor din mediul academic, universitar și al cercetărilor științifice din Europa și lume către cel mai important sit arheologic de epocă romană din România.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 202 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

În acest sens, pentru realizarea acestui obiectiv de investiții, în urma întocmirii expertizei tehnice atașate proiectului cu nr. 628/2008 a rezultat faptul că cea mai eficientă măsură este demolarea clădirii Muzeului vechi „Constantin Daicoviciu” Sarmizegetusa deoarece costurile de reabilitare depășesc cu mult construirea unei clădiri noi.

Obiectivul de investiții propus va consta în construirea unei clădiri noi pentru crearea de spații necesare cercetării arheologice, a unor spații de cazare pentru cercetători/studenti, amenajarea unor spații de depozitare și expunere artefacte, amenajarea unei parcuri atât pentru obiectivul propus cât și pentru vizitatorii sitului Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

În luna noiembrie 2019 a fost realizat Studiul de fezabilitate (SF) pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”, iar cu adresa nr. 302/27.01.2020 această documentație a fost înaintată Consiliului Județean Hunedoara în vederea aprobării prin hotărâre.

Propun Consiliului Județean Hunedoara continuarea finanțării multianuale a obiectivului de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”.

Termen: multianual

8.3.9. Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara.

Documentația de avizare a lucrărilor de intervenții a proiectului „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa” a fost achiziționată de către Muzeul Civilizației Dacice și Romane în baza Hotărârii Consiliului Județean Hunedoara nr. 156/2013.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane a obținut avizarea documentației la faza D.A.L.I. de către Ministerul Culturii prin Avizul nr. 203 din 20.10.2014. În anul 2016, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a predat Consiliului Județean Hunedoara, această documentație prin Contractul de cesiune drepturi de autor nr. 106/13838/2016 și care a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 114/2016.

Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014 – 2020, Axa prioritară 5, conform Contractului de finanțare nr.4426/16.07.2019, iar implementarea acestuia se va realiza de către Consiliul Județean Hunedoara.

Termen: 2023 - 2025

8.3.10. Parteneriat încheiat între Muzeul Civilizației Dacice și Romane și Universitatea Politehnica Timișoara privind proiectul “Realizare de modele 3D prin utilizarea tehnologiilor fotogrametrice și scanare terestră pentru obiectivele din zona Sarmisegetuza -Hațeg Județul Hunedoara” perioada de derulare 2025 – 2026.

Termen: 2025 - 2026

11. Parteneriat încheiat între Muzeul Civilizației Dacice și Romane și Universitatea Politehnica Timișoara privind facsimilarea digitală și expunerea online a publicațiilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Expunerea

materialelor digitizate se realizează pe site-urile web Discover Europe's digital cultural heritage, Europeana, administrate de Uniunea Europeană în Biblioteca Digitală Europeană: www.europeana.eu, perioada de derulare 2025 – 2026.

Termen: 2025 – 2026

8.4 Promovarea unor proiecte pentru perioada de management 2023 – 2027 cu posibilitate de finanțare locală, guvernamentală și europeană

8.4.1. Proiectul: Digitalizarea valorilor aferente, marcarea și semnalizarea în cadrul Traseului Castrelor romane a Castrului roman Micia

Proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C11 - Turism și Cultură

Prin acest proiect se dorește includerea obiectivului Castrul roman Micia în ruta turistic culturală - Traseul castrelor romane și promovarea acestui obiectiv prin intermediul digitalizării rutelor, semnalistică și aplicații pentru telefon.

Micia a constituit unul dintre cele mai însemnate centre ale Daciei Romane, ansamblul locuirii de aici compunându-se dintr-o fortificație, constituită încă din timpul lui Traian, alături de care s-au dezvoltat, pe parcursul secolelor al II-lea și al III-lea, un vicus și, mai apoi, un pagus important. Castrul de la Vețel, jud. Hunedoara, una dintre cele mai mari garnizoane de trupe auxiliare din Dacia (peste 7 ha), este amplasat la aproximativ 3 km în spatele Defileului Mureșului. Incinta are forma unui dreptunghi alungit, proporționat atipic, laturile lungi însumând de două ori lățimea acesteia.

Importanța sa strategică a impus, încă de la început, o garnizoană numeroasă, însă odată cu trecerea timpului, numărul trupelor a fost suplimentat, astfel că cel puțin începând cu perioada severiană aici au cantonat concomitent trei unități auxiliare distincte (Coh. II Flavia Commagenorum Equitata Sagittariorum, Ala I Hispanorum Campagonum și Numerus Maurorum Miciensium).

Datorită amplasării și importanței sale, Micia s-a bucurat de atenția mai multor specialiști în utilizarea imaginilor aeriene, care au adus noi date cu privire la planimetria așezării, necropolelor și castrului de pe Valea Mureșului.

Turiștii au posibilitatea să observe Platoul Amfiteatrului roman, să participe la evenimente specifice de punere în valoare a sitului (exemplu MICIA REDIVIVA), să participe activ la taberele militare și ateliere de jocuri romane, gastronomie și meșteșuguri specifice epocii romane, reconstituirea unui Ritual antic dansuri antice, prezentarea taberelor militare și simularea confruntării armatelor.

Valorificarea durabilă a obiectului de patrimoniu CASTRUL ROMAN MICIA prin activități de promovare – digitalizarea sitului, crearea unei aplicații dedicate

vizitatorilor, marcarea și semnalizarea sitului, crearea unei oferte culturale comune, punerea în valoare a peisajului natural din zonă, abordarea centrată pe nevoile turiștilor, îmbunătățirea portofoliului de servicii, scurtarea semnificativă a timpilor de răspuns, automatizarea proceselor repetitive, creșterea gradului de descentralizare și integrarea facilă și rapidă în procesele instituționale ale actorilor externi, marketing și management.

Digitalizarea prin scanare laser 3D asigură copia fidelă în format digital a Castrului Roman Micia și îi ajută pe arhitecții și specialiștii din domeniu să restaureze acest monument istoric cu o precizie foarte bună și cu costuri mult mai mici, contribuind la conservarea și protejarea patrimoniului național și totodată poate fi transmisă viitoarelor generații, în cel mai precis mod.

Procesul de digitalizare este complex și presupune în prima fază, scanarea laser 3D a amplasamentului, apoi procesarea datelor și crearea fișei de metadate. Ulterior, materialele digitizate cu ajutorul scanării laser 3D sunt disponibile, în format digital, în platforme specializate, fiind accesibile pentru utilizatorul final, dar și pentru specialiștii în domeniu: arhitecți, arheologi, proiectanți care pot accesa informațiile necesare direct din platformă fără a fi nevoie de o vizită pe teren.

Scanările 3D vor include și piese din patrimoniul MCDR, care au fost descoperite în cursul cercetărilor, pentru a fi incluse în aplicația dedicată.

Avantajele oferite de digitalizarea acestui patrimoniu istoric „Castrul roman Micia” sunt:

- promovarea locală și națională pe plan turistic, contribuind implicit la dezvoltarea economică
- în urma scanării rezultă un model 3D metric real, oferind posibilitatea de analiză spațială a acestuia
- norul de puncte obținut în urma scanării laser 3D permite realizarea unui mulaj real cu precizie milimetrică
- posibilitatea monitorizării obiectivului prin realizarea de scanări succesive și implicit urmărirea comportării în timp a construcției
- datele pot fi ulterior folosite sub forma de imagini 3D virtuale în scopul creării unui muzeu virtual 3D și pentru dezvoltarea turismului.

Termen: multianual

8.4.2. Proiectul: Restaurare, revitalizare și promovare prin digitalizare în cadrul traseului castrelor romane pentru obiectivul: „Intrare Forul lui Traian din cadrul sitului Arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”

Proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C11 -Turism și Cultură

Situl arheologic de la Sarmizegetusa a fost inclus într-un traseu tematic istoric județean, selectat de către Danube Competence Center pentru a face parte din circuitul european „Ruta împăraților romani”, parte din proiectul mai larg „Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării”, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes”.

În imediata apropiere a sitului arheologic se regăsește Muzeul de arheologie Sarmizegetusa al fostei colonii, în care sunt expuse obiecte aparținând acesteia.

Obiectivul face parte din Lista Monumentelor Istorice (104 HD-I-s-A-03205) și este protejat de legea nr. 422/2001, ca monument de categoria A, adică de interes național. Importanța națională a acestui sit îl plasează pe primele locuri între destinațiile traseelor de turism istoric dar este și o bază permanentă de cercetare arheologică. Complexul arheologic oferă vizitatorilor imaginea vestigiilor romane: amfiteatrul, palatul augustalilor, forul, templele unor divinități.

După restaurare, destinația monumentului va rămâne aceeași, având funcțiune principală mixtă, culturală și istorică și nu în ultimul rând turistică.

În urma investiției care se va face prin acest proiect, restaurarea, revitalizarea și digitalizarea intrării în Forul lui Traian, se va simți efectul valorii adăugate, va crește impactul vizual în fața turiștilor ceea ce va conduce la un plus de atracție a Complexului arheologic, având ca rezultat creșterea numărului de turiști, mai ales că acest proiect este complementar cu investiția realizată de către Consiliul Județean Hunedoara prin POR 2014-2020 și care vizează restaurarea Amfiteatrului din cadrul sitului arheologic și digitalizarea acestuia. Majorarea numărului de turiști se va resimți și în cifra de afaceri a pensiunilor din comună, lucru care încurajează creșterea numărului de pensiuni turistice în întreaga zonă.

Obiectivul general al proiectului este de a valorifica durabil obiectul de patrimoniu COLONIA ULPIA TRAIANA AUGUSTA DACICA SARMIZEGETUSA, prin lucrări de conservare și restaurare, cu impact direct în creșterea numărului de vizitatori după intervenția asupra sa, impulsționând dezvoltarea locală și implicit a județului Hunedoara.

Pentru a fi atins se au în vedere următoarele obiective specifice:

- Conservarea și Restaurarea Intrarea în For: Situația propusă prevede realizarea unei structuri care să sugereze forma inițială a monumentului și care să includă elementele care-l formau in situ. Se propune utilizarea fundațiilor din piatră existente.
- Promovarea valorii adăugate aduse sitului arheologic prin activități de digitalizare și promovare, cu rol în creșterea gradului de atractivitate și implicit a numărului de vizitatori.

- Vor fi realizate reconstituiri 3D ale întregului For, de asemenea scanări 3D ale celor mai importante obiecte arheologice descoperite aici, în vederea includerii acestora în aplicația dedicată.

Termen: multianual

8.4.3. Proiectul: Restaurare, revitalizare și promovare prin digitalizare în cadrul traseului castrelor romane pentru obiectivul: „Clădire cu spații muzeale și anexe, acces sit arheologic Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa”

Proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C11 - Turism și Cultură.

Complexul arheologic Sarmizegetusa Ulpia Traiana face parte din Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa și este menționat pe Lista Monumentelor Istorice cu indicativul 104 HD-I-s-A-03205. Monumentul se încadrează în grupa A de monumente istorice și este protejat de legea nr. 422/2001.

Compusă din 14 edificii vizibile și mult mai multe încă necercetate care descriu o așezare romană de 20000 de locuitori, Colonia Sarmizegetusa Ulpia Traiana a fost capitala spirituală a Daciei romane și locul unde își avea sediul procuratorul financiar al provinciei.

Situl este emblematic în categoria monumentelor arheologice din epoca romană și reușește să atragă turiști prin forța puternică a trecutului istoric.

Ruinele evocă o așezare de 200.000 de locuitori, cu edificii care odinioară compuneau capitala Daciei romane. Ele sunt dovezile unei civilizații avansate.

Proiectul Restaurare, revitalizare și promovare prin digitalizare pentru obiectivul inclus în cadrul traseului castrelor romane: „Clădire cu spații muzeale și anexe, acces sit arheologic Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa” își propune construirea unei clădiri la intrarea în sit. Clădirea va avea o suprafață desfășurată de cca. 700 mp și va funcționa ca un muzeu de sit adăpostind totodată și funcțiuni necesare zonei de acces în sit (punct info, anexe administrative, grupuri sanitare).

Construcția va trebui să fie cât mai puțin invazivă, reversibilă, din materiale sustenabile și să îndeplinească standardul NZEB.

Principala funcțiune adăpostită este cea de muzeu de sit – va găzdui, în condiții de expunere adecvate, exponatele aflate acum în clădirea de peste drum. Totodată se preconizează amenajarea unui lapidariu cu principalele piese din lapidariul aflat acum în incinta muzeului existent și cu piese aflate în ruina forumului

și care au nevoie urgentă de protecție. Muzeul va avea nevoie de anexe – spații administrative.

A doua funcțiune adăpostită va fi cea de punct info și acces în sit care ar trebui să conțină spații de primire/recepție/eliberare bilete, spații de odihnă, sală multifuncțională (proiecții, prelegeri pregătitoare pentru tururi ghidate, expoziții temporare). Această funcțiune va fi completată de spații anexe - magazin de suveniruri, punct de alimentație publică, oficiu, depozitare, grupuri sanitare. Totodată, proiectul își propune documentarea, cercetarea, promovarea, digitalizarea și protejarea monumentului arheologic și de arhitectură care să acopere o perioadă cronologică din epoca preistorică până în epoca modernă. Metodele propuse constau în folosirea noilor tehnologii precum digitalizarea 2D și 3D (OrtoFotoPlanuri – imagini aeriene cartate). Proiectul mizează pe digitalizarea 3D ca fiind o metodă inovatoare pentru promovarea monumentului istoric – fiind un element cheie al unui model sustenabil de protejare al acestuia.

Obiectivul general al proiectului este de a valorifica durabil obiectul de patrimoniu COLONIA ULPIA TRAIANA AUGUSTA DACICA SARMIZEGETUSA, prin lucrări punere în valoare a sitului, cu impact direct în creșterea numărului de vizitatori după intervenția asupra sa, impulsționând dezvoltarea locală și implicit a județului Hunedoara.

Termen: multianual

8.4.4. Proiectul: „Creșterea eficienței energetice și reabilitarea imobilului Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva - Magna Curia”

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 119 din 28 aprilie 2022 s-a aprobat depunerea, valoarea maximă eligibilă și a cheltuielilor aferente proiectului „Creșterea eficienței energetice și reabilitarea imobilului Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva - Magna Curia”, în cadrul apelului de proiecte PNRR/2022/C5/2/B.2.1/1, PNRR/2022/C5/2/B.2.2/1, componenta 5 - Valul renovării, axa 2 — Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice. operațiunea B.2: Renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor publice.

Astfel, proiectul a fost depus de către Consiliul Județean Hunedoara în cadrul apelului de proiecte pentru finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta 5 - Valul renovării.

Termen: multianual

F.	Previzionarea evoluției economico-financiare a instituției, cu o estimare a resurselor financiare ce ar trebui alocate de către autoritate, precum și a veniturilor instituției ce pot fi atrase din alte surse:

1.	Proiectul de venituri și cheltuieli pentru următoarea perioadă de raportare:

BUGET DE VENITURI:

	-lei-
TOTAL VENITURI	13.485.000
Venituri proprii	900.000
Subvenții	12.585.000

BUGET DE CHELTUIELI:

	-lei-
TOTAL CHELTUIELI	13.485.000
Cheltuieli de personal	7.584.000
Cheltuieli bunuri si servicii, din care:	4.058.000
- cercetări arheologice sistematice 130.000 lei	
Alte cheltuieli, din care: Ag.culturala 1.048.000 lei	1.148.000
Cheltuieli de capital	695.000

2.	Nr. de beneficiari estimați pentru următoarea perioadă de management:

Beneficiarii instituției muzeale: vizitatori și participanți la manifestări științifice, proiecte și activități culturale și educative	Numărul de beneficiari	
	ANUL 2024	ANUL 2025
	53.209	57.000

Beneficiarii instituției muzeale: în mediul online site-ul web al muzeului (www.mcdr.ro), pagina de Facebook, canalul mcdrtube, profil Instagram	Numărul de beneficiari	
	ANUL 2024	ANUL 2025
	2.059.933	2.100.000

3.	Analiza programului minimal realizat:

Analiza programului minimal realizat în 2024 în conformitate cu anexa nr. 2 la Contractul de management încheiat cu Președintele Consiliului Județean Hunedoara și înregistrat la Consiliul Județean Hunedoara sub nr. 26199/28.12.2022:

**PROGRAM MINIMAL ANUAL
ANUL 2024**

Nr. crt.	Program	Scurtă descriere a programului	Nr. proiecte în cadrul programului	Denumirea proiectului	Observații
1.	Program manifestări științifice de tipul sesiunilor, simpoziunilor și conferințelor naționale și internaționale	Valorificarea și popularizarea rezultatelor cercetării științifice desfășurate de către specialiștii MCDR, precum și a celor din țară și străinătate. Prezentări și dezbateri în cadrul sesiunilor, simpoziunilor și conferințelor naționale și internaționale la care participă specialiști din țară și din străinătate, din mediul academic și muzeal	3	- „Reprezentări, semne și simboluri” - Sesiunea anuală de Comunicări Științifice a MCDR - „Micia Rediviva”	Realizat

2.	Program expoziții temporare	Programul își propune realizarea evenimentelor expoziționale care oferă publicului vizitator posibilitatea de a cunoaște în principal valoarea patrimonială a colecțiilor de specialitate din cadrul MCDR	9	- Exponatul lunii; - Obiecte restaurate în anul 2024 în laboratorul de restaurare al MCDR - „Ipostaze în creația artistului Marcel Olinescu” - „800 de ani de la atestarea documentară a municipiului Orăștie” - „Vechi cărți românești de școală” - Expoziții de grup ale artiștilor plastici brădeni, membri ai Clubului „Dialogul artelor” - „Perspective artistice ale arheologiei” - „50 de ani de arheologie hunedoreană în imagini” - Salonul de Iarnă, ediția a VII-a	Realizat
3.	Program evenimente culturale educaționale	Programul constă în organizarea unor evenimente care să ofere publicului pe diferite categorii de vârstă, posibilitatea îmbogățirii	8	- „Târgul European al Castelelor” - „Noaptea Muzeelor” - „Under History IV” - „Ziua Internațională a copilului” - „Școala de vară de restaurare ceramică”	Realizat

		cunoștințelor din domeniul istoriei, naturii și a culturii generale, precum și a respectului față de patrimoniul cultural		- „Manifestări dedicate omagierii personalității lui Aurel Vlaicu” - Workshop & expoziție – StudART, Edițiile IV-IX, 2023-2028 - Zilele porților deschise la toate siturile unde MCDR desfășoară cercetări arheologice sistematice	
4.	Program editorial	Valorificarea patrimoniului muzeal deținut cât și cel rezultat din cercetarea științifică, în special a cercetării arheologice, prin intermediul unor publicații științifice de specialitate	2	- Publicarea revistei <i>Sargetia</i>, anuarul MCDR - Publicarea unor cataloage, albume și broșuri privind expozițiile sau colecțiile MCDR	Realizat
5.	Program de restaurare a obiectelor de patrimoniu din colecțiile MCDR	Restaurarea unor bunuri de patrimoniu aflate într-un stadiu avansat de degradare și care vor constitui piese de referință în cadrul evenimentelor expoziționale organizate de MCDR	20	- Restaurare obiecte de metal, ceramică și carte veche în laboratorul propriu al MCDR	Realizat

6.	Program cercetări arheologice sistematice	Activitățile din cadrul programului vor fi orientate pe continuarea cercetării arheologice sistematice de către colective științifice formate din specialiștii din cadrul instituției	2	- Cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic prioritar Ulpia Traiana Sarmizegetusa - Cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Rapoltu Mare, Punct – <i>La Vie</i>	Realizat
7.	Program cercetări arheologice preventive	Programul constă în întocmirea unui raport de cercetare arheologică preventivă care conține propunerea specialiștilor cu privire la protecția vestigiilor descoperite sau, după caz, emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică a suprafeței cercetate	10	Cercetările arheologice preventive, au fost în funcție de situațiile concrete și de existența unor contracte cu terții încheiate în acest sens, iar finanțarea va fi efectuată de către beneficiari	Realizat
8.	Program evidența științifică a patrimoniului cultural mobil	Programul evidența științifică a patrimoniului cultural mobil se derulează pe cele două componente ale sale:	2	- Evidența primară - Clasarea patrimoniului	Realizat

		evidența primară și clasarea patrimoniului. Programul are în vedere continuarea și actualizarea inventarierii patrimoniului cultural mobil deținut, în conformitate cu standardele și normele în vigoare, întocmirea fișelor de evidență și continuarea procedurilor de clasare la cele două categorii juridice (tezaur și fond)			

